ANTON UNCU

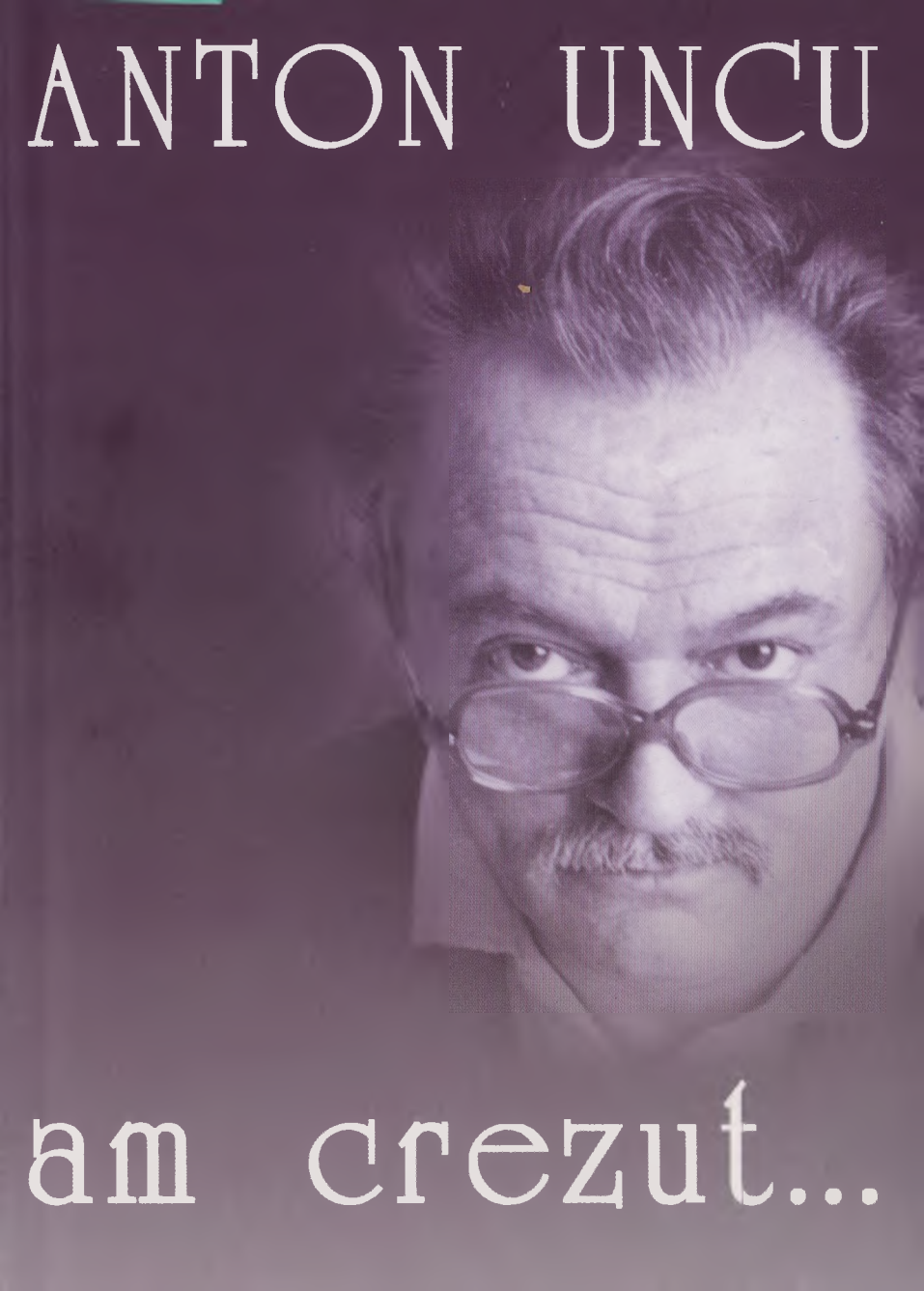

am crezut...

Colecţia Biblioteca „ZIUA“
Coordonator: Sorin Roşca Stănescu

Editor: Ionel Nicu Sava
Tehnoredactare: Laura Zaharia
Copertă: Mihaela Şchiopu
Redactor: Aurelia Năstase
Foto copertă: Paul Agarici

© Carmen şi Daniel Uncu, 2005
www.editura.ziua.ro; e-mail: editura@ziua.ro

Publicată cu sprijinul JT International (Romania) SRL

Descrierea CIP a Bibliotecii Naţionale a României
UNCU, ANTON
Am crezut.../Anton Uncu; Bucureşti, Ziua, 2005

ISBN 973-7712-19-6
28

Printed in Romania

CUPRINS

Cuvânt-înainte 9
Am crezut... 11

1990

În numele cui? 15
Act de rebeliune în armata română? 16

1993

Imaginea României în lume 21
Normalizarea anormalului 23
Prea multe baricade în România 25
Preşedinte în recidivă 27
Preşedintele şi... ruşinea 29
Lăutarul 31
Strategia alianţelor 32

1994

Realităţi şi aparenţe 37
Bicefalul troian 39
Falimentul regizat 40
Alegeri anticipate 42
Pledoarie pentru inegalitate 44
Absolvit cu majoritate de voturi 46
Încă o locomotivă 48
Boală prezidenţială 50
Realitatea şi modelul 52
Cu cine mă compar 54

1995

Politică şi stipendii 59
Profesionişti şi diletanţi 61
Dictatura 63
Un demers tardiv 66
Instigatorul 68
Cei 117 71
Ion Iliescu n-a fost KGB-ist?! 73

S-a legiferat furtul în România 76
Unde dai şi unde crapă 79
Daţi-mi un prapur 81
Scrieţi-mi la Jilava 84
Imunitatea, ca râia 86
Paşte lupul iarbă verde!? 88
Complicitatea victimei 90
Criză morală 92
Mai trăieşte Franz Iosef? 94
Europa cârcotaşă 96

1996

Peria de haine 101
Prea-deşteptul domn Măgureanu 103
Campionul mincinoşilor 105
Cioclii 107
Interesul naţional 109
Candidatul 112
Asasinat post-mortem (!) 114
Întrebarea vinovată 116
De ce candidează domnul Frunda Gyorgy 118
Clauza şi... efectul 120
Omogenizarea electoratului 122
Prinţişorii de Dolj 124
De-a baba-oarba 126
Mesajul liberal 128
Mă, Bulache, tot tu bagi cărbuni?! 130
Opriţi ascensiunea lui Arturo Ui! 132
Silicoza sau moartea prin indiferenţă 134
Sfidarea presei 136
Încă o greşeală 138
Inamicul public 140
PDSR - Diversiunea de toamnă 142
Regimul Iliescu se autodefineşte. Recrudescenţa KGB-istă 145
Democraţie automobilistică 147
Complot 149

Dictatură 151
Portret de prezidenţiabil 153
Legea, servitoare la Cotroceni 155
Jocul ielelor 157
Preşedinte creştin pentru o ţară creştină.
„Mă' Ioane, cruce-n sân şi la inimă păgân" 159
Cine călăreşte un tigru 161
Se sparge buba 163
Echidistanţa presei 165
Ce e mai mare, 10% dintr-un pepene
sau 65% dintr-o prună? 167
Schimbarea la faţă a electoratului 169
Urna, singura şansă 172
Mineriada sociologică 175
Zâmbetul candidatului 178
Grabă cu tâlc 180

1998

Biciul lui Dumnezeu? 185
Cine ridică piatra? 188
Un vot de blam pentru Bucureşti 190
Înţelepciunea providenţială 192
Adevărul oportun 194
Mistificări 196
Nu vrem o Românie în genunchi 198
Victimă şi complice 201
Onorabila clasă politică 204

Remember

Octavian Paler *209*
Adrian Alui Gheorghe *210*
Gilda Lazăr *212*
Adrian Vasilescu *214*
Constantin Ticu Dumitrescu *215*
Tudor Octavian *217*
Petre Mihai Băcanu *218*
Mihai Creangă *219*
Emilian Munteanu *221*
Sorin Roşca Stănescu *223*

Postfaţă *227*

Cuvânt-înainte

Am vrut, iniţial, să fiu profund, filozofic şi inedit. Am vrut să scriu acest cuvânt-înainte cu pretenţia că voi fi cochetat cu harul. Am încercat câteva variante preţioase şi aproape ridicole. Am renunţat...

Am vrut, apoi, să fiu sentimental. Să zugrăvesc trăiri ce, evident, nu pot fi zugrăvite fără a încerca o reală frustrare în faţa inconsistenţei şi puţinătăţii cuvintelor. Am renunţat...

Am renunţat, aşadar, să încerc să scriu despre Anton Uncu altfel decât ar fi vrut Anton Uncu să scriu despre el: simplu şi autentic. Şi, iată, fac acest lucru terorizat, însă, de ideea că nu voi reuşi decât să mâzgălesc nişte banalităţi corecte – adică exact ceea ce l-ar fi enervat cel mai mult pe tatăl şi mentorul meu.

A scrie la timpul trecut despre Uncu – fie că vorbim despre făuritorul de ziare, despre condeierul incomod, fie că ne referim la omul care a fost – reprezintă, în sine, o încercare riscantă. Afirm acest lucru acum, când, recitindu-i editorialele, realizez că Uncu, de fapt, nu a plecat. Cum să vorbeşti la trecut despre o prezenţă? Senzaţia certă a actualităţii, a prezenţei este, fără doar şi poate, şocul pe care, tu, cititorule îl vei avea descoperind această selecţie de texte.

Incomod, acid, dur, sarcastic. Uneori, necruţător. Dar niciodată nedrept! Şi niciodată banal. Citindu-l, poţi fi de acord cu el sau poţi să te revolţi împotriva lui. Dar nu îl poţi ignora. Şi niciodată, niciodată nu îl vei găsi imoral sau interesat! Căci Anton Uncu va rămâne, înainte de toate, în istoria presei româneşti ca un

drept! Octavian Paler scria în 1998, la moartea ziaristului, un superb articol intitulat chiar aşa: „A murit un drept!"

Anton Uncu a fost, probabil, şi ultimul mare visător al presei româneşti. Recitindu-i editorialele constaţi uneori un soi de naivitate sănătoasă ce nu putea izvorî decât din credinţa că, funciarmente, oamenii sunt buni; că oamenii se pot schimba în bine şi că trebuie să li se ofere o şansă; pentru că „nimeni nu e bun sau rău doar pentru că ni se pare nouă că ar fi". Poate şi de aceea, vorba Roxanei Iordache, îţi venea câteodată, după ce îi citeai un comentariu, să îi dai telefon şi să îi mulţumeşti.

Te las, aşadar, cititorule să îl redescoperi pe marele ziarist. Să râzi împreună cu el, să te revolţi împreună cu el, să îl combaţi sau să îl aplauzi. Te las să te bucuri de el.

Rămân doar cu un singur şi neîmpăcat regret: că nu mai pot să îi mulţumesc, încă o dată, lui Anton Uncu.

Daniel Uncu

3 august 2005

AM CREZUT ...

Ne vorbea despre democraţie, despre independenţă şi bunăstare... Şi am crezut. Siluia în chip dureros limba română, dar lua atitudine împotriva hegemonismului sovietic, condamna greşelile şi abuzurile predecesorului. Deplângea mincinos starea de înapoiere a României, lansa programe de dezvoltare, reabilita persoane şi epoci, scotea de sub interdicţie „Deşteaptă-te române".

... Şi am crezut. Cum am fi putut să nu credem ... Când tancurile călcau sub şenile Primăvara de la Praga el s-a opus, iar noi i-am stat alături. Atunci l-am aplaudat, într-adevăr. Am crezut că el este omul acela curajos, democrat, cinstit şi patriot, conducătorul pe care îl merita acest popor năpăstuit de istorie.

Priviţi-l acum! Tiran, obtuz, conservator, a făcut din minciună politică de stat şi din cultul personalităţii religie. Partidul e el, statul e tot el, armata – el. Nu are miniştri, sau e ca şi cum nu i-ar avea, dar are o familie numeroasă. Sindicatul a devenit o instituţie aservită, FDUS maimuţăreşte în chip penibil formele democraţiei pluraliste, economia se prăbuşeşte la indicaţiile şi recomandările lui. Drepturile cetăţeneşti nu mai există. În plină foamete şi mizerie prin care trece ţara, „comunistul de omenie" continuă să bălmăjească cu cinismul din totdeauna aceleaşi vorbe goale despre bunăstare, democraţie, libertate, trimite trupe să reprime mişcarea braşovenilor, dă interviuri mincinoase şi ne obligă la complicitate, veghind cu slugi şi câini de pază tăcerea şi răbdarea noastră; demolează biserici şi monumente istorice şi protejează cel mai odios atentat la valorile morale şi culturale ale poporului român. (...)

Fragment din articolul scris de Anton Uncu în manifestul îndreptat împotriva lui Nicolae Ceauşescu şi a regimului comunist, apărut în ziarul clandestin „România" (ianuarie 1989)

1990

ÎN NUMELE CUI?

De ce au murit acum şase oameni la Târgu Mureş? În numele cărui ideal? După atâţia ani de tăcere încrâncenată, după ce am răbdat îngenuncherea şi ne-am convertit umilinţa în speranţă, după ce am fost în stare să murim alături pentru ca ura să nu mai poată fi posibilă, de unde s-a iscat din nou ura? A existat o problemă a minorităţilor în România ceauşistă? A existat, desigur. Dar a existat mai ales o egală şi nediscriminatorie oprimare a tuturor. N-au putut maghiarii să-şi exercite drepturile democratice, să-şi promoveze cultura şi datinile? Dar românii au putut? Au fost maghiarii, saşii, sârbii striviţi de tăvălugul dictaturii? Bineînţeles că au fost. Românii nu? Singura deosebire: românii n-au avut a se plânge decât la Dumnezeu din cer. Şi, când n-au mai putut răbda nici ei, nici maghiarii, nici secuii, nici saşii, nici nimeni, s-au aşternut sub rafale şi sub şenile, alături, români, maghiari, saşi, sârbi, romi, tinerii mai ales. Doamne, apără această ţară de ură! Dă-ne, Doamne, mintea cea de pe urmă şi nu lăsa ţara asta sfinţită prin jertfă să se piardă prin neputinţa de a ne ierta unii pe alţii pentru răul pe care alţii ni l-au făcut!

Au murit la Târgu Mureş şase oameni în timpul revoluţiei din decembrie. Au mai murit şase alaltăieri. Dar acum trebuie să ne întrebăm: De ce?

Dacă avem de câştigat libertatea şi democraţia pentru care s-a vărsat atâta sânge împreună, vom câştiga. Sau vom pierde fiecare separat. Cine are interes să pierdem? Cine înarmează braţul nostru împotriva noastră? Cine? Şi în numele cui?

România liberă,
22 martie 1990

ACT DE REBELIUNE ÎN ARMATA ROMÂNĂ?

Aşa cum am mai informat în numărul nostru de sâmbătă 1 decembrie, ziarul „Unirea" din Alba Iulia a publicat în ziua de 29 noiembrie un comunicat al armatei „Transilvania" semnat de generalul-colonel Paul Cheler, în care se spune:

„Armata va asigura un climat de siguranţă şi ordine, de linişte şi pace pentru a putea prăznui cu bucurie şi cu iubire faţă de ţară şi neam. În acelaşi timp ea va da o ripostă mergând până la DESCHIDEREA FOCULUI *(sublinierea noastră)* împotriva tuturor acelora care vor tulbura şi vor încerca să compromită sfântul nostru 1 Decembrie."

După cele petrecute la Alba Iulia în ziua de 1 Decembrie înţelegem prin ce sentimente contradictorii a trecut generalul când a realizat cine tulbură şi încearcă să compromită, adică cine sunt turbulenţii şi cine sunt animatorii acestora.

Reţinem atenţia ministrului apărării asupra faptului că, aşa cum se poate constata, nu CADA este cea care destabilizează armata, ci actele de insubordonare ale generalilor.

Ni se pare cu totul de necrezut ca acel comunicat al armatei „Transilvania" să fi fost urmarea unui ordin expres al ministrului apărării. În cazul în care ministrul nu a dat un asemenea ordin, conform tuturor regulamentelor militare din orice ţară din lume, democrată sau nu, măsurile preconizate de generalul Cheler se numesc insubordonare. Mai grav, atâta timp cât nu suntem în stare de război cu nimeni, ameninţarea cu deschiderea focului se adresează evident cetăţenilor români. Aşa stând lucrurile şi luând act de declaraţiile conducerii Ministerului Apărării că armata nu va trage în popor, nu cumva măsurile generalului Cheler şi declaraţia armatei „Transilvania" devin un act de rebeliune ce trebuie adus neîntârziat în faţa

Tribunalului militar? Iată că am ajuns şi în situaţia ca un comandant de armată să poată hotărî în mod unilateral deschiderea focului împotriva cetăţenilor. Un lucru care nu se putea întâmpla nici în timpul lui Ceauşescu.

Dacă, prin absurd, comunicatul armatei „Transilvania" este urmarea unui ordin al conducerii armatei, atunci evident întreaga răspundere cade în sarcina ministrului apărării, general-colonel Victor Stănculescu.

Este cazul ca guvernul şi ministrul apărării să informeze neîntârziat asupra măsurilor luate în acest caz.

România liberă,
5 decembrie 1990

1993

IMAGINEA ROMÂNIEI ÎN LUME

Nimeni nu stăpâneşte mecanismele economice ale tranziţiei de la o economie centralizată de tip socialist la economia de piaţă. Există însă destui deţinători de miracole care pretind că ar putea salva în câţiva ani economia românească de dezastru. Până una alta, comunitatea internaţională „îngrijorată" de starea economiei româneşti ne oferă drept explicaţii acelaşi şarpe monstruos care se întoarce să-şi înghită coada: nu vă puteţi salva fără ajutor economic extern – nu vă dăm ajutor până nu realizaţi o anumită stabilitate politică – nu puteţi realiza stabilitatea politică până nu stopaţi prăbuşirea economiei – nu puteţi stopa prăbuşirea fără ajutor economic extern – primiţi ajutor extern... etc. Povestea cu popa, câinele şi osul de peşte se reia. Şi, pentru ca intrarea în rândul lumii să fie clară şi unanim acceptată, pentru ca imaginea să nu se deterioreze, ni se pretind sacrificii financiare de vreo şase miliarde dolari, costurile evaluate până acum ale celor două embargouri (Irak şi Iugoslavia). Şase miliarde de dolari (!), cu promisiuni de compensare la Sfântu-Aşteaptă. Să nu creadă cineva că nu ne-am da şi cămaşa de pe noi ca să-i împiedicăm pe vecinii noştri să se sinucidă, dar, atunci când îşi drămuieşte ajutoarele şi împrumuturile şi clauzele pentru România, lumea civilizată se întreabă, oare, ce înseamnă, la sărăcia noastră, şase miliarde de dolari pierduţi?

Un demnitar se îndoia, zilele trecute, de valabilitatea unui asemenea cerc vicios, făcând afirmaţia corectă, în principiu, că România trebuie să-şi dovedească dorinţa de a fi ajutată. Imaginea României în lume este deplorabilă, zicea domnia sa, şi din cauză că presa o prezintă astfel. Aşa să fie oare? Avem într-adevăr motive de optimism, motive concrete, pe care să le prezentăm lumii? Sau ni se cere să le inventăm? Ar fi un gest patriotic să spui că îţi merge bine când îţi merge rău? De ce? Pentru imagine? Ce credeţi că ni se răspunde? Dar faptul că puteţi scrie tot ce scrieţi nu este o dovadă de democraţie, de libertate? Iarăşi şarpele

BIBLIOTECA PUBLICĂ
"NICHITA STĂNESCU"
Şos. Cringaşi, Nr. 19

care se întoarce să-şi muşte coada. Pentru că, vezi bine, există libertatea de a spune şi a scrie ceea ce vezi, trăieşti şi simţi, dar este imoral şi nepatriotic să o faci. Ce vedem şi ce trăim şi ce scriem noi acum? Este imaginea prezentată de presa românească exagerată sau catastrofică? Dacă în numai trei ani economia noastră s-a micşorat până la mai puţin de jumătate din cât era în 1989, poţi să lauzi gestionarul? Acestea sunt costurile tranziţiei, ne-au spus, pe rând, dl Petre Roman, dl Theodor Stolojan, dl Nicolae Văcăroiu. Trebuie să le suportăm. Se poate. Alte ţări, foste socialiste, nu trec şi ele prin această tranziţie? Ba da, trec şi ele. Atunci să facem o comparaţie măcar pentru anul abia încheiat. În Polonia, Produsul Social Brut (PSB) a scăzut cu 1% faţă de anul anterior, în Ungaria cu 2%, în perimetrul ceho-slovac cu 7%, în România cu 15%. Doar Bulgaria ne ţine pasul, dacă asta ne poate consola. Ce se speră pentru anul viitor? Conform prognozelor, în Polonia PSB va creşte cu 2%, în Ungaria cu 1%, în România se va înregistra o nouă scădere de 15-20%. Imaginea? Se uită lumea la noi şi râde de felul în care reuşim să scoatem la fixing un dolar de 430 lei şi o ţinem aşa, ată, vreo lună-două, după care scoatem alt dolar de 460 lei şi iar o ţinem aşa, de parcă am avea o înţelegere cu dolarul despre care celelalte valute habar n-au şi fluctuează după cum le taie capul. Cu asemenea finanţişti vrem noi să echilibrăm economia? Cred că nu există ţară în lume în care dobânda la împrumuturi să fie aşa mare ca în România... Şi sunt puţine ţări care să aibă o mai mare nevoie de bani în economie ca România. O politică bugetară falimentară, o politică a preţurilor haotică, salarii de mizerie, peste 1,2 milioane de şomeri, din care recunoaştem doar vreo 900 de mii. Pâine puţină şi scumpă, circ mai mult decât se poate suporta. Imaginea? Ne place sau nu, asta este imaginea adevărată a României, chiar dacă lumea civilizată face alergie.

România liberă,
14 ianuarie 1993

NORMALIZAREA ANORMALULUI

Începem să ne obişnuim sau am obosit, într-adevăr? Am fiert în suc propriu, cum spunea cândva preşedintele, şi nu mai realizăm starea de anormalitate sau este iar vorba despre cumplita răbdare a românului? Ceea ce ieri ne revolta până la ţipăt astăzi începe să fie acceptat ca o fatalitate. Cresc preţurile, îngheaţă salariile, se moare într-o săptămână din imprudenţă cât s-a murit în Revoluţie, au ajuns gunoaiele până la acoperiş, ni se drămuiesc apa şi căldura, suntem otrăviţi cu zahăr infestat, cu alimente alterate, iar reacţia noastră nu mai reprezintă nici a mia parte din cea cu care îi susţineam sau îi combăteam, ieri, pe Ion Iliescu, pe Emil Constantinescu sau pe alţi lideri de partid.

Cozile au început să devină iar tăcute şi acesta este un semn rău. Când oamenii încep să tacă şi să rabde ni se poate face orice. Sau te poţi aştepta la orice din partea lor. Frica purta ieri un nume. Era activistul, securistul, miliţianul, primarul... Acum nu mai are nici unul. Acum pericolul poate veni de oriunde: de la colegul de serviciu, de la vecinul de bloc, de la un trecător, de la un copil, de la o rudă apropiată. Ieri răul era instituţionalizat. Îl ştiam, îl răbdam, ne feream. Acum nu mai este...

Se tace şi se aşteaptă. Poate că Văcăroiu, poate că Iliescu... Sub ameninţarea blocajului financiar şi a şomajului, iniţiativele mor înainte de a se naşte. Cine are curajul să împrumute bani de la stat, cu dobânzile uriaşe pe care acesta le practică, se condamnă din plecare la faliment. Când nu, se condamnă la şomaj.

Puterea îşi continuă războaiele derizorii, preocupată mai mult şi mai temeinic de compromiterea opoziţiei decât de cifra alarmantă a celor care se află la un nivel de câştig sub pragul de supravieţuire. Partidele politice dezbat doctrine, platforme,

programe, în vreme ce minciuna împroprietăririi începe să fie acceptată ca firească. Ţăranul nu iese în stradă să-şi conteste aleşii care nu-şi respectă promisiunile electorale, nu face mitinguri şi nu strigă lozinci. Ţăranul ară sau nu ară! Şi toată tevatura grotescă a politicienilor îl lasă rece. El are nevoie de tractor, de carburant, de motorină, de îngrăşăminte. Are nevoie de credit bancar... Şi, pentru că a obosit să tot ceară şi să nu i se dea, şi pentru că abia acum începe să înţeleagă ce putere avea votul lui şi pe mâna cui a dat această putere, tace. Vor fi iar sute de mii de hectare nearate. Ca şi anul trecut, ca şi acum doi ani. Anormalul se prelungeşte şi oamenii îşi pierd treptat puterea de a reacţiona normal la această perpetuă agresiune. Sau o fi vorba tot de cumplita răbdare a românului?

România liberă,
19 ianuarie 1993

PREA MULTE BARICADE ÎN ROMÂNIA

În ciuda unei îndelungi îndoctrinări comuniste, România de după Revoluţie părea să respingă politicul. Este cu certitudine motivul pentru care Frontul Salvării Naţionale s-a bucurat de la început de adeziunea şi sprijinul public. Pentru că liderii săi căutau să ne convingă pe toate căile că el, FSN-ul, nu este o formaţiune politică. Situaţia devenea într-un fel paradoxală pentru că aceiaşi oameni, marea majoritate, covârşitoarea majoritate a cetăţenilor opta pentru democraţie, ceea ce înseamnă, fără îndoială, o opţiune politică. Paradoxul s-a menţinut până în momentul în care FSN-ul s-a declarat partid, deci parte din întreg, obligând cetăţenii României să aleagă între el şi alte partide apărute tot în acea perioadă. Consensul naţional din care îşi revendica legitimitatea s-a rupt brusc şi în câteva luni s-a produs o asemenea inflaţie de partide încât peisajul politic românesc s-a umplut de baricade, din stradă şi până în patul conjugal. În câteva luni, românul, aşa de reţinut faţă de tot ce intră în sfera politicului, a început să mănânce politică pe pâine dimineaţa, la prânz şi seara. Fiecare partid, din puzderia celor apărute, încerca să convingă electoratul că este deţinător unic al adevărului în legătură cu democraţia, libertatea, bunăstarea şi propăşirea României. Acum ştim că mai mult de jumătate din ele erau partiduleţe clientelare, iar trei sferturi din cealaltă jumătate nu erau în stare să prezinte un program politic coerent, nici vorbă să poată guverna.

Poate că nu este nimic rău în asta, poate că era nevoie să trecem şi prin această experienţă ca să ne limpezim. Întrebarea este: ne-am limpezit? Este adevărat că s-a micşorat drastic numărul partidelor, dar au rămas baricadele din noi... Şi amărăciunea timpului irosit, şi puntea de întoarcere ruptă. Nu

avem un preşedinte al tuturor românilor, în ciuda jurământului depus; avem un preşedinte FDSN care înalţă baricade, care aduce în faţa naţiunii informaţii false, neverificate, dar compromiţătoare pentru opoziţie. N-avem oameni de stat preocupaţi de destinul ţării până la sacrificiul de sine, dar avem o întreagă liotă de politicieni mărunţi, mărginiţi, la care interesele personale şi sentimentele de gaşcă trec înaintea intereselor naţionale. Parlamentul României se macină zilnic în pasiuni derizorii, doi din trei vorbitori ridică încă o baricadă, rup încă o punte... Cuvintele sfinte ale iubirii de ţară sunt prea des arestate de cugetele cele mai strâmbe şi folosite ca îndreptăţire pentru răzbunare şi ură. Adevărul s-a pulverizat pe linii de front: al guvernanţilor, al opoziţiei, al românilor, al maghiarilor, al saşilor, al romilor, al partidului meu, al partidului tău, al ziarului meu, al ziarului tău, al meu, al tău... Prea multe baricade în România!

România liberă,
21 ianuarie 1993

PREŞEDINTE ÎN RECIDIVĂ

N-aş fi vrut să revin. Pentru că nu ţin neapărat să readuc în paginile ziarului numele domnului Ion Iliescu, în acelaşi context al erorilor cu tâlc pe care le practică în mod curent. A trebuit să o fac totuşi din respect faţă de cititorii pe care, fără voia mea, i-am dezinformat.

Greşeala mea constă în faptul că am luat de bună o eroare gravă din scrisoarea adresată de preşedintele României ca răspuns la o telegramă primită de la Federaţia Internaţională a Drepturilor Omului. Telegrama respectivă, semnată de domnul Henri Gourarier, se referea la îngrijorarea FIDO privind „încălcări ale drepturilor omului în România" şi viza, în particular, situaţia doamnei Doina Cornea, despre care şi ziarul nostru a relatat pe larg.

În scrisoarea de răspuns domnul Ion Iliescu afirmă: „Prezenţa domniei sale (a doamnei Cornea - n.n.) în Consiliul Provizoriu de Uniune Naţională în primele luni după revoluţie şi ulterior în viaţa politică a ţării exprimă climatul nou şi lipsa oricăror îngrădiri în exercitarea..." etc.

Aşadar, domnule preşedinte, dacă prezenţa doamnei Doina Cornea în CPUN exprimă, după cum spuneţi, „climatul nou şi lipsa oricăror îngrădiri", atunci absenţa doamnei Cornea din CPUN exprimă...?! Vă cer, domnule preşedinte, dovada că doamna Doina Cornea a fost vreodată, nu câteva luni ci câteva ceasuri, membră a CPUN sau corectarea acestei greşeli printr-un comunicat de presă. În eventualitatea că veţi primi cu bunăvoinţă sugestiile de mai sus şi pentru a-i scuti de osteneală pe consilierii dumneavoastră, vă reamintesc: doamna Doina Cornea şi-a anunţat public retragerea din CFSN (Consiliul Frontului Salvării Naţionale) pe 23 ianuarie 1990, anunţând şi motivul acestei retrageri: intrarea FSN în lupta pentru putere,

prin constituirea sa ca partid. CPUN (Consiliul Provizoriu de Uniune Naţională) a luat fiinţă în ziua de 1 februarie 1990. Doamna Cornea nu a fost în CPUN nici măcar un minut.

Vedeţi în ce situaţie penibilă v-aţi pus din nou? Deci n-a fost o întâmplare povestea cu domnul Coposu şi documentele semnate dar inexistente, acum inventăm fapte şi relaţii inexistente ca să dovedim, ce? Climatul nou? Lipsa îngrădirilor!?

N-aş fi crezut că veţi trece, aşa repede, de la dezinformarea televizată la cea scrisă.

România liberă,
13 februarie 1993

PREŞEDINTELE ŞI... RUŞINEA

Deci, domnul preşedinte Ion Iliescu nu se ruşinează de cele scrise în 1985. Se poate. Chestiunea cu ruşinea ţine mai mult de etica individului decât de gravitatea afirmaţiilor sau faptelor sale. De aici, probabil, şi vorba românească „mi-e ruşine de ruşinea lui". Între imoral şi amoral, deosebirea ţine din nou de atitudinea subiectului, nu de morala socială. Poate fi crezut domnul Iliescu atunci când afirmă că nu se ruşinează pentru atitudinea, faptele, vorbele sale anterioare, atâta vreme cât principiile la care a aderat cândva au rămas în conştiinţa preşedintelui aceleaşi. O dovadă de consecvenţă sau incapacitatea de a renunţa la o morală anacronică?

Aşadar, dacă domnul preşedinte nu se ruşinează de cele spuse în 1985, când făcea apologia puterii de pe poziţii mărturisit comuniste, de ce s-ar ruşina de afirmaţiile făcute în 1971 – să zicem – când spunea „succesele în construcţia noii orânduiri, unitatea întregului popor, a tuturor generaţiilor în jurul partidului, trăinicia societăţii noastre sunt cel mai bun răspuns" etc., sau când afirma că politica PCR „constituie temelia mersului ascendent al ţării, a trăiniciei orânduirii noastre". Cât de trainică a fost orânduirea care a trezit în sufletul primului secretar UTC de atunci asemenea entuziasme tinereşti s-a văzut. Dacă asta poate trezi sau nu un sentiment de ruşine în conştiinţa domnului Iliescu, preşedintele unei ţări care s-a desprins de comunism sângerând, aceasta este altă problemă.

De ce s-ar ruşina domnul Iliescu pentru afirmaţiile făcute în 1957, să zicem, când demasca cu vehemenţă „rebeliunea contrarevoluţionară din Ungaria, în scopul de a răsturna regimul democrat-popular şi de a restaura puterea moşierilor şi capitaliştilor, de a rupe această ţară de marea familie a ţărilor socialiste" şi

pe „duşmanii ţării noastre care, folosindu-se de unele elemente reacţionare, au încercat să antreneze şi la noi pe studenţi la acţiuni duşmănoase împotriva regimului"? Este acelaşi personaj care, la televiziune, în pulover, în 1990, critica de pe poziţii comuniste excesele dictatorului, care se făcea vinovat de compromiterea „înaltelor idealuri comuniste". Şi asta la numai câteva luni după ce bravii noştri copii muriseră ca să ne vindece pe noi de comunism. Pe noi, dar nu pe domnul Iliescu.

Da, poate fi crezut domnul preşedinte. Vinovaţi suntem noi. Noi trebuie să ne ruşinăm pentru că am trădat „cauza socialismului multilateral dezvoltat, visul de aur al omenirii, comunismul". Spre ruşinea noastră, avem un preşedinte care nu se ruşinează.

România liberă,
27 mai 1993

LĂUTARUL

Lăutarul de profesie este dependent de mia de lei lipită cu scuipat pe frunte, cum e toxicomanul de drog. Când vede mia, nu mai are preferinţe sau, dacă are, şi le reprimă. Cântă ce îi ceri: „Inel, inel de aur", „Zaraza", „La căsuţa albă". Are repertoriu pentru orice client. Mia să iasă.

Am cunoscut, totuşi, un astfel de lăutar într-un moment de mahmureală, când şi-a uitat regula şi partitura şi a luat o bătaie de a trebuit să se descânte de sperietură câţiva ani buni. Şi i-a trecut. Dovadă că, dacă ia rachiu, se urcă pe masă şi-i trânteşte un „Naşule, de ce-ai murit" de se zguduie Cotroceniul. Ori fredonează la urechea cui vrea să-l asculte „Prea lung e drumul...", „Feriţi-vă că sunt periculos" şi alte cântece de pahar pentru care, altădată, răposatul bulibaşă, da' mai mult „Leana lu' Zăpăcitu", nevastă-sa, i-a spart scripca-n cap. Acum n-are cine, că cică astea-s cântece revoluţionare, că d-aia are taraful lui, d-aia nu-şi mai hurducăie talentul şi kilogramele în tărăboanţă prin toate coclaurile, are program de divertisment în căsoaia de lângă Patriarhie, cu supliment de strigături şi înjurături originale pentru cei care nu agreează muzica lăutărească. Poţi să-l şi fluieri, că intră-n preţ. O mie de lei.

România liberă,
13 iulie 1993

Încă se mai crispează unii atunci când li se spune că în Decembrie 1989 a fost o lovitură de stat, crezând că această afirmaţie ar macula Revoluţia. Doamne fereşte! Cine poate pune semnul egalităţii între Revoluţia curată a copiilor şi ceea ce a urmat? Lovitura a venit după ce actul revoluţionar s-a consumat... Şi a fost îndreptată împotriva idealurilor şi împotriva speranţelor celor care au murit ca să fie (să fim) liberi.

De atunci, puterea preluată prin fraudă ne construieşte rugul. Nu alegerile au fost marea fraudă; la alegeri, jocurile erau făcute, electoratul mituit, recompensele date. Niciunul dintre cei care au condus efectiv Revoluţia din Decembrie, niciunul dintre anticomuniştii fermi, niciunul dintre caracterele verticale nu mai are vreun cuvânt de spus în Guvern sau în Parlament. Niciunul! Aceasta a fost de fapt lovitura dată de Puterea actuală nu dictaturii lui Ceauşescu, ci Revoluţiei anticomuniste.

De atunci, Puterea zâmbeşte, înşală, se ascunde. Se ascunde după „moştenirea dezastruoasă", se ascunde după „experienţa istorică unică" pe care o reprezintă trecerea de la economia centralizată la economia de piaţă, se ascunde după „imaginea României" pentru care, vezi Doamne, singura vinovată ar fi opoziţia, se ascunde chiar în spatele crimelor pe care le-a organizat – mineriadele –, se ascunde după iniţiale. FSN – vinovat de mineriade, FDSN – inocent. O iniţială în plus şi doi trandafiri. S-a făcut dreptate: FSN nu mai este la putere, FDSN este. Este, şi mai câştigă o rundă. Este, şi mai promite o dată. Dar promisiunile nu se împlinesc pentru că guvernanţii cu ticuri comuniste nu pot instaura nici democraţia, nici economia de piaţă. Compromisă în faţa naţiunii, Puterea menţine încă alianţe, mai mult sau mai puţin vizibile, cu formaţiuni dintre cele mai retrograde şi mai anacronice, dar afişează cu ostentaţie alianţe cu partide politice pitice, oricum clientelare.

Ce credit şi ce prestigiu poate adăuga unui partid, şi aşa compromis, un alt partid minuscul, condus de o persoană care s-a ilustrat prin strategia cameleonului sau prin tehnica îndelung exersată «scuipatu' şi pupatu'» cu care şi-a agonisit şi bunăstarea dinainte şi aura de persecutat de după? Acesta să fie partidul în stare să salveze credibilitatea şi moralitatea, aşa de adânc şi definitiv compromise, ale FDSN? Nu de charisme pisicoase are nevoie acum partidul care a reuşit să ducă economia la faliment. De o perdea de fum are nevoie. De alte iniţiale P(Partidul), D(Democraţiei), S(Sociale) din R(România) şi de un buchet de trandafiri după care să se ascundă, pentru ca electoratul să creadă că FDSN a murit subit şi nu mai poate fi tras la răspundere de nimeni. Nici fraudele, nici traficul de influenţă, nici incompetenţa, nici persecuţiile, nici epurările politice aclamate de la tribuna Congresului FDSN de iresponsabili ca Gheorghe Dumitraşcu, nici prăbuşirea economică nu vor rămâne în sarcina Puterii „emanate". Vinovată va fi fantoma FDSN şi toate greşelile comise de ea şi de care PDSR s-a desprins şi s-a delimitat la timp. Ca altădată de FSN, „trădător al idealurilor Revoluţiei din Decembrie".

Doamne, multe mai rabdă românul!

România liberă,
15 iulie 1993

1994

REALITĂŢI ŞI APARENŢE

Este foarte ciudat modul în care Europa Occidentală receptează importanţa economică şi geopolitică a României pe continent. Faptul că ţara noastră, la această dată cea mai mare din Peninsula Balcanică, a fost întotdeauna element de stabilitate şi echilibru nu putea să scape diplomaţiei europene. Şi atunci te întrebi: care să fie motivele pentru care alte ţări europene, mai puţin importante din acest punct de vedere, au un tratament preferenţial şi atunci când este vorba de avantaje economice, şi atunci când este vorba de includerea lor în structurile europene? Nu pot crede că Occidentul a mizat pe revenirea la putere a comuniştilor în Polonia atunci când a acordat acestei ţări ajutoare financiare de peste 40 miliarde dolari şi mi-e greu să accept că sincopele democraţiei româneşti au fost cauza pentru care s-a strâmtat gura pungii Apusului către România, pâna la 1,5 miliarde dolari... Europa civilizată a făcut suficient de multe concesii în materie de democraţie şi de drepturile omului pentru ca astfel de argumente să mai impresioneze pe cineva. Nu cumva se micşorează deliberat importanţa reală a României ca să scadă preţul?

În condiţiile în care, astăzi, navigaţia fluvială s-a deschis până în nordul Europei, Dunărea tinde să devină marele cărăuş de mărfuri (către Marea Neagră şi de aici către bazinul Mediteranei...şi mai departe). Calea cea mai scurtă şi de departe cea mai ieftină a mărfurilor din nordul Europei către Suez, de pildă, este, spună oricine ce o vrea, traseul Dunăre până la vărsare şi de aici pe Marea Neagră... Pe de altă parte, la iniţiativa Turciei se creează, încet dar sigur, o „piaţă comună" a Mării Negre la care participă ţările riverane şi în care România are o importanţă cu totul aparte, tot datorită bătrânului fluviu şi, de ce să nu o recunoaştem, Canalului Dunăre-Marea Neagră. Existenţa unei flote maritime

puternice ar putea face din portul Constanţa cel mai important port din această zonă, iar din România una dintre cele mai puternice forţe comerciale de pe continent. Să vinzi flota comercială a ţării, în aceste condiţii, aşa cum a intenţionat Guvernul României, nu este o simplă greşeală, este o crimă, un atentat la viitorul ţării. Problema pare să fi intrat într-un con de umbră, armatorii greci o ţin pe a lor, noi pe a noastră. Salonicul aspiră şi el la un rol mai important în zonă şi mi-e greu să cred că aici ar fi vorba doar de lăcomia unor armatori greci şi nu de interese ceva mai mari decât ar putea măsura greşeala, prostia sau crima Guvernului României. Şi uite că tocmai guvernul acesta păgubos şi incapabil doreşte să conducă ţara prin ordonanţe, adică să dea legi (proiecte) după care să abordăm una dintre cele mai importante şi mai grave probleme ale economiei româneşti, valorificarea împrumuturilor acordate de Fondul Monetar Internaţional. Pe această temă domnul Adrian Năstase face exerciţii de elocinţă şi blochează deliberat controlul Parlamentului asupra elaborării legilor, cu aerul premiantului maturizat prea devreme care scoate pe gură numai adevăruri de 18 carate. Şi uite-aşa, de dragul unei fraze bine ticluite, ne afişăm morga şi suficienţa, dăm lecţii opoziţiei şi sacrificăm interesul ţării. Ce dezamăgire! Şi noi, care am avut naivitatea să credem că partitura după care cântă preşedintele Camerei Deputaţilor n-ar fi aceeaşi cu aceea după care cântă Corul Cotrocenilor!

România liberă,
5 ianuarie 1994

BICEFALUL TROIAN

Să nu ne lăsăm înşelaţi de aparenţe. Lupta politică dintre PD (FSN) şi PDSR-FDSN (FSN) nu ţine nici de doctrină, nici de program, aşa cum domnul Ion Iliescu n-a fost niciodată inamicul declarat al lui Nicolae Ceauşescu, ci doar contracandidatul. Inverşunarea a venit mai târziu, când s-a ordonat suprimarea dictatorului. Nu din ură, din incompatibilitate doctrinară, ci din necesităţile politice imediate. Mai clar, un asasinat politic necesar. Trebuie să existe motive foarte serioase pentru ca cel ce vine din urmă să recurgă la asasinat. Pentru că, orice s-ar spune, oricât l-ar urî pe fostul dictator, procesul nu a fost proces, ci doar punerea în scenă a unei crime, iar prezenţa lui Virgil Măgureanu, Gelu Voican Voiculescu şi Atanasie Stănculescu la această farsă judiciară ţine de recuzită. Fără aprobarea conducerii FSN de atunci, fostul dictator ar fi rămas în viaţă, cu o pensie corespunzătoare şi o vilişoară în Primăverii. Şi din conducerea FSN nu lipsea, la acea dată, cel puţin unul din liderii PD (FSN). Înclin să cred, după modul în care se ilustrează în viaţa politică românească PD (FSN), că nici de data aceasta nu e vorba de o incompatibilitate doctrinară cu bucăţica ruptă din trupul său (PDSR-FDSN-FSN) de actualul preşedinte al României. Dimpotrivă, această incompatibilitate se manifestă, cu oarecare discreţie, ce-i drept, faţă de Opoziţia democrată. Adică este vorba de o dispută de aceeaşi parte a baricadei (FSN - PDSR) şi care se estompează vizibil pe măsură ce PD (FSN) reuşeşte să câştige încrederea Convenţiei Democratice şi să deschidă poarta cetăţii. Bicefalul fesenist are în burtă toate nenorocirile României de după Decembrie 1989 şi nu poate să moară doar pentru că cele două capete se muşcă.

Facem prinsoare că mâine se vor pupa?! Pentru că Petre Roman nu vrea să fie şi nu este inamicul domnului Ion Iliescu, ci doar contracandidatul. Altfel, Doamne fereşte, moare calul!

Informaţia Bucureştilor,
28 iunie 1994

FALIMENTUL REGIZAT

De aproape doi ani, subsemnatul provoacă instituţiile financiare şi bancare din România cu întrebarea elementară: cum este posibil şi care este logica economică după care, într-o perioadă în care România avea şi are nevoie ca de aer de investiţii, băncile practică dobânzi enorme, practic prohibitive, la orice împrumut solicitat, descurajând astfel în mod evident orice iniţiativă de stat sau privată în domeniul investiţiilor?

Am repetat până la lehamite, ori de câte ori s-a ivit prilejul, această întrebare. De cel puţin zece ori am oferit specialiştilor exemplul acelor guverne şi organisme financiare deştepte, din alte ţări desigur, care, atunci când economia ţării are nevoie de investiţii, reduc dobânzile la împrumuturile destinate acestei categorii de activitate (investiţiile) şi numai atunci când piaţa este suprasaturată de produse, când apare pericolul crizei de supraproducţie, măresc dobânzile la împrumuturi pentru a descuraja o creştere dezechilibrată a producţiei de mărfuri. Am fost, din 1989 încoace, în criză de supraproducţie? Atunci de ce am procedat ca şi cum ar fi fost?

Mi s-a părut o obiecţie de bun simţ, care ar fi meritat să fie măcar combătută... Şi ar fi avut cine să o facă, dacă ne amintim că cel care a iniţiat politica dobânzilor înalte în România a fost domnul Theodor Stolojan care, evident, ageamiu nu este. Numai că partidul de guvernământ avea nevoie de mulţi bani în bănci pentru a avea cu ce îşi susţine campania electorală, cu ce mitui anumite categorii socio-profesionale pentru a-şi menţine puterea. Ce mai conta că economia ţării se prăbuşea tocmai din această cauză.

Citesc, şi nu-mi vine să cred, recenta declaraţie a domnului Ion Drăgulin, director în Banca Naţională, care ne spune că „rata dobânzilor ridicată este la fel de dăunătoare pentru economie ca dobânzile negative". „Practic – zice domnul Drăgulin cu sentimentul că ne comunică descoperirea Americii – ca urmare a aplicării unei politici monetare restrictive, în prezent s-a ajuns

ca dobânzile practicate în sistemul bancar să fie puternic pozitive – 130-155% pe an faţă de prognoza inflaţiei – 70-80% pentru 1994"... Şi acum citiţi cu atenţie cuvintele specialistului: „Acest fenomen poate conduce în timp la stoparea investiţiilor şi implicit la creşterea exagerată a economiilor, ceea ce ar genera o presiune puternică asupra masei monetare şi implicit o creştere a inflaţiei"... Auzi! Mintea românului cea de pe urmă.

O corectură totuşi pentru domnul director: nu „va duce, în timp, la stoparea investiţiilor", ci a dus la stoparea investiţiilor şi la prăbuşirea economiei naţionale. Dar asta ar însemna să se recunoască atentatul regizat la adresa economiei româneşti, dictat de interese politice derizorii... Şi nu sună bine.

Nu există nici o îndoială că atentatul economic a fost regizat. El s-a desfăşurat pe două fronturi, pe ideea „toţi banii în bănci", adică în mâinile statului, al cărui gestionar incapabil şi corupt s-a dovedit a fi guvernul, bine dresat în arena „Cotroceni". Pe de o parte, au fost descurajaţi cei care ar fi vrut să apeleze la banii din bănci (dobânzi uriaşe), pe de altă parte au fost încurajaţi cetăţenii (tot prin dobânzi mari) să-şi depună banii în bănci.

Asta nu mai înseamnă prostie, domnule director, asta seamănă a regie, a strategie. Nu cumva să se apuce românul să facă investiţii, să se îmbogăţească, să nu mai depindă de amărâtul de salariu şi de bunăvoinţa Guvernului. Aşadar, domnule director Ioan Drăgulin, aştept de doi ani această mărturisire din partea unui specialist al Băncii Naţionale. Şi uite că n-am murit de bătrâneţe fără să o citesc. „Rata dobânzilor va fi corelată cu evoluţia inflaţiei", zici dumneatale, şi bine zici, dar tot pe după plop. Pentru că nu vrei să recunoşti tocmai adevărul economic pe care îl postulezi: inflaţia de până acum a fost determinată şi de politica dobânzilor înalte. Hai, spune-mi că nu e adevărat! Pentru că una din două: ori eşti într-adevăr un specialist respectabil, ori eşti un ageamiu ca şi mine şi ne facem, împreună, de râsul lumii. Risc pe mâna dumitale. Precizările îmi aparţin: falimentul economiei româneşti a fost regizat.

Informaţia Bucureştilor,
30 iunie 1994

ALEGERI ANTICIPATE

Două lucruri sunt certe: procedura de suspendare a preşedintelui României nu va fi aprobată de Parlament şi preşedintele nu s-a prezentat în faţa forului legislativ pentru a da explicaţii.

Nepregătită pentru o asemenea confruntare, Opoziţia invocă afirmaţiile domnului preşedinte la Satu Mare, împrejurare în care domnul Ion Iliescu ar fi făcut afirmaţii anticonstituţionale. Se poate! Dacă intenţia preşedintelui a fost tocmai apărarea legalităţii şi doar exprimarea a fost de vină...! Dar n-a fost nici măcar atât. Dovadă că domnul Ion Iliescu nu retractează nimic. Aceleaşi acuzaţii, nefondate desigur, i-a adus Opoziţia şi cu ocazia chemării minerilor în Capitală. Cu textul chemării publicat de marea majoritate a ziarelor româneşti, cu textul mulţumirilor adresate minerilor după vandalismul comis în Capitală, publicat de asemenea, Ion Iliescu a negat cu vehemenţă. Nu, n-a chemat minerii şi da, le-a mulţumit, dar numai pentru a-i face să plece. Acum, a afirmat, este adevărat că hotărârile judecătoreşti referitoare la evacuarea chiriaşilor n-ar trebui executate. Dar a făcut-o numai şi numai din dorinţa de a apăra legalitatea. Care legalitate? Cea pe care o acceptă Ion Iliescu. Este normal ca preşedintele României să dezavueze public hotărâri judecătoreşti? Perfect normal! Asta e calea prin care preşedintele intervine pentru a stopa încălcarea legii de către cei desemnaţi să o aplice? Pentru Ion Iliescu, da, asta este. Are preşedintele României obligaţia să dea exlicaţii forului legislativ pentru asemenea intervenţii? Nu! Preşedintele nu dă explicaţii nimănui, indiferent ce-i trăzneşte prin cap să facă. Eventual o scrisoare, dar nimic mai mult.

Îi reproşează domnului preşedinte faptul că nu este preşedinte, că este şi rămâne un lider de partid care se simte dator să

polemizeze cu liderii opoziţiei ori de câte ori i se iveşte prilejul. Care partid? Nu PDSR, care a început să manifeste tendinţe centrifuge, ci PAC, partid nedesfiinţat încă şi în numele căruia acţionează pentru legiferarea furtului comis de înaintaşi în dauna proprietarilor.

Jocul de-a preşedintele lider de partid este unicat în politica europeană. Ce semnificaţie o fi având în mintea domnului Iliescu conceptul de „republică semiprezidenţială"? Atitudine discreţională şi lipsa oricărei răspunderi pentru faptele sale? Ce ar mai trebui să facă comunistul Ion Iliescu şi cine ar avea autoritatea de a-i cere explicaţii? Nimic! Totul a fost făcut... şi nimeni! Pentru că a fost ales prin vot universal.

Cine spunea că singura soluţie rămân alegerile anticipate?

Informaţia Bucureştilor,
5 iulie 1994

PLEDOARIE PENTRU INEGALITATE

„Inegalitatea socială face parte din regulile economiei de piaţă", afirma recent Jean Jacques Sonny Perseil, director al Centrului de Formare şi Studii în domeniul Muncii şi Protecţiei Sociale, instituţie interguvernamentală româno-franceză. Reputatul specialist face în continuare obsevaţia că în ţările ex-comuniste acest adevăr este greu de înţeles.

Este vorba, evident, de acea inegalitatea fertilă care îi plasează pe vârful piramidei bunăstării pe cei mai activi, mai inventivi şi mai întreprinzători dintre noi. În fond, aceasta este esenţa unei guvernări liberale de care avem nevoie ca de aer pentru a putea aplatiza curba descrescătoare a economiei româneşti. Din nefericire, noi am rămas la fixaţiile tipic comuniste pe care folclorul le-a subliniat într-o formulare foarte expresivă, „vremea trece, leafa merge".

Problema economică fundamentală a socialismului şi a variantei sale „multilateral dezvoltate" tocmai asta a fost: neputinţa de a împăca principiile egalitariste (fiecăruia după nevoi) cu principiul de bază al programului, promovarea valorilor. Harnic, puturos, prost, deştept, nimeni nu moare de foame. Principiul a rămas şi toată pledoaria populistă a unor lideri politici îl păstrează cu sfinţenie. Starea de inegalitate este acuzată, iar polarizarea bogăţiei, atâta câtă este, considerată imorală.

Toată campania electorală a FSN - FDSN s-a întemeiat pe acest principiu, ilustrat de lozinci aplaudate de masa mare a săracilor din România: „Nu ne vindem ţara!" „Vin moşierii!" „Vin capitaliştii!" etc. Lozincile prind în continuare pentru că sărăcia generalizată a populaţiei pledează pentru doctrinele egalitariste de tip comunist mai convingător decât orice alt argument.

Cum să accepte salariatul care abia se ajunge cu leafa ideea inegalităţii? Sau şomerul sau pensionarul sau chiriaşul

care crede în continuare în proprietarul-stat şi dezavuează proprietarul-privat? Egalitarismul sărăciei este opus inegalităţii productive şi stimulatoare, dar propaganda populistă reduce formularea la relaţia egalitate-inegalitate. Ea este resimţită la acest nivel, fals simplificat, pentru deficienţele grave ce se manifestă în perimetrul protecţiei sociale. „Mă înspăimântă lipsa de responsabilitate şi gândire în perspectivă", afirmă specialistul francez... Oamenii aşteaptă totul de la partenerii sociali, şomerul nu caută de lucru, ci aşteaptă să i se ofere; în protecţia muncii s-a instalat un compromis unanim acceptat; statul nu cheltuieşte bani pentru investiţii, iar sindicatele primesc prime de risc. Toată lumea mulţumită! Vremea trece, leafa nu mai merge decât dacă toată lumea este dispusă să înţeleagă şi să accepte principiul inegalităţii fertile, singur în stare să ridice ştacheta eficienţei sociale, să promoveze valori şi să descurajeze lenea şi impostura la nivelul administraţiei în primul rând.

Informaţia Bucureştilor,
6 iulie 1994

ABSOLVIT CU MAJORITATE DE VOTURI

Am în faţă fila *Rompres* din 14 iunie 1991, ştirea nr. 9, fără corecturi ulterioare, fără adaosuri, fără reveniri. Ceea ce citesc am auzit cu urechile mele, aşa cum ai auzit şi dumneata, cum a auzit atunci o ţară întreagă.

„Adresându-se de la unul din balcoanele Palatului din Piaţa Victoriei miilor de cetăţeni din Capitală şi din ţară prezentaţi în zorii zilei de joi, 14 iunie (1990 - n.n.), aici, preşedintele ales al României, domnul Ion Iliescu, a spus:

Dragi mineri,

Mă adresez dumneavoastră de astă dată, mulţumindu-vă pentru răspunsul de solidaritate muncitorească pe care şi acum l-aţi dat, la chemarea noastră, mulţumesc de asemenea tuturor celorlalte delegaţii din judeţe care au venit şi s-au adăugat acestei forţe solidare a muncitorimii române..."

Nu citez mai departe că mă apucă sila. Nici astăzi preşedintele ales al României n-a recunoscut că ar fi chemat minerii sau alte „forţe muncitoreşti solidare" să pacifice Capitala cu ranga şi parul. Păstrez această filă *Rompres* pentru momentul în care Ion Iliescu va fi adus în faţa instanţei să dea socoteală pentru instigare la violenţă şi crimă. N-a venit încă timpul. O justiţie mai presus de noi amână momentul pentru ca acel vinovat să-şi dea întreaga măsură. La fel ca înainte de 1989, dictatorul îşi asumă toate prerogativele puterii şi nici o răspundere; nici răspunderea propriilor sale fapte, a propriilor vorbe. Nimic! Arturo Ui este deasupra legii şi deasupra judecăţii omeneşti.

O mână de indivizi ţinuţi în hăţ cu dosarele faptelor anterioare, cântăreţii şi scripcarii fostului dictator, foştii secretari PCR de tipul Văcaru sau Selejan, care plâng cu neruşinare de mila chiriaşilor, lăsând să se înţeleagă, la fel ca altădată, că ceilalţi le vor răul... Aceasta este echipa domnului Iliescu.

Sunt mii de procese în România în care judecători corupţi iau mită şi judecă strâmb în dauna săracului, liste întregi de magistraţi corupţi care pactizează cu escrocii în paguba noastră, zeci de foşti demnitari comunişti, complici ai fostului dictator la distrugerea ţării, autori sau coautori a mii de crime împotriva acestui popor.

Niciunul nu a plătit şi nu plăteşte. Împotriva acelor judecători preşedintele României nu a lansat apelul de nesupunere faţă de actul de justiţie. Acum, când se pune în cauză legiferarea jafului comunist prin Legea imobilelor naţionalizate şi când judecători prea grăbiţi sau chiar corupţi comit greşeli sau abuzuri, nedreptăţind 12 familii de chiriaşi, preşedintele comunist îndeamnă la nesupunere faţă de actul de justiţie... Şi Parlamentul României îl absolvă, deşi este vorba de o tentativă evidentă de destabilizare a statului de drept.

Cât timp va mai trece până când crima din raţiuni politice va fi aprobată cu majoritate de voturi?

Informaţia Bucureştilor,
8 iulie 1994

ÎNCĂ O LOCOMOTIVĂ

Trebuie să recunosc, cuvântul domnului Valentin Gabrielescu la conferinţa de presă săptămânală m-a stupefiat. Spunea domnia sa că cererile partidelor care aparţin CDR referitoare la schimbarea protocolului Convenţiei sunt ridicole. Senatorul PNŢCD aprecia că partidul pe care îl reprezintă a cedat nejustificat de mult în favoarea partidelor mici din Convenţie care, culmea, pretind drepturi egale în luarea deciziilor, ceea ce este neacceptabil. Dar cum ar fi acceptabil, domnule Gabrielescu? PNŢCD să decidă, iar ceilalţi să se supună? Ar fi bine aşa? Ce fel de coaliţie ar mai fi aceea în care un partid hotărăşte totul? Nemulţumiţii pot pleca, spuneţi dumneavoastră, dar se sinucid pentru că pragul electoral minim pentru intrarea în Parlament va creşte până la 5%. Cumplită eroare şi impardonabilă, dacă vă mai amintiţi că a mai fost comisă de un alt partid, care acum se găseşte în afara Parlamentului! Partide mari, partide mici, priorităţi în luarea deciziilor... Parcă am mai auzit noi asta. Cam pe vremea când Radu Câmpeanu pretindea că PNL este locomotiva CDR. Şi nu s-a uitat, cu siguranţă, cât de dezastruos a fost rezultatul. Este momentul să-i lăudăm pe liderii PNŢCD pentru faptul că partidul a căpătat identitate politică şi că nu-i mai lipseşte nimic decât experienţa guvernării? Domnul Brucan a făcut-o cu PNL... Şi s-au găsit atunci destui politicieni diletanţi să o ia de bună, în ciuda avertismentelor că râma asta e otrăvită. Suntem blestemaţi să nu învăţăm nimic din experienţele anterioare? Domnule Gabrielescu, în împrejurări asemănătoare, greşeli asemănătoare duc la rezultate asemănătoare. Fără un program minimal cu care să cadă de acord toate partidele de coaliţie, fără democratizarea actului de decizie, Convenţia Democratică Română se destramă. Nu calculaţi cum vor obţine cele cinci

procente de reprezentare în Parlament partidele care vor pleca din Convenţie, ci câte procente va pierde Convenţia în disputa cu partidul de guvernământ. Nu repetaţi greşelile lui Radu Câmpeanu că veţi ajunge la acelaşi rezultat. Izolat de rest, PNŢCD va pierde. Şi, după cum se vede, faceţi toate eforturile să vă izolaţi. Mai grav este că va pierde din nou Opoziţia democrată din România, că partidul de guvernământ şi clienţii lui se vor întări pe seama pierderilor Opoziţiei. Vă rog să observaţi că o coaliţie liberală este pe cale să se înfăptuiască şi este foarte probabil că cele două coaliţii se vor măcina una pe cealaltă din aceleaşi considerente de hegemonie spre bucuria PDSR. Am mai făcut pe Casandra şi altădată. Dea Domnul ca de data asta să greşesc!

Informaţia Bucureştilor,
19 iulie 1994

BOALĂ PREZIDENŢIALĂ

Un fante de Popa Nan nu se hotăra între două iubiri năpraznice... Şi, până să se hotărască, se întâlnea astăzi cu o pipiţă, mâine cu cealaltă. Numai că iubirea sa duplicitară i-a jucat într-o zi un renghi. Fiind la braţ cu una, s-a întâlnit cu cea de-a doua. Fantele, cu o remarcabilă prezenţă de spirit, s-a oprit între cele două, care erau gata să se ia de păr, şi privind spre trotuarul de vizavi a rostit zâmbind: „Sora mea." Este inutil să vă mai spun că cele două şi-au dat mâna şi s-au îmbrăţişat drăgăstos, crezând, fiecare în parte, că cealaltă e sora.

Povestea a circulat şi în Ferentari, şi în Tei, şi în Colentina, până a ajuns la Cotroceni şi de-aici la Londra, cu alte personaje, cu altfel de pasiuni, dar cu acelaşi tâlc. Domnul Iliescu afirma că Nicolae Raţiu, fiul distinsului nostru vicepreşedinte al Camerei Deputaţilor, Ion Raţiu, a plătit în capitala Angliei o demonstraţie anti-Iliescu, adăugând că a primit această informaţie de la „directorul Serviciului de Informaţii britanic". Cititorul de ziar ar putea crede că lucrurile chiar aşa s-au petrecut. Prea ar fi din cale-afară ca directorul să mintă. Care director? întreabă diavolul din mine... Şi de ce nu-i spune domnul Iliescu pe nume? Că, dacă a venit să-i spună preşedintelui României povestea cu demonstraţia plătită, de ce s-ar teme că îi află domnul Nicolae Raţiu numele? Cum adică, un fapt cert, investigat şi dovedit, îl poate determina pe omologul englez al domnului Măgureanu să-i ceară preşedintelui Iliescu să nu-i dezvăluie numele? Sau, dacă n-ar vrea, într-adevăr, să i se afle numele, s-ar da pe mâna lui Ion Iliescu? Doar aşa, de drag? Asta merge numai dacă Londra se mută de pe Tamisa pe Dâmboviţa... Nu văd nici un motiv ca domnul preşedinte să nu ne spună şi nouă cum îl cheamă pe directorul acela. Decât dacă... (iar diavolul din mine...)

Cititorul neavizat ar putea crede că, aşa cum în România zici director SRI şi înţelegi Virgil Măgureanu, tot aşa, în Anglia, zici directorul Biroului de Informaţii britanic şi înţelegi Sir „Cutare". Pardon! Vă înşelaţi amarnic. Numai armata are vreo cîteva servicii de informaţii şi, pe onoarea mea, toate britanice, la care se adaugă altele, tot de informaţii şi tot britanice, în diverse sectoare de activitate socială, economică, politică etc. şi nu există unul să nu aibă un director sau mai mulţi. Aşa că, atunci când Ion Iliescu zice „directorul Serviciului de Informaţii britanic", procedează ca fantele între pipiţe: fiecare director de serviciu de informaţii (britanic, fără îndoială) crede că domnul Iliescu se referă la unul dintre ceilalţi 12 ori 24, sau câţi or fi. Nimeni nu se supără, nimeni nu protestează. Şi fantele scapă cu faţa şi mâinile curate.

Ţin pariul pe mâna lui Nicolae Raţiu: Ion Iliescu n-o să-l desconspire pe directorul acela cu mâncărici la limbă nici dacă i-ar cere asta Regina-mamă, la schimb cu flota comercială britanică.

Dacă ar fi să recapitulăm, ar fi de adunat, aşa, în mare, banii falşi tipăriţi de Ion Raţiu şi care s-au dovedit că nu erau bani, legionarii şi fasciştii plătiţi tot de Ion Raţiu, inexistenţi de fapt, cu toată încrâncenarea domnului Iliescu şi cu toată vigilenţa poliţiei române, documentele semnate de domnul Corneliu Coposu şi de alţi lideri ai opoziţiei, prin care se cerea Congresului american să nu acorde României „clauza", documentele pe care preşedintele le dădea ca sigure, în faţa naţiunii, la TVR, şi pentru găsirea cărora încă se mai sapă...

...Ştii ceva, stimate cititorule? Nu crezi că prea îl luăm în serios pe domnul Ion Iliescu, după cât de penibil se poartă? Pentru boala dumnealui, nu există decât un singur leac: URNA!

România liberă,
9 noiembrie 1994

REALITATEA ŞI MODELUL

Spre ruşinea şi nefericirea noastră, imaginea generală a politicii româneşti oficiale, aşa cum este, nu aşa cum vrea să pară, îşi găseşte reprezentarea cea mai adecvată într-un personaj care minte şi înşală aşa cum respiră, un individ căruia i s-a acceptat intrarea prin fraudă în viaţa politică, iar acum tinde să o contamineze, devenind un fel de model greu de atins, un model de care unii se apropie cu teamă, alţii cu simpatie, alţii cu invidie. Pentru că este imposibil să atingi nivelul de cinism şi neruşinare al „modelului", să spui cele mai gogonate minciuni fără să clipeşti, să condamni cu vehemenţă corupţia şi să sfidezi bunul simţ, recunoscând public că ai fost mituit nu cu cine ştie ce sumă, ci cu circa 100 milioane lei, şi nu de oricine, ci de o persoană deloc indiferentă la legile care se votează în Parlamentul României. Mituitorul, om de afaceri prosper, mituitul, lider de partid şi senator care deplânge sărăcia românului cu aceeaşi putere de convingere cu care altădată cânta geniul celui mai odios dictator comunist din Europa de Est.

...Şi, după toate astea, ni se reproşează nouă, ziariştilor, faptul că din paginile ziarelor se desprinde o imagine apocaliptică. Din când în când, câte un oaspete străin, abia sosit, încearcă să ne convingă pe noi că în România s-au făcut progrese sensibile pe calea democraţiei.

...Şi noi ascultăm şi nu ne vine să credem cum a reuşit oaspetele acela să vadă în câteva zile ce nu vedem noi de la revoluţie încoace.

„Modelul" se lasă mituit în mod public, cei care îl imită o fac cu discreţie, cu teamă, poate cu ruşine, dar o fac, iar, atunci când sunt descoperiţi, neagă. „Modelul" atacă direct şi pe nume

personalităţi ale vieţii publice, pe maghiari, pe evrei, pe cei care îl părăsesc, pe cei care-i refuză pretenţiile sau avansurile, pe cei care vor să-i fotografieze sediul, pe Corneliu Coposu sau pe Regele Mihai, născoceşte pericole inexistente şi denunţă criminali inventaţi după o digestie grea. Ascultătorii se lasă impresionaţi de dezvăluirile sale patriotice, se înduioşează de drama sărăciei naţionale evocată de vorbitor, după care individul pleacă într-un „Mercedes" ultimul tip să-şi liniştească cugetul traumatizat la domiciliul său privat, mare cât un transatlantic.

Imitatorii, mai modeşti, mai puţin exersaţi în ale calomniei şi minciunii, se mulţumesc cu o maşină-două, ceva mai ieftine, cu trei-patru case, mai mult sau mai puţin vile, îşi agonisesc două-trei consilii de administraţie pe la firme prospere, vând ce brumă a mai rămas din averea ţării şi, în timpul care le mai rămâne, „ne fac legi şi ne pun biruri".

...Şi lasă ţara în seama bandelor de huligani, a escrocilor-sponsori de partide, a funcţionarilor abuzivi, a poliţiştilor obedienţi, a judecătorilor traumatizaţi de teama represaliilor, a mafiei care-l vămuieşte pe micul comerciant şi pe ţăranul venit cu produse la piaţă; pe seama unui guvern care ar trebui să se ocupe de gestionarea avuţiei naţionale şi de aplicarea legilor, dar nu ştie, nu poate sau nu vrea.

...Şi, după toate astea, ni se reproşează nouă, ziariştilor, faptul că din paginile ziarelor se desprinde o imagine apocaliptică...

România liberă,
16 noiembrie 1994

CU CINE MĂ COMPAR

Ceea ce ne lipseşte nouă acum nu sunt neapărat banii ci, în primul rând, o anumită specie de orgoliu benefic şi prin excelenţă productiv. Evident, nu mă refer la orgoliile ce se consumă fără folos de la preşedinţie până la primărie, pentru că, dacă despre ele ar fi vorba, am avea să dăm şi la alţii, ci la ambiţia măsurată cu lungimea plăpumii, dar fără acea concepţie subalternă care parcă ne paralizează orice iniţiativă şi îndrăzneală atunci când nu devine alibiul cotidian al incapabililor, incompetenţilor şi puturoşilor: „Ce mă compari, domnule, pe mine cu nemţii, cu japonezii, cu americanii? Ce, eu am condiţiile lor?"

La nivel european toate comparaţiile ne dezavantajează. Alunecarea noastră tot mai rapidă spre periferie are o legătură explicită cu guvernul, cu partidul de guvernământ, cu miniştrii incapabili şi corupţi, dar are o legătură cu noi înşine, cu toţi cei care am făcut posibilă o asemenea stare de fapt. Pentru că într-o ţară în care scara valorilor ar sta pe locul ei, la un neam de oameni care au dat lumii pe Eminescu, Brâncuşi, Coandă, Odobleja, Iorga, Palade, Gh. Constantinescu, Kogălniceanu, Ionel Brătianu, Iuliu Maniu, un prim-ministru ca Nicolae Văcăroiu ar fi o imposibilitate logică. Dar scara nu stă pe locul ei, „adevărul" şi „valoarea" au redevenit membri de partid şi primul-ministru Văcăroiu există. El ne reprezintă în faţa lumii şi el vorbeşte în numele urmaşilor lui Eminescu, Brâncuşi, Coandă, Odobleja, Iorga, Palade, Gh. Constantinescu, Kogălniceanu, Ionel Brătianu, Iuliu Maniu... Şi nu ne ruşinăm de această anomalie strigătoare la cer care coboară, în ochii lumii, ştacheta tuturor virtuţilor româneşti ca şi cum la ora actuală asta este tot ce poate da inteligenţa românească în materie de prim-miniştri... Şi asta este doar o faţă a medaliei.

Hai să intrăm într-un magazin. Cereţi să vi se arate, să zicem, un ferăstrău. Există pe piaţa românească ferăstraie de mână suedeze, japoneze, germane, chinezeşti, româneşti... Comparaţi-le! Îngroziţi-vă! O să spună cineva că nu se poate compara oţelul suedez cu cel românesc. Asta este o poveste. Oţel pentru ferăstrău?!

Că doar nu e vorba de cine ştie ce oţeluri speciale, înalt aliate, a căror taină o ştiu doar suedezii... Dar lemn avem? Slavă Domnului! Cel puţin la fel de bun ca acela al suedezilor. Atunci comparaţi mânerele de lemn ale ferăstraielor. Toate sunt ergonomice, adică foarte comode, băiţuite, lustruite, finisate; cel românesc de cinci ori mai ieftin, de zece ori mai prost, are mânerul tot din lemn, dar rău gândit, urât, nefinisat... Sau cereţi o pensulă, o banală pensulă din păr de porc: nemţească, turcească, chinezească, românească. Comparaţi-le! Nu ştiu prin ce minune părul de la pensulele româneşti este mai bun. Numai că pensulele noastre năpârlesc, celelalte nu. Şi iarăşi: mânerul, prezentarea etc.

„Ia lasă-mă, domnule! Mă compari pe mine cu nemţii? Ce, eu am condiţiile lor?" Alibiul cotidian al incompetentului, incapabilului, puturosului. Am luat o pensulă românească, am desfăcut-o, am reîncleiat-o, aşa cum trebuia făcut de la început. Nu mai năpârleşte. Am luat un ferăstrău românesc, i-am pus mânerul de la unul chinezesc, am finisat pânza cu smirghel fin, am protejat-o cu o peliculă subţire de lac incolor. Arată altfel. Cu totul altfel. Alte condiţii? În materie de lemn şi păr de porc? Adevărul este că ne lipseşte acea specie de orgoliu productiv, ambiţia de a face ceva mai bine decât alţii, decât oricine, cel mai bine. Ne-am obişnuit cu aproximativul, cu improvizaţia, cu şuşaneaua, cu şmenul, cu „vremea trece, leafa merge"... Uite că nu mai merge! Piaţa sancţionează sever în planul calităţii. Câştigă, de fiecare dată, cei mai buni; ceilalţi se retrag sau dispar. Nu-ţi pretinde nimeni să-i baţi, începând de mâine, pe japonezi în materie de calculatoare electronice, dar ce-ar fi să iei bucata de lemn, de fier, de pământ şi să faci ceva ce fac şi alţii, dar mai bine decât toţi? Sau ceva ce nu face nimeni?

„Nu mă compara, domnule, cu nemţii!" Dar cu cine? Ieri încă mai discutam pe picior de egalitate cu bulgarii; astăzi, cu albanezii... Mâine o să vorbim singuri!

România liberă,
7 decembrie 1994

1995

POLITICĂ ŞI STIPENDII

Întrebat cândva de un ziarist de ce părăseşte viaţa politică, Winston Churchill a răspuns: „Prea mulţi politicieni şi nici un om de stat." Şi care este deosebirea pe care o faceţi între politician şi om de stat? - a insistat ziaristul, contrariat. „Politicianul se gândeşte la viitoarele alegeri, un om de stat se gândeşte la viitoarele generaţii", a fost răspunsul.

E trist, dar în viaţa politică românească nu există decât politicieni, în marea lor majoritate diletanţi, şi nici un om de stat. O continuă campanie electorală ce macină timp şi energie, nervi şi pasiuni care nu au decât din întâmplare legătură cu viitorul ţării, dispute şi orgolii angajate în bătălii derizorii sub fascinaţia aproape maladivă a viitoarelor alegeri. Între timp, privatizarea bate pasul pe loc, invocată demagogic de câte ori se iveşte prilejul de fiecare partid, producţia industrială a lunii ianuarie a scăzut din nou cu două procente faţă de luna decembrie a anului trecut, leul a luat-o iar la vale, devalorizându-se prin comparaţie cu principalele valute vestice, iar scăderea dobânzilor acordate de bănci pentru depunerile cetăţeanului strânge cureaua şi micşorează punga.

Omul fără zâmbet, Adrian Năstase, declară că principala preocupare a partidului de guvernământ este câştigarea alegerilor. O asemenea prioritate afirmată public, când ţara aşteaptă încă ieşirea din iarna comunistă în care s-a împotmolit, mi se pare cinică. Cinică şi evident imorală. Dar nu mai sunt pentru nimeni o surpriză imoralitatea şi cinismul din politica românească.

Este de-a dreptul revoltător modul în care parlamentarii îşi apără cu încrâncenare stipendiile pe care le primesc ca membri în Adunările Generale ale Acţionarilor sau în Consiliile de Administraţie, agoniseală incompatibilă cu calitatea de parlamentar... Şi este penibil modul în care încearcă să convingă, pe toate

canalele, că numai ei pot cunoaşte problemele şi fenomenele din economia reală.

O întreagă faună de tejghetari se pun la adăpostul unor legi şchioape care formal nu le interzic să primească indemnizaţii de la trei-patru firme, rămânând în continuare deputaţi sau senatori. Aşa află dumnealor ce se întâmplă în economia reală, aşa învaţă cum să se transforme în purtători de cuvânt ai managerilor, prea bine remuneraţi în unităţile de stat, ca să lupte cu disperare împotriva privatizării. Şi să nu mă întreb dacă nu cumva sumele fabuloase pe care le primesc drept cotă parte din profitul societăţilor comerciale aceşti manageri din unităţile de stat nu acţionează subteran frânele parlamentare şi guvernamentale în domeniul privatizării?

Politicieni? Oameni de stat? Ce ironie! Se vând şi se cumpără conştiinţe, se vinde şi se cumpără soarta ţării pe preţuri de nimic. Pupatul şi scuipatul au tarife preferenţiale pentru cei care ne fac legi şi ne pun biruri. Ce departe suntem de comparaţia fostului premier britanic!

Nenorocirea este că opoziţia continuă să consume prea puţin timp şi efort pentru a-şi atrage electoratul, destul de mult pentru combaterea adversarului politic şi mult prea mult pentru a se combate pe sine şi a-şi deteriora imaginea, în permanentă bătălie a orgoliilor. Plecarea din Convenţia Democratică din România a Partidului Liberal '93 şi a Partidului Alianţei Civice la sfârşitul săptămânii trecute reflectă un tragic adevăr: şansele Opoziţiei în următoarele alegeri s-au diminuat, în ciuda dezamăgirii electoratului faţă de coaliţia aflată la guvernare.

România liberă,
16 martie 1995

PROFESIONIŞTI ŞI DILETANŢI

Nu avem analişti. Sau avem, dar foarte puţini. La fel ca şi în alte domenii, criza de competenţă este paralizantă; inspiraţia de moment ţine loc de studiu şi atitudinea partinică de seriozitate... La noi, condiţia pe care o asigură studiul şi experienţa se mimează cu dezinvoltură, iar calitatea care lipseşte se substituie, ocazional, prin părerea despre sine, de nimeni omologată. „În calitate de analist, apreciez că evoluţia vieţii politice româneşti..." Din poziţia de băgător de seamă, individul se autopromovează analist şi în numele acestei păreri despre sine analizează, nu-i aşa, tot ce intră în câmpul său vizual şi auditiv. „Ca analist politic apreciez că greva de la metrou a fost o eroare" sau „Greva are o totală îndreptăţire" etc. Fără argumente, fără dovezi, fără judecăţi credibile. Părerile ajung. Specia este oarecum unitară şi bine reprezentată, tezismul de aceeaşi factură, chiar dacă poziţiile diferă în funcţie de problemă, de persoană, de inspiraţie, de simpatii, rareori este realizat. De regulă, concluzia este formulată cu anticipaţie, după care realitatea este silită să i se supună. Metoda este de o simplitate încurajatoare, aşa că orice individ care se crede inteligent este ispitit să o încerce. Iar, când are şansa (sau ghinionul) de a se putea exprima în public, devine analist politic.

În preajma alegerilor sau când realitatea politică se complică, specia cunoaşte o diminuare numerică severă, pentru că e greu de estimat cine va câştiga şi nu e prudent să obţii prea multe bile negre nici de o parte, nici de cealaltă. Atunci proliferează cea de-a doua specie, tot tezistă, dar cu simţul de conservare mai dezvoltat, care acţionează ca moderator între capră şi varză. Sau ca în povestea cu rabinul, care dădea dreptate fiecărei părţi adverse şi răspundea cu seninătate celui care îi sesiza faptul

că două poziţii opuse nu pot fi, fiecare în parte, adevărate: „Aşa e! Şi dumneata ai dreptate."

Oricât de multe aş avea să-i reproşez domnului Silviu Brucan, nu pot să nu observ că numai un analist autentic, nu ştiu cât de bine intenţionat, dar cu siguranţă riguros, are tăria de a recunoaşte, într-o manieră destul de amuzantă, ce-i drept, conflictul între analistul politic Brucan, care înţelege necesitatea unei guvernări de dreapta în România, şi cetăţeanul Brucan, cu chinuitoare opţiuni de stânga. Exemplul mi se pare tipic pentru distanţa ce separă analistul profesionist, obligat să ia act de datele fenomenului şi să accepte concluzia, indiferent dacă îi convine sau nu, şi diletantul înregimentat care impinge realitatea spre teză.

Un sociolog profesionist, de pildă Alin Teodorescu, nu poate fi tezist tocmai pentru că este un profesionist serios. Nu ştim dacă îi plac sau nu concluziile la care ajunge, dar analiza este, de fiecare dată, lipsită de patimă, obiectivă şi rece. Nici Alina Mungiu nu poate fi tezistă. Mai adăugaţi două-trei nume, şi gata. În rest, persoane inteligente. Plină România de băieţi inteligenţi şi fete sclipitoare. Pe analişti îi numeri pe degete.

România liberă,
21 martie 1995

DICTATURA

În România se reinstaurează dictatura. Exerciţiul democratic moare încet, dar sigur, poliţia politică a fost reactivată, ziariştii sunt ridicaţi de la domiciliu şi anchetaţi, ni se percheziţionează casele. Singurul drapel cu care mai defila în străinătate guvernarea lui Iliescu, „libertatea presei", coboară treptat în bernă. Dacă îi întrebi despre ceea ce fac, despre ceea ce li se face, oamenii au început să privească peste umăr şi să tacă. Credeau că după revoluţie şi-au câştigat măcar dreptul să spună ce gândesc fără teamă. S-au înşelat. Cei care nu se lasă fac gesturi disperate, cum este cazul lui Dumitru Iuga, liderul sindicatului independent din Televiziune, care îşi oferă propria viaţă în schimbul independenţei acestei instituţii civile. Dar nu acestea sunt semnele dictaturii, acestea sunt doar efectele. Semnele dictaturii capătă, de la o vreme, forma cea mai brutală şi mai agresivă: încălcarea legii, a moralei, a bunului simţ. Avea dreptate părintele Cleopa, care ne spunea, cât încă mai putea să ne spună, că păcatul omenesc fundamental este nesimţirea. În urmă cu 20 de zile, Dumitru Iuga începea să moară. Astăzi încă era în viaţă. Mâine?!... De ce a recurs el, din nou, la această formă de protest? Şi ce speră să obţină? Tocmai asta este problema: Iuga nu mai speră. Iuga nu mai crede. Iuga ne pedepseşte pentru tăcere, pentru seninătatea cu care acceptăm revenirea la dictatură, ne pedepseşte pentru nesimţirea noastră. Nu este vorba de faptul că Gabriel Liiceanu şi Neculai Constantin Munteanu, cei care au câştigat alegerile din Televiziune, nu sunt acceptaţi de comisiile parlamentare, este vorba de ilegalitatea flagrantă la care a recurs Dumitru Popa, directorul general interimar al TVR, atunci când a introdus în listă alte nume decât ale celor aleşi. Şi nici măcar de asta n-ar fi vorba dacă nesimţirea n-ar fi atins culmea

atunci când comisiile parlamentare au admis lista trimisă de Dumitru Popa şi l-au înlocuit pe Gabriel Liiceanu, care obţinuse în alegerile de la TVR 761 de voturi, cu Paul Şoloc (309 voturi), pentru că Gabriel Liiceanu nu poate fi acceptat de cei cărora li s-a adresat în celebrul „Apel către lichele". Nici Ion Caramitru nu a fost acceptat. O nulitate ca Mircea Hamza, adjunctul lui C.V. Tudor la conducerea PRM, a întrunit însă sufragiile membrilor comisiilor parlamentare dominate de oamenii lui Ion Iliescu. Nu mai contează că liderii de partid nu pot conduce instituţii publice care aparţin, de fapt, societăţii civile. Pentru asta s-a hotărât Dumitru Iuga să moară. Pentru ca să oblige dictatura bunului plac să îşi revendice şi acest asasinat.

Membri ai partidului de guvernământ, parlamentari mai ales, dar nu numai parlamentari, au parazitat societăţile comeriale cu capital de stat ca membri ai Adunărilor Generale sau în Consiliile de Administraţie. Aceiaşi indivizi care impun legile în Parlamentul României, acordând managerilor drepturi băneşti de-a dreptul uluitoare, de ordinul zecilor sau sutelor de milioane de lei, în funcţie de mărimea profitului societăţii, îi găsim în Comisiile de Administraţie sau ca acţionari în societăţile comerciale. Nu contează câţi bani primesc în mod oficial, contează însă uriaşa faună clientelară formată din fii, fiice, soţii, soţi, prieteni, verişori, şoferi, secretare, un perimetru viciat de mită, trafic de influenţă şi alimentat de câştigurile exorbitante ale managerilor.

Abia după repetatele semnale ale opoziţiei ia act şi preşedintele României că situaţia aceasta, profund imorală, omologată de legile pe care le-a promulgat cu mâna sa, este inacceptabilă şi ar trebui curmată. Dar nu trebuie luat foarte în serios domnul preşedinte. Câţi dintre demnitarii şi liderii de partid care au sprijinit în mod direct şi s-au constituit în parte la furt, în

jaful naţional numit „Caritas", au fost traşi la răspundere?! Niciunul! Dar şi atunci domnul preşedinte a perorat despre necesitatea ca această situaţie să fie curmată. Acum, membri ai PDSR, cu sprijinul managerilor mituiţi prin lege ca să împiedice privatizarea, pun mâna pe toate pârghiile economiei, iar această dramă naţională este folosită de preşedintele României pentru a-şi crea capital politic. Paraziţii vor rămâne în continuare să ronţăie economia naţională, preşedintele rămâne „sărac, dar curat", bun de reales pentru încă o legislatură.

Reacţia palidă şi neconvingătoare a Opoziţiei face jocul puterii mai bine decât şi l-ar putea face singură, Dumitru Iuga îşi aşteaptă moartea, cioclii Revoluţiei din Decembrie preiau puterea economică, reactivează poliţia politică şi reinstaurează în România imperiul fricii. Dictatura începe de acolo de unde nesimţirea începe să devină politică de stat.

România liberă,
23 martie 1995

UN DEMERS TARDIV

Este de-a dreptul inexplicabilă întârzierea cu care reacţionează adesea opoziţia democratică din România la sugestiile care i se fac. Ca şi nervozitatea pe care o manifestă atunci când cineva îi sesizează erorile. Cu câţiva ani în urmă, când o bună parte a presei se legăna în iluzia unui „preşedinte pentru liniştea noastră", domnul Ion Iliescu se punea în fason de fiecare dată când ziarul „România liberă" îi critica acţiunile. Am avut atunci prilejul să-i spun fostului înalt funcţionar comunist un lucru de bun simţ, la care nu a binevoit să marşeze: „Cel care te laudă nu-ţi este neapărat prieten; cel care te critică nu-ţi este neapărat inamic." Dar nu credeam că va veni ziua în care vom repeta acest adevăr elementar în beneficiul celor pe care îi susţinem din raţiuni patriotice (CDR-ul) şi care ar vrea probabil „România liberă" ziar de partid. Ei bine, asta nu se poate... Şi nu se poate pentru că greşelile Opoziţiei democrate ne dor mai tare şi ne costă mai mult. Tocmai de aceea nu le putem trece cu vederea.

În urmă cu o jumătate de an, atrăgeam atenţia Convenţiei Democratice din România în legătură cu gradul de urgenţă al unui program politic minimal, redus la câteva idei politice fundamentale, la care să poată subscrie fără rezerve toate sau cât mai multe partide din opoziţie şi din care, fireşte, să lipsească elementele de dispută. Spuneam atunci că o coaliţie viabilă este imposibil de realizat în absenţa unui astfel de program politic minimal. Din nefericire, nu s-a procedat aşa. Este unul din motivele pentru care Convenţia Democratică s-a rupt, pentru că fiecare partid dorea să intre în alianţă cu întregul său program politic, inclusiv elementele de dispută.

În sfârşit – „mintea românului cea de pe urmă" – zilele trecute domnul Emil Constantinescu a făcut apel la refacerea unităţii

Convenţiei Democratice din România pe baza unui „program politic minimal". Doamne, de ce n-o fi făcut-o de la început? Te apucă, fără să vrei, râsu'-plânsu' lui Nichita când vezi cu câtă prudenţă, ca să nu-i spun altfel, se apropie liderii Opoziţiei de ideile fertile şi cu câtă grabă îşi declară când dorinţa de parteneriat cu formaţiuni politice care sfidează Constituţia României, cum a fost cazul UDMR, după refuzul acesteia de a rămâne în Convenţie, când „sprijinul politic pentru guvern", în cazul Tratatului româno-ungar, gafă de proporţii ce nu-l poate salva de penibil pe cel care a făcut-o, chiar dacă tratatul, în varianta propusă de partea maghiară, era inacceptabil. Un politician atent rămânea doar la o declaraţie de dezaprobare a pretenţiilor maghiare, dar nu se repezea să-şi declare sprijinul politic atunci când se ştie bine care sunt partidele din arcul guvernamental şi ce înseamnă „sprijin politic" dat lui Corneliu Vadim Tudor şi Gheorghe Funar, ca să numesc doar doi naţionalişti extremişti cu care s-a aliat partidul domnului Ion Iliescu (PDSR).

Nu aş vrea să se creadă cumva că această ultimă declaraţie a domnului Emil Constantinescu va avea urmări imediate în sensul dorit. Nu vreau să spun că „programul minimal" era singura problemă pe care CDR o are de rezolvat şi că acest pas necesar îi va descuraja brusc pe egocentriştii şi veleitarii din opoziţie. Spun doar că, făcut la vreme, el ar fi lăsat fără argumentele de fond pe cei preocupaţi nu de programul politic, ci de mărunte interese de grup. Să aşteptăm acum urmările acestui demers necesar, dar puţin tardiv.

România liberă,
13 aprilie 1995

INSTIGATORUL

Se pare că dl Iliescu are ambiţia de a ne uimi prin judecăţile sale retardate de fiecare dată când apare în public. Probabil că lipsa unei atenţii distributive exersate îl face să se concentreze asupra unui subiect predilect şi să le expedieze pe celelalte cu prea mare grabă ca să mai aibă timp să se controleze. Aşa s-a întâmplat în cele două împrejurări de săptămâna trecută: prima la întâlnirea cu ziariştii, un fel de conferinţă de presă în care, cu câteva excepţii notabile, i s-au tot ridicat mingi la fileu; a doua la interviul luat de Ilie Şerbănescu, amândouă difuzate pe postul naţional de televiziune.

Şi într-un caz, şi în celălalt, gafele şi serviciile lungi, lobate avantajos la primire, s-au ţinut lanţ. De pildă, preşedintele liniştei noastre resemnate şi înfometate ne comunică, zâmbind graţios, că prietenii nu ţi-i alegi, ci ţi-i dă... Dumnezeu! Intervine inspirat Ilie Şerbănescu... Hm! Societatea! – corectează preşedintele cu condescendenţă. I-auzi! Deci prietenia dlui Ion Iliescu cu Ilie Verdeţ, Corneliu Vadim Tudor, Adrian Păunescu, Gheorghe Funar ar fi ori un dar de la Dumnezeu (varianta Şerbănescu), ori de la dumneaei societatea (varianta Iliescu). Noi optăm pentru prima pentru că, aşa cum ne zice înţelepciunea populară, când Dumnezeu vrea să-şi bată joc de cineva, mai întâi îi ia minţile. N-o să vă vină să credeţi, dle preşedinte, dar românul mai zice una: „Spune-mi cu cine te aduni ca să-ţi spun cine eşti." Cu tot respectul, am multă încredere în înţelepciunea românească. Nu încercaţi să ne faceţi vinovaţi pe noi pentru prieteniile dvs. care ne fac de râsul lumii. Proverbe înţelepte mai avem, răbdarea ni s-a cam terminat.

Mai zicea dl Iliescu săptămâna trecută cum că, ne place sau nu, acestea sunt alianţele noastre... etc. Nu insist decât asupra

celor două cuvinte subliniate: ne, noastre. După cum se vede, alianţele PDSR sunt pentru dl preşedinte alianţele noastre. Nu este vorba de un tic verbal, ci de un fix comportamental care ne reconfirmă un fapt de notorietate: preşedintele tuturor românilor se manifestă, în continuare, ca un lider de partid (PDSR).

Evident, nu cu cele de mai sus ne-a uimit dl preşedinte în săptămâna trecută. Uimirea noastră s-a consumat, plenar (!), în momentul în care a fost întrebat cum apreciază faptul că dl Doru Ioan Tărăcilă, ministrul de Interne, a încălcat prevederile Constituţiei prin faptul că deţine un loc în Consiliul de Administraţie al unei bănci, situaţie incompatibilă cu calitatea sa de ministru. Răspunsul ni s-a părut năucitor. În esenţă, el suna cam aşa: dl Tărăcilă va trebui să renunţe la locul din Consiliul de Administraţie. Punct! Deci un ministru care încalcă prevederile Constituţiei poate fi iertat dacă face frumos şi zice pardon. Şi noi, care credeam că preşedintele va opina pentru demiterea ministrului! De ce credeţi dumneavoastră că nu a făcut-o? N-o să ghiciţi oricât v-aţi strădui. Iată de ce: pentru că domnia-sa a fost trimis acolo de Senatul României! A spus-o dl Iliescu cu gura lui... Şi noi îl credem. Deci, una din camerele legiuitoare ale Parlamentului s-a şters pe picioare cu Constituţia ţării. Cum, Doamne iartă-mă, să-l demiţi pe ministru, când majoritatea senatorilor (şi a deputaţilor, adăugăm noi) din partidul de guvernământ au căzut în aceeaşi patimă a lăcomiei, fiind membri în una sau mai multe Consilii de Administraţie? Şi atunci, ce face? Simplu. Îi trece pe toţi pe sub patrafir... Pardon, scuzaţi, mersi... Şi ies pe partea cealaltă curaţi şi binecuvântaţi, buni să ne facă legi şi să ne pună biruri. Şi uite că orice încălcare a Constituţiei poate fi iertată prin har prezidenţial. Nu mai contează că această lege fundamentală este a ţării, adică a noastră, şi că un biet preşedinte, trecător, nu poate face nimic altceva decât să i se supună. Nu are el căderea,

cum nu o are nimeni, de a ierta o faptă pe care Constituţia o condamnă. Scrie undeva în această Constituţie că preşedintele poate absolvi de răspundere pe cei care o încalcă? Nicăieri. Şi, dacă totuşi o face, nu este asta o încălcare mai gravă decât prima? Dar să nu exagerăm. Dl Ion Iliescu a făcut afirmaţia ca simplu cetăţean. La fel ca şi intervenţia sa în problema caselor naţionalizate, care a avut ca urmare una dintre cele mai aberante situaţii într-un stat de drept: legiferarea jafului comunist.

Acest simplu cetăţean, Ion Iliescu, care ne instigă la încălcarea Constituţiei nu poate fi pus la locul lui? Nici măcar de preşedintele României?! Nefericită ţară! Blestemată ţară, în care instigatorii stau în vârful piramidei.

Informaţia Bucureştilor,
20 aprilie 1995

CEI 117

Îl cunosc de mult. L-am văzut rar. Era cândva un bărbat pentru care cuvântul „voios" se potriveşte cel mai bine. Voios deci şi plin cu vorbe de duh, până sus. Avea şi „oarece stare", cum îi plăcea să spună. Nu mai are nimic. Doar o faţă pământie şi o încrâncenare dincolo de firesc. Vorbele de duh au fost alungate de o suferinţă despre care a venit să-mi vorbească. „Ştii, băiatul... M-a moştenit. Am şi eu talasemie, dar într-o formă minoră. De la mine a luat-o. Dar la el e grav. Ce să fac?" Nici nu ştiu când mi-a apucat mâna. „Tată! Îmi moare copilul!" Nu cu mine a vorbit. Cuvintele m-au lovit şi au trecut, în căutarea unui tată ideal care nu lasă copiii să moară. De unde?! Îmi eliberează mâna brusc, cu un gest duşmănos, şi ceaţa din privire capătă consistenţă, curgând spre bărbie. Vorbele i s-au terminat. Au rămas doar astea: „Măi, oameni buni!"

Talasemie! Nu sunt decât 117. Atât! Dar sunt 117 condamnaţi la moarte, care aşteaptă de la noi strămutarea pedepsei. Copii, în marea lor majoritate. Copii care îşi înţeleg cu o dramatică detaşare destinul, maturizaţi de sentimentul morţii. Talasemia majoră, această boală cumplită, nu poate fi învinsă decât într-un singur fel: transplant de măduva spinării. Pentru cei la care o asemenea soluţie nu este o iluzie, nu rămâne decât amânarea. Amânarea unei morţi care vine într-o zi, în jurul vârstei de 30-32 de ani (în România).

Pentru aceste fiinţe timpul se condensează înfricoşător. Treizeci şi doi de ani de viaţă! De viaţă?! În fiecare lună trebuie făcută o transfuzie de sânge. Se întâmplă, în fiecare lună, o întoarcere din moarte. O dereglare a mecanismului care asigură supravieţuirea adaugă alte cruci în cimitirele şi aşa prea pline. Şi nu este destul. Transfuziile nu ajung. Mai trebuie o fiolă de DESFERAL. O fiolă pe zi. Patru dolari americani fiola. O sută douăzeci de dolari pe lună; 1440 dolari pe an. De unde? Dintr-o neglijenţă criminală, talasemia majoră nu a fost trecută în rândul maladiilor pentru care se acordă medicamente gratuit. Peste tot în lume, da. În România, nu. Ai, ai, ai - domnule Mincu!

Alexandru Dobre. Băiatul are talasemie majoră. Rog cititorul să nu se crispeze că îi dau numele întreg. Alexandru ştie. Ştie şi înţelege. Nici nu s-ar putea altfel. O transfuzie pe lună, fiola de DESFERAL pentru care părinţii îşi vând din casă ca să o procure, părinţii altor bolnavi care îşi mărturisesc disperarea la şedinţele de transfuzie. Alexandru ştie. Un copil tăcut şi înţelept, prea devreme. Se discută posibilitatea de a procura „o pompiţă", cum îi spune Alexandru. O pompiţă ca să-şi poată administra singur, zilnic, fiola de DESFERAL. Dacă o să o aibă, cât timp o să mai aibă. O sută douăzeci de dolari pompiţa. De unde?

Pe 8 mai, o echipă a postului *Tele 7abc* a filmat la Centrul de Hematologie din Capitală. Se făcuse şi o interpelare în Parlament. Era foarte important ca să apară pe post. N-a apărut. La ora 21, la „Actualităţi", *Tele 7abc* a difuzat un material despre soarta câinilor vagabonzi. NU s-a difuzat nici săptămâna următoare. Abia după două săptămâni. Posturile de televiziune din România au spaţii de emisie pentru mila sfâşietoare a lui Corneliu Vadim Tudor faţă de câini şi neomenia primăriei, care nu-i pune la dispoziţie liderului PRM câteva zeci de hectare de teren, în care să-şi adune şi să-şi îngrijească prietenii patrupezi; se dau reclame, bine plătite, cu delicatese pentru câini şi pisici; se sponsorizează cu generozitate spectacole şi întreceri sportive. Sunt atâtea de făcut în această ţară. Alexandru nu este un subiect spectaculos. Alexandru este un copil trist şi tăcut, înţelept prea devreme. El are nevoie de o „pompiţă"... Şi de fiola de DESFERAL, ca să nu moară.

Nu sunt decât 117 în evidenţa Centrului de Hematologie din Caitală. Dar sunt 117 de condamnaţi. 300.000 de dolari pe an. Acesta este preţul total. Cam cât un apartament de lux în centrul Capitalei. Dar pentru asta nu avem nici parlamentari miloşi, nici oameni de afaceri sentimentali, nici spaţii la televiziune... Măi, oameni buni!

România liberă,
24 mai 1995

ION ILIESCU N-A FOST KGB-IST?!

E dreptul meu să cred sau să nu cred în dezvăluirile apărute în presa românească privind colaborarea lui Ion Ilici Iliescu cu KGB. Chiar dacă Igor Bodnariciuc şi Mihail Kavisciuc sunt personaje reale, iar scrisorile trimise de ei, autentice. Nu pun la îndoială seriozitatea şi profesionalismul Tanei Ardeleanu, care le-a publicat, ci eventualitatea unei confirmări indubitabile.

Chiar dacă CIUC şi CIUC nu ar exista, întrebarea se pune: Este posibil ca Ion Iliescu să fi fost racolat, în perioada studenţiei sale la Moscova, de KGB? Este! Logic, posibil, dar nu sigur. Ar fi oarecum exagerat să ne închipuim că orice tânăr trimis la studii la Moscova era contactat şi racolat de KGB. Doar unii. Selectarea depindea, între altele, de virtuţile intelectuale, de credinţa nestrămutată în idealul comunist şi, bineînţeles, de cunoaşterea satisfăcătoare a limbii ruse. Problemele de caracter nu le discutăm. Îndeplinea tânărul Ion condiţiile minime? Parcă! Dar erau şi alţi studenţi români care le îndeplineau. De ce Ion şi nu Gheorghe sau Vasile? Aşadar: posibil, da nu sigur.

Cum ar fi putut verifica KGB calităţile de agent informator ale unui tânăr selecţionat? Oferindu-i prilejul să se manifeste. Cum? Aşezându-l într-un spaţiu informaţional suficient de larg şi spunându-i cum să adune informaţiile. Se pare ca tânărul Ion Iliescu a fost un fel de lider al studenţilor străini din ţările de pe orbita Moscovei aflaţi la studii. Este aceasta o dovadă că a fost racolat? Este doar o probabilitate, chiar dacă unii susţin că astfel de funcţii nu se acordau fără binecuvântarea KGB.

Racolarea unui student străin dintr-o ţară „prietenă" n-ar fi avut nici o noimă dacă, la întoarcerea în ţara de baştină, n-ar fi fost plasat tot într-un perimetru informaţional amplu, cu şanse de a ajunge într-o funcţie de decizie în aparatul de partid şi de stat. Sper că până acum nu am comis vreo enormitate. Dacă îmi amintesc bine, Ion al nostru a fost, imediat după întoarcerea în ţară, secretar al CC al UTC din România şi, după alţi doi ani,

preşedintele Uniunii Asociaţiilor Studenţeşti. Nu ştiu cine anume l-a propus în aceste funcţii, fără nici o legătură cu studiile sale inginereşti, ştiu însă sigur că, la vârf, politica românească de cadre se făcea la Moscova. Dar nici asta nu e o dovadă. O coincidenţă bizară, dar atât.

Ce ar face un bun agent KGB atunci când, în ţara sa de baştină, conducătorul partidului şi statului manifestă o independenţă incomodă faţă de Moscova? Prea ar fi din cale-afară să-l susţină pe răzvrătit... Deci, se opune! Evident, în anumite limite rezonabile.

Speculaţii! N-am nici un motiv temeinic să spun: Iliescu a fost agent KGB.

Încă o coincidenţă: Alexandru Bârlădeanu şi Ion Iliescu în dizgraţie. De ce tocmai ei? Nici n-au zis ceva memorabil, nici n-au făcut cine ştie ce acte de curaj în înfruntarea cu N.C. Acuzaţia de intelectualism pe care i-ar fi adus-o preşedintele de ieri şi cu care se tot laudă preşedintele de azi al României nu l-ar fi adus, de la condiţia de membru în Comitetul Politic Executiv al CC al PCR, în cea de director de editură. Şi atunci? Nu cumva N.C. ştia ce hram poartă şi Saşa, şi Ilici? N-o fi încercat oare vicleanul dictator să scape astfel de ochii şi urechile Moscovei? Posibil! Posibil? Şi cu dovezile ce facem?

Este adevărat că în Decembrie 1989, prima grijă, pe plan extern, a lui Ion a fost să raporteze Moscovei „cine suntem şi ce vrem". „Cine suntem" ştia KGB-ul, „ce vrem" i-a spus domnul Iliescu. Dar nici asta nu o recunoaşte, aşa că am tăiat-o din text. Este adevărat că l-a cam luat apa atunci când s-a repezit, să nu i-o ia altul înainte, să semneze Tratatul cu Moscova cât timp Gorbaciov era în vârful piramidei ruseşti, dar a dres busuiocul şi a uitat să-l supună ratificării Parlamentului după căderea lui Gorbaciov şi dezmembrarea URSS, în august 1991.

Căderea lui Gorbaciov, adus în fruntea statului sovietic, după cum se ştie, cu sprijinul KGB, s-ar putea să-i fi creat lui Ion

impresia că se poate elibera de angajamentele luate. Poate d-aia îşi tot fâţâie şoldurile prin capitalele europene şi se dă vecin şi frate cu Vestul... Şi uite că Estul scoate de la naftalină un Bodnariciuc şi un Kavisciuc, îi pune sub vizorul Tanei Ardeleanu şi ăştia scriu scrisori, semnând cu grijă fiecare pagină de manuscris. Şi dumnealui KGB-ul ce zice? Nu se supără că KGB-iştii CIUC şi CIUC îl desconspiră pe KGB-istul Ion fără să-i ceară aprobarea? Ei, taci! Cine spune că n-au cerut-o? Nu spun ei cine ştie ce, nu fac cine ştie ce dezvăluiri; cam ceea ce ne închipuiam şi noi despre studentul Ion Iliescu. Este doar un avertisment, un fel de „fii cuminte, Cristofor", adică nu te mai ţine băţ de direcţia VEST şi las-o mai moale cu Europa şi cu NATO că îţi analizăm ortografia din informările de acum 40 de ani... Şi dacă Ilici nu vrea? Dacă nu vrea? O să se vândă la preţ de speculă ziarele din România, de acum până la alegeri... Şi dacă da? Dacă da, atunci CIUC şi CIUC dispar sau schimbă cântarea şi o dau pe „hai, dom'le, c-am glumit".

Aţi văzut? Nici o dovadă. Numai presupuneri, speculaţii, coincidenţe bizare, rea-intenţie. Şi totuşi: Ion Iliescu n-a fost cumva KGB-ist?

România liberă,
31 mai 1995

S-A LEGIFERAT FURTUL ÎN ROMÂNIA

Am aşteptat să se întâmple ceva, nici eu nu ştiu ce: să ne crape obrazul, să crape pământul şi să ne înghită, să urle electoratul din şaptesprezece milioane de guri... Nu s-a întâmplat nimic. Absolut nimic! Parlamentul României a votat Legea caselor naţionalizate prin care furtul comis de comunişti ieri a căpătat putere de lege azi, la cinci ani de la Revoluţia anticomunistă din Decembrie 1989... Viaţa merge înainte.

Ceva s-a întâmplat totuşi. Opoziţia a protestat şi a fost lăsată să fiarbă în suc propriu, iar partidele din arcul guvernamental şi-au trâmbiţat victoria. Chiar aşa au spus: „o victorie istorică". Istorică, într-adevăr. Vom intra în istorie ca ţara care a legiferat furtul. Victorie, fără îndoială. Victoria nesimţirii şi a spiritului de gaşcă asupra dreptăţii, lucidităţii şi bunului simţ. Prin comparaţie cu această fărădelege, mineriadele comandate de la Bucureşti pălesc, rămân simple glume; macabre, dar glume. Au scăpat de sub control, câteva zile, violenţa şi ura, a fost greşit înţeles apelul lui Ion Iliescu, preşedintele României, s-au confundat „ţintele". Nu este adevărat că puterea instalată la Bucureşti nu este capabilă să conducă ţara cu instrumentele specifice democraţiei, nu-i adevărat că preşedintele României a substituit organelor de ordine abilitate prin lege formaţiuni paramilitare pe care le-a incitat la violenţă şi apoi le-a mulţumit pentru atrocităţile comise. Nu este adevărat că faptele preşedintelui sunt, în mod indubitabil, acte penale, nu-i adevărat că au fost torturaţi oameni nevinovaţi în Iadul de la Măgurele. Nimic nu este adevărat. A fost o halucinaţie colectivă şi atât.

Acum organul legislativ a votat o lege. O lege mai imorală, mai primitivă, mai grotescă decât dezlănţuirea instinctelor primare pe străzile Capitalei României în iunie 1990. O lege

care ne condamnă definitiv. Pentru că, de data asta, este atacat suportul democraţiei, proprietatea; pentru că se încalcă în mod grosolan Constituţia şi principiile statului de drept. Nu este vorba de nici un accident, de nici o halucinaţie. Este un act legislativ votat de Parlamentul României şi care va fi, cu siguranţă, promulgat de preşedinte. Prin el se consfinţeşte faptul că ceea ce s-a furat ieri, furat rămâne, iar hoţul (statul) capătă drept de proprietate asupra obiectului furat şi poate dispune de el cum crede de cuviinţă. O „victorie" echivalentă cu un dezastru. A căpătat putere de lege nelegiuirea prin care comuniştii au anulat dreptul asupra proprietăţii, instaurând dictatura şi depenedenţa absolută a cetăţeanului faţă de statul comunist. Deposedarea prin jaf şi crimă a proprietarilor de drept a devenit lege în binecuvântata Românie. Revoluţia din decembrie n-a avut nici un alt rost decât să legifereze post-factum ceea ce comunismul n-a îndrăznit să legifereze. Legea, în România, a încăput pe mâna hoţilor. De acum orice nelegiuire este posibilă. Pe cine să dăm vina? Pe Iliescu, pe Năstase, pe Verdeţ? Pe C.V. Tudor şi Adrian Păunescu? Şi pe mai cine încă? Mâine se va spune doar atât: românii sunt naţia aceea ciudată care a legiferat hoţia. Ne-au ruşinat şi ne-au batjocorit lotrii din conducerea ţării în faţa lumii. Furtul a devenit virtute şi drept în România. Proprietarul nu este apărat în statul nostru de drept. Hoţul, da! La fel ca ieri, el este acelaşi: statul.

Furaţi, români! Ce furaţi azi, vi se va da mâine, prin lege! Nu agonisiţi şi nu sporiţi nimic prin muncă cinstită, inteligenţă şi osteneală, nu vă pierdeţi vremea să vă drămuiţi salariul între „avans" şi „lichidare", nu investiţi în întreprinderi productive şi în comerţ civilizat, nu daţi şi nu luaţi împrumut şi nu vă sinchisiţi să vă achitaţi datoriile. Furaţi! Hoţul de ieri este astăzi negustor cinstit. Toată lumea să fure de la toată lumea. România

a devenit ţara hoţilor. Când totul se va pustii, mai facem o revoluţie... Se vor găsi hoţi să ne-o fure. Şi iar o vom lua de la capăt cu proprietatea, cu democraţia, cu statul de drept şi cu Constituţia pe care o poate călca în picioare cine vrea şi cui i se năzare... Şi iar vom fi mituiţi, şi păcăliţi, şi jefuiţi... Şi iar nu vom şti ce să facem cu buletinul de vot.

Am aşteptat să se întâmple ceva, nici eu nu ştiu ce: să ne crape obrazul, să ne crape pământul, să urle electoratul din şaptesprezece milioane de guri. Nu s-a întâmplat nimic. Furaţi, români! Legea apără hoţii.

România liberă,
5 iulie 1995

UNDE DAI ŞI UNDE CRAPĂ

Ziarul „Dimineaţa“ a sărit gardul? Parcă ştiam că distinsa publicaţie exersează partitura proguvernamentală. Ia să vedem ce se putea citi în acest ziar în urmă cu exact o săptămână:

„Neisprăvitul care bârfea iresponsabil pe tema unei inferiorităţi a grâului nostru, inferioritate existentă numai în capul lui...“ etc.

N-o să vă vină să credeţi, dar „neisprăvitul“ în cauză este chiar ministrul agriculturii, domnul Valeriu Tabără, şi afirmaţia a fost făcută la Televiziunea Română, în prezenţa ministrului de finanţe şi, bineînţeles, a telespectatorilor. Faptul că această afirmaţie a fost preluată de presă mi se pare mai mult decât firesc, mai ales că „neisprăvitul“ de ministru chiar avea dreptate. Ziarul „Dimineaţa“ parcă nu a aflat că, de câteva decenii, după criteriile de calitate impuse pe piaţă, grâul românesc este sub media europeană, ceea ce îl face necompetitiv. Semnatarul articolului în discuţie, din „Dimineaţa“, se face a uita că moda timpului în care a rămas prizonier promova cantitatea şi chiar o umfla, dincolo de orice bun simţ, în detrimentul calităţii. Are dreptate când spune că cercetarea românească din agricultură a realizat, în timpul lui Ceauşescu, succese notabile şi a câştigat concursuri internaţionale. La concursuri stăteam bine. Nefericirea cercetătorilor români consta în faptul că nu-şi vedeau aplicate pe scară largă rezultatele. Înainte de război, nu câştigam consursuri cu eşantioane de grâu românesc, ci ieşeam masiv pe piaţă cu cel mai bun grâu de pe continent. S-a îmbunătăţit totuşi calitatea grâului în perioada comunistă? Fireşte! Când ne compărăm cu noi înşine. Dar prin comparaţie cu performanţele obţinute de agricultură în restul lumii (necomuniste) am tot coborât în clasament, în ciuda realizărilor unor cercetători cu adevărat remarcabili, care au îmbătrânit sau au murit plângând pe ruinele agriculturii româneşti. Este adevărat, în planul cercetării agricole

Ceauşescu a făcut mai mult decât guvernele postrevoluţionare, spre ruşinea actualilor guvernanţi şi nu spre lauda lor.

Deci, ce susţine ziarul „Dimineaţa"? Că ziariştii care afirmă că grâul românesc este, din punct de vedere calitativ, sub standardele europene sunt „neisprăviţi", „nătărăi", „lichele", „secături". La pretenţiile ziarului, astea sunt argumentele. Numai că „neisprăvitul", „nătărăul", „licheaua" şi „secătura" care a făcut această afirmaţie, declanşând reacţiile presei, este, aşa cum spuneam, domnul Valeriu Tabără, ministrul agriculturii. El este „urechistul" şi „flecarul de duzină"? Ca să vezi! Unde dai şi unde crapă! Sau o fi sărit gardul ziarul „Dimineaţa", în speranţa că va mai câştiga o sută de cititori peste cei o mie pe care îi are la preşedinţie şi la guvern?

În rest, ticurile cunoscute: „aşa i s-a spus să scrie", „mizeria lui morală", „odioşii politicieni", „urletele de junglă ale politicienilor", „modul execrabil în care este scris articolul", „oamenii aceştia şi-au pierdut minţile", „vremuială veninoasă" (probabil viermuială), „minciuna şi poltronia acestor incalificabili colportori de insanităţi" etc... Aşa de multe şi de urâte încât n-a mai rămas loc pentru argumente. A rămas totuşi loc pentru „grâuşorul nostru...luat (înainte de război, desigur – n.n.) de la gura ţăranului", „de ce să denigrăm munca unor oameni de ştiinţă?" (cine o denigrează? – n.n.) „gospodării unde, potrivit tradiţionalei ospitalităţi româneşti, am fost îmbiat cu pâine nouă". Pe scurt: pupatul şi scuipatul, într-o manieră ce nu face cinste unui ziarist aflat la vârsta la care s-ar cuveni să dea lecţii de gazetărie altora şi care nu are acel minim discernământ care să-l facă să sesizeze capcana în care a intrat din exces de zel.

România liberă,
19 august 1995

DAŢI-MI UN PRAPUR

Joi, în urmă cu o săptămână, am fost invitat de domnul Sorin Dumitrescu la o seară „Darvari", împreună cu doi iluştri scriitori români, Octavian Paler şi Nicolae Breban. Poate vă mai amintiţi schitul din strada ce leagă Maria Rosetti cu strada Grădina Icoanei (fostă General Lahovari). Eu îl văd pe cel de acum şi mi-l amintesc pe cel din alte vremuri, aromind dinspre chiliile căugărilor, către sfârşitul verii, a gutui coapte, a borş proaspăt şi a leuştean. Aici este sediul Fundaţiei Anastasia... Şi tinereţea mea m-a chemat... Şi m-am dus. Tema „Noi şi alţii", susţinută de domnul Octavian Paler, secondat de domnul Nicolae Breban. Nu insist. Este dramatic să constaţi cum o parte din „noi" devin „alţii". Cum basarabenii, de pildă, au fost supuşi unei Constituţii care legifera că pe pământul sfinţit de braţul şi voinţa marelui voievod Ştefan cel Mare nu se vorbeşte limba română, ci „limba moldovenească" (aşa cum ai spune că în Oltenia se vorbeşte ... „limba oltenească"), cum aromânii îşi revendică şi ei (de la Freiburg din Germania şi de la profesorul Vasile Barba citire) o limbă distinctă, alta decât limba română. Şi am inventariat cu această ocazie şi dialectele: macedo-român, megleno-român, istro-român, toate făcând parte din altă limbă decât română. Altă limbă deci... Şi altă naţiune!?

Nu-i aşa că este o nedreptate cumplită să-i abandonezi pe românii timoceni (Valea Timocului de pe teritoriul fostei Iugoslavii) care îşi pierd treptat sentimentul apartenenţei lor de neam şi de limbă, topindu-se în „marea slavă"?

Noi şi alţii?! Cândva, alţii însumau turcii, muscalii, leşii, tătarii, austriecii... Şi cu ei se băteau voievozii cei vrednici, pentru liniştea şi neatârnarea ţării. Cum să fie „alţii" basarabenii şi timocenii, aromânii...? Şi mâine, Doamne fereşte, cine ştie care alţii?...

Domnul Octavian Paler citeşte o întrebare sosită de la cei aşezaţi pe scaune în curtea schitului. „De ce nu sunt intelectualii români alături de preoţi în promovarea marilor idealuri naţionale?“ Mă aflu şi eu în treabă: „Sunt preoţii noştri cei dintâi care sar în apărarea marilor idealuri naţionale?“ Întrebarea şi-a luat singură dreptul să-mi deschidă gura.

Pe 17 decembrie 1989, mă aflam la Piatra Neamţ cu domiciliu obligatoriu şi ascultam la postul de radio „Europa Liberă“ ce se întâmpla la Timişoara, pe străzi se murea... Şi deodată un glas de om m-a cutremurat din eter cu întrebarea: Unde ne sunt preoţii? De ce nu sunt acum în fruntea noastră, cu prapurul înălţat?... Şi, pentru că nimeni nu-i putea spune unde sunt şi mai ales de ce nu sunt, omul acela a ridicat glasul şi a strigat: „Daţi-mi un prapur şi urmaţi-mă!“... Şi tot atunci am aflat cum au murit mitraliaţi pe platoul din faţa unei biserici, tineri care căutau refugiu între zidurile sfântului locaş... Dar uşa nu li s-a deschis.

„Sunt preoţii noştri cei dintâi care ...?“ „Nu!“ a răspuns Octavian Paler. „Şi, dacă e vorba, cel dintâi care ar trebui să răspundă la această întrebare este chiar întâi Stătătorul, Prea Fericitul Patriarh Teoctist.“ Şi Înalt Prea Sfinţitul Antonie Plămădeală, adaug eu acum. Şi preoţii care au batjocorit taina spovedaniei, transformându-se în informatori ai securităţii... N-a plecat capul în faţa puterii Prea Fericitul Patriarh Teoctist atunci când se demolau bisericile din România? Nu declara Înalt Prea Sfinţitul Antonie Plămădeală ziariştilor din ţările apusene pe care le vizita că nu are cunoştinţă de biserici demolate? Am asistat zilele trecute la decapitarea unui locaş medical-creştin, iniţiat de Asociaţia Cristiana, la modul inchizitorial în care a fost demis de ministrul ateu Iulian Mincu directorul doctor Pavel Chirilă şi m-a umplut de dezamăgire şi revoltă reacţia timorată a Patriarhului Teoctist care l-a... rugat smerit pe domnul ministru să revină asupra deciziei. Şi ministrul i-a râs în nas şi a menţinut decizia. O, Doamne! Dacă aşa stau lucrurile în Biserica

Ortodoxă Română, atunci daţi-mi un prapur că îl afurisesc eu pe domnul ministru. Pentru „alimentaţia raţională“ prin care ne-a înfometat şi pentru „programul de creştere a natalităţii“ care a dus mii de femei la cimitir, pentru batjocura pe care şi-a îngăduit-o cu un aşezământ medical-creştin şi pentru umilirea publică a capului Bisericii Ortodoxe Române. Un val de proteste a umplut paginile ziarelor din România, iar Iulian Mincu a făcut-o pe surdul... Şi prim-ministrul... Şi preşedintele Ion Iliescu. Acelaşi Ion Iliescu, care se miră că biserica Ortodoxă Română Liberă de la Paris respinge oblăduirea Patriarhiei de la Bucureşti şi o acceptă în continuare pe cea a Bisericii Ortodoxe Ruse de la New York. De ce credeţi dumneavoastră că românii ortodocşi de la Paris refuză oferta Patriarhiei de la Bucureşti? „Pentru că (citez din ziarul românesc „Lupta“, care apare la Paris), ierarhii Bisercii Ortodoxe Române s-au compromis grav cu puterea comunistă şi neo-comunistă“... Şi noi ştim foarte bine că lucrurile chiar aşa stau.

Nu este drept să spun că cel care trebuie să răspundă acestor întrebări este Întâiul Stătător al Bisericii Ortodoxe Române? Ori nouă ni s-au năzărit toate astea?

Ei bine, acum ajung la final. Când s-a pronunţat numele patriarhului, în contextul dat, domnul Sorin Dumitrescu, gazda acestei seri „Darvari“, ne-a obrăznicit pe toţi cei care am aplaudat răspunsul lui Octavian Paler, după care ne-a dat frumuşel afară din curtea bisericii, avertizându-ne să nu ne mai prindă şi altă dată pe acolo, dacă nu renunţăm la asemenea idei „iresponsabile“... Şi parcă îmi vine să vă cer un prapur să mai afurisesc pe cineva.

Informaţia Bucureştilor,
14 septembrie 1995

SCRIEŢI-MI LA JILAVA

Recentele modificări din Codul Penal ne condamnă la tăcere sau la obedienţă. Aşa că o bună parte din ziarişti îşi pregătesc de pe acum bagajele pentru doi-trei ani de închisoare la Jilava sau în altă puşcărie binecuvântată de Cotroceni, imediat ce preşedintele va promulga, sub noua sa formă, Codul Penal. Eu mai aştept. Sunt aproape sigur că dl Iliescu „ne arată pisica". Eşti naiv!, o să spuneţi. Nu! De data asta, nu. Nu spun că n-aş putea greşi, dar după părerea mea partitura este, de data aceasta, alta. Mi-a spus-o un rabin înţelept. Apropo, ştiţi povestea cu rabinul cel înţelept şi evreul cel sărac? O ştiţi sau nu, eu tot v-o povestesc.

Cică un evreu sărac ajunsese în pragul sinuciderii. O casă de copii şi, toată averea, o vacă, o capră şi cinci gâşte. Cui să se plângă? Rabinului. „Uite ce-i, omule – zice rabinul, după o îndelungă chibzuinţă – du-te, ia vaca şi bag-o în casă. Vii după o săptămână şi discutăm." Vine omul după o săptămână, disperat. „Ia du-te tu, îi spune rabinul, şi bagă şi capra-n casă." Când au ajuns şi gâştele în casă, omul avea tot ce-i trebuie să se spânzure. „De ce disperi?" îl întreabă rabinul. „Scoate găştele afară." Oricât vi s-ar părea de ciudat, după ce a scos afară din casă şi capra, şi vaca, şi gâştele, bietul om a fost, în sfârşit, fericit.

Imediat după Revoluţie, presa ajunsese într-o situaţie disperată. Redactori puţini, bani puţini, mijloace materiale deloc, tipografii vechi, ameninţarea unei legi a presei bântuia prin casa noastră, speriindu-ne copiii abia deprinşi cu scrisul. Nemulţumire generală! „Sunteţi nemulţumiţi? Nu vor legea presei? Ia măriţi voi preţul la hârtie!", a decis „rabinul" de la Cotroceni. Disperare totală! „Ia creşteţi şi preţul lucrărilor tipografice! Ia modificaţi Codul Penal şi ameninţaţi-i pe ziarişti cu puşcăria!"

Şi uite-aşa am ajuns la funie şi săpun. În naivitatea mea postrevoluţionară îmi vine să cred că acum începe mişcarea inversă. Vom scăpa de modificările Codului Penal, vom reveni la o lege a presei şi vom fi fericiţi. Câţiva redactori-şefi de ziare, preşedintele Televiziunii Române au şi început să cânte această partitură. Deştept rabinul, domnule! De ce să disperăm? Ceea ce n-a încăput în Codul Penal va intra în Legea presei. Alinierea! Gata cu critica! Mult stimatul şi iubitul doreşte la micul dejun „Totuşi iubirea" cu garnitură de ditirambi fripţi.

Sunt rău? Nu sunt rău, oameni buni, sunt doar îngrijorat. Nu prea am haine groase şi la Jilava e cam rece.

România liberă,
5 octombrie 1995

IMUNITATEA, CA RÂIA

Interlocutorul meu nu este nici înalt, nici scund, nici aşa şi-aşa, nici blond, nici brunet, nici şaten, nu e nici gras, nici slab, nici între. Nici nume nu are. El este „parlamentarul" sau „ministrul" sau „şi-şi". Neavând nume, ci doar o funcţie, se bucură de imunitate absolută, inclusiv de drepturile de a spune orice, fără să fie tras la răspundere. Aşa că îl iau la întrebări:

– Domnule, există dovezi indubitabile că dumneata ai primit mită pentru...

– Resping. Ce înţelegi dumneata prin dovezi indubitabile?

– Flagrantul delict, de pildă. Acte semnate olograf din care reiese...

– Dumneata cunoşti numele ăsta: Willy Claes?

– Secretarul general al NATO?

– Vezi că ştii? „Afacerea Augusta" are sau nu legătură cu corupţia? Are! Păi, se compară?

– Dar dumneata, stimabile, i-ai cedat locuinţa de serviciu socrului. Este ilegal!

– Alain Juppé, premierul Franţei, a făcut cam acelaşi lucru cu fiu-su. Şi? Văd că tot prim-ministru este.

– Dar de colaborarea dumitale cu mafia ţiganilor din România ce zici?

– Ce să zic? Zic ce zice fostul premier Giulio Andreotti. Minciună! Şi, fii atent, el are în vedere Mafia italiană, nu găinarii dâmboviţeni.

– Ai mituit Garda Finaciară, domnule, ca să favorizezi o firmă la care erai membru în Consiliul de Administraţie.

– I-auzi! La fel ca Silvio Berlusconi? Eşti glumeţ! Garda Financiară română este incoruptibilă. O ştiu şi copiii.

– Dar cu ţigănuşul ăla pe care l-ai bătut, ce-ai avut?

– Am bătut un ţigănuş? I-auzi! Numai unul? Felipe Gonzales a stâlcit în bătaie câteva mii de basci. Eu, mai modest, de'!

– Ai folosit banii statului în interes personal.

– Recunosc. Fapta recunoscută este pe jumătate iertată. Cealaltă jumătate o restitui şi am lichidat datoria.

– Unde ai mai pomenit aşa ceva?

– În Suedia. Mona Sablin, vicepremierul, a făcut cam acelaşi lucru.

– Şi ţi se pare normal?

– Cum adică, miniştri, prim-miniştri, secretari generali, personalităţi de talie europeană, şi dumneata mă mai întrebi dacă mi se pare normal? Dacă vrei să ştii...

– Nu, mulţumesc. Mai bine nu ştiu.

Notă: Blânzii parlamentari şi miniştri români nu se recunosc cu siguranţă în niciuna din ipostazele parlamentarului meu. Nici n-ar avea cum. Ei sunt aşa: unul înalt, altul scund, unul blond, altul şaten, celălalt brunet, unul gras, altul slab, altul aşa şi-aşa... Şi are fiecare numele lui: Văcăroiu, Hrebenciuc, Năstase, Tudor, Dumitraşcu, Tatu-popă, Păunescu-poet ş.a.m.d. Singura potriveală, imunitatea, de care, spre deosebire de alţii, nu pot scăpa, vai de capul lor, ca de râie.

România liberă,
19 octombrie 1995

PAŞTE LUPUL IARBĂ VERDE!?

Cine zice că Legea învăţământului nu-i bună? Este! Or mai fi, pe ici pe colo, unele scăpări neesenţiale, dar în general este bună. De aceea, zic, a fost mare stupefacţia când nu ştiu ce nătâng a vârât sub nasul Păcăliciului de la învăţământ două ordine ministeriale pe care acesta le-a semnat ca primarul. Pentru că ordinele respective, în deplină concordanţă cu „cea mai bună" lege, erau menite să introducă taxe pentru studenţii de la stat. Şi s-a constatat că în Constituţie scrie cu totul altceva. Dar asta numai după ce studenţii au părăsit facultăţile şi au ieşit în stradă. Nu înainte, deşi legea era promulgată de preşedintele României încă din iulie, fără să observe nimeni că ea, „legea cea minunată", nu se potriveşte cu Constituţia în câteva puncte, dar cu deosebire în locul acela unde scrie că „în România învăţământul de stat este gratuit".

Nenorocirea este că vinovaţii sunt cam mulţi şi ar rămâne Parlamentul pustiu... La urma urmelor, bine că s-au limpezit lucrurile. Mă întreb, aşa, în nemernicia mea, oare cine să fi sesizat opinia publică şi Parlamentul în legătură cu neconstituţionalitatea taxelor în învăţământul de stat? Cumva nemernicii de ziarişti, care-şi vâră nasul unde nu le fierbe ibricul şi află până şi meniul dlui Năstase („case" este o rimă, nimic altceva), obligându-l să tragă perdeaua la budoarul parlamentar? Auzi, ai dracu'! O fi iarăşi vreo acţiune provocatoare prin care Opoziţia (care Opoziţie!?) încearcă să agonisească oarece capital politic? Tocmai acum, când a declarat că va sprijini, în cel mai patriotic sens, o guvernare PDSR. Ia să vedem noi din vina cui s-a ajuns la scăpările astea neconstituţionale? Păi cum s-ar fi putut ajunge altfel decât din vina Opoziţiei? N-au spus unii lideri ai Opoziţiei că găsesc nelogică gratuitatea în învăţământul de stat? Dl Nicolae Manolescu în persoană. Ai văzut? Atunci să i se ridice dlui

Nicolae Manolescu ce este de ridicat şi să fie dat pe mâna Constituţiei chiar dacă în România se şterge cu ea la „pardon de expresie“ cine vrea şi cine nu vrea.

Cică asta li se trage parlamentarilor noştri din sperietură ungurească şi din capitolul 13 din lege. Doamne fereşte! Sperietură! Nici vorbă de ceea ce a făcut sau nu a făcut dl Manolescu. N-are dumnealui atâta trecere la maşina de vot a PDSR, că, dacă avea, nu-i mai aveam noi demult nici pe Văcăroiu prim-ministru, nici pe C. V. Tudor senator. Oricum, este de apreciat transparenţa absolută de care dă dovadă PDSR când e vorba de ceva ce poate fi pus în cârca Opoziţiei cooperante, vezi bine. Este un bun exerciţiu pentru eventualitatea că ar fi nevoit să guverneze până la alegeri cu sprijinul ei patriotic şi dezinteresat. Ce sentiment reconfortant, să ştii că vei avea la cine să te încrunţi şi spre cine să arăţi cu degetul!

Pas înapoi, domnilor! Până nu e prea târziu. Degeaba vă iluzionaţi. Lupul nu paşte iarbă verde.

România liberă,
27 octombrie 1995

COMPLICITATEA VICTIMEI

Doamna uscătivă şi omul cel palid care citeşte ziarul aşteaptă în faţa magazinului alimentar de lângă cinematograful „Gloria" să vină laptele. Aşteaptă şi discută. Aşa aflu eu şi toţi cei din jur că doamna cea uscăţivă este pensionară, cu o pensie de mizerie şi doi băieţi şomeri. Nu, nu este înscrisă în nici un partid, „dar asta nu mă face să-mi pierd bunul simţ", zice şi îşi schimbă sacoşa cu sticle goale în cealaltă mână. „Jumătate din populaţia României se află sub pragul sărăciei", reproduce domnul cel palid un pasaj din ziar. „N-a murit nimeni de foame în România", replică doamna uscăţivă. „Dar de frig? La blocul P2 nu s-a dat nici un abur de căldură. Nici atunci când temperatura a atins două grade", zice dumnealui. „Nici de frig, să fim serioşi, doar cine ştie cum...", vine prompt răspunsul.

Nu ascult continuarea. Mă retrag spre magzinul „Titan" să caut un radiator electric, cel mai ieftin mijloc de încălzire, acum când preţul gigacaloriei s-a dublat, iar al energiei electrice nu. În drum mă opresc pe la Piaţa Miniş şi iau act că preţurile au crescut nu cu 0,5 - 0,6%, cum spune dl Văcăroiu, ci cu 15-20%.

„N-a murit nimeni de foame în România"! Copii distrofici, tineri prost hrăniţi, salarii de mizerie, pensii de mizerie, şomaj, cerşetori pe toate drumurile... „Şi nici de frig"! Întrebaţi administratorii de cimitire câte zeci de mii de cruci s-au adăugat ritmului obişnuit al morţii în anii aceia în care ni se luase căldura pentru a se plăti datoria externă. Acum facem datorii externe, dar nu am scăpat nici de foame, nici de frig. „Mai puneţi o haină în plus", ne sfătuia „grijuliu" dictatorul. „Nu s-au mai săturat porcii ăştia de carne?" se întreba „savanta de renume mondial", mestecându-şi caviarul. De sfaturi şi întrebări cinice am scăpat. De frig şi foame, nu!

După toate probabilităţile, epidemia de gripă va atinge în ianuarie-februarie 1996 punctul maxim. 7 900 de lei – preţul noului vaccin antigripal! Sănătatea omului a devenit obiect de lux pe care tot mai puţini şi-l pot permite. Ce se va întâmpla acum cu coşul zilnic după explozia preţurilor? Şi ce se va întâmpla dacă ministrul sănătăţii va cere guvernului să majoreze preţul acestui „coş" cu preţul real al medicamentelor? Dar cum să recunoască autorul „programului de alimentaţie raţională", alt atentat la sănătatea biologică a naţiunii, că suntem un popor bolnav? N-am scăpat de „program" datorită sărăciei... Şi nici de autorul lui, fostul şi actualul ministru al sănătăţii. Acum nu mai avem nici scuza unei dictaturi odioase, acum cei care conduc ţara, cei care i-au readus pe Iulian Mincu, C. V. Tudor şi Adrian Păunescu, cei care au făcut din slugile lui Ceauşescu „democraţi" şi „patrioţi" iar din vârfurile securităţii parlamentari şi oameni de afaceri au fost aleşi de noi.

Dar toate le-am trăi uşor, vorba poetului, dacă n-ar trebui să fim martori şi la această nouă formă de umilinţă, complicitatea victimei cu agresorul, care m-a înfiorat, într-o dimineaţă, aşteptând să sosească laptele.

România liberă,
30 octombrie 1995

CRIZĂ MORALĂ

Nu mi-a venit să cred... Şi totuşi, din mai multe surse mi se confirmă un fapt incredibil. Unul dintre senatori, până mai ieri respectabil pentru atitudinea sa de o intransigenţă aşezată dar fermă, domnul Tocaci, face o jalnică pledoarie pentru pensii speciale acordate parlamentarilor. Până acum aş fi putut crede că această insolenţă a parlamentarilor este doar opera odiosului mecanism de vot reglat conform voinţei Cotrocenilor. Aşa cred şi acum, cu precizarea că nu era vorba doar de o mituire a parlamentarilor majoritari care, de la o vreme, păreau să dea semne de nesupunere, ci de o nouă momeală otrăvită aruncată opoziţiei. Pentru că, la o asemenea neruşinare, cea mai mare parte a parlamentarilor, inclusiv cei din opoziţie, au votat „pentru", preşedintele României şi-a declarat dezacordul în mod foarte clar, afirmând că nu vede nici o justificare pentru un sistem de pensionare preferenţial în favoarea parlamentarilor. Afirmaţia preşedintelui pica tocmai în perioada în care IMAS (Institutul de Marketing şi Sodaje) realiza un sondaj de opinie în care domnul Iliescu creştea în simpatia electoratului, faţă de ultimele sondaje, cu 4,5%. Aţi văzut dumneavoastră cum se câştigă electoratul? Aţi văzut cine e apărătorul cetăţeanului împotriva exceselor? Ion Iliescu!

Tragic mi se pare faptul că Parlamentul României votează la unison când e vorba de avantaje şi stipendii pentru... parlamentari. Pentru ce ar trebui să se acorde drepturi speciale parlamentarilor? Pentru că reprezentanţii în Parlament ai celor patru partide de guvernământ, majoritare la vot, au reuşit să menţină un guvern incompetent care a dus ţara în starea de sărăcie şi haos în care ne găsim? Iar celorlalţi pentru ce? Pentru că n-au reuşit să-i oprească? Pentru asta le este datoare naţiunea cu pensii grase,

pe viaţă? Şi dacă presa, la unison, critică acest act profund imoral, ce se adaugă altor acte imorale comise de Parlament, vinovată este presa care, zice domnul Tocaci, doreşte desfiinţarea Parlamentului? Ce fel de morală este asta? Şi cine sunt cei care o susţin? Când 4,5 milioane de pensionari din România se află la limita de jos a sărăciei, cu pensii sub 65 000 lei pe lună, iar din aceştia 1,5 milioane la limita de supravieţuire, cu pensii lunare sub 40 000 lei, este de vină presa, care nu tace? Presa, căreia aceiaşi parlamentari încearcă să-i pună botniţă? Atunci să-i dăm dreptate şi „părintelui Constituţiei", domnul Antonie Iorgovan, atunci când consideră că acel comerţ criminal cu carburanţi către sârbi înseamnă, aşa cum spune, „ajutorarea sârbilor aflaţi în nevoie, un act care se înscrie în tradiţia relaţiilor de prietenie şi bună vecinătate dintre cele două ţări". Şi atunci ce reprezintă embargoul impus de comunitatea internaţională şi acceptat de guvernul român, un act de neprietenie faţă de sârbi?... Şi din nou este de vină presa? Neruşinarea, minciuna, hoţia, încălcarea legilor au devenit virtuţi? Atunci să le ridicăm statui mincinoşilor, hoţilor, escrocilor. E timpul cel mai potrivit.

România liberă,
18 noiembrie 1995

MAI TRĂIEŞTE FRANZ IOSEF?

„Cu cine votezi, mătuşă?“ „Cu Iliescu!“ „De ce cu Iliescu?“ „Pentru că el e preşedinte!“ „Şi dacă nu o mai fi?“ „Votez cu ăl de-o fi.“ Aşa ni se reda, nu demult, la un post de televiziune, dialogul dintre un ziarist şi o bătrână alegătoare, motiv de îngrijorare pentru noi şi pentru şansele opţiunii democratice în următoarele alegeri, în condiţiile în care persoane adulte şi cu drept de vot se află într-o asemenea confuzie. Un cunoscut editorialist preia exemplul câteva zile mai târziu, la TVR, ca să ne dezvăluie tâlcul ascuns al vorbelor babei, şi zice: „Adică, dumneaei vroia să spună că nu votează cu altul pentru că acela, iertaţi expresia cam abruptă, nu are faţă de preşedinte.“ Aha! Ai văzut cum vine de se leagă? Dacă acceptăm exemplul în realitatea sa crudă, ajungem la concluzia că pe bătrâna respectivă nu o prea dădea (pardon!) mintea afară din casă şi că există o secvenţă a electoratului român care are habar de politică şi de alegeri cam cum mă pricep eu la cuneiforme... Şi că acest segment reprezintă masa de manevră. Da, dar aşa ceva nu se poartă. Dai în babă, dai în electoratul român, jigneşti naţiunea. Priviţi, români, cum este insultat electoratul! Auzi, babo, ce ţi-a zis ziaristul ăla, care, ce crezi, susţine Opoziţia până-n pânzele albe?! Acum vine celălalt, mai deprins cu delicatesele populismului militant, şi zice: „Ba pardon! Baba este plină de înţelepciunea românească tradiţională şi ancestrală până în basma. Ea a vrut să zică altceva: că după o îndelungată comparaţie fizionomică a candidaţilor la preşedinţie, ba chiar şi a discursului lor politic, cine ştie, a stat bine pe gânduri şi a decis că Ion are faţă şi ceilalţi nu.“ Ai văzut unde bătea baba şi noi, ca proştii, nu ne dumiream! Noroc cu cei atenţi la sensurile adânci ale judecăţii babei, luată drept exponent al înţelepciunii ancestrale, prin care am supravieţuit în timp în acest spaţiu carpato-danubiano-pontic. Păi vezi?

Am şi eu un exemplu, ceva mai vechi, dar bun. Cică un activist de partid aude că undeva, pe munte, este un baci, uitat de lume şi cu un nivel politic discutabil. Urcă să-l cunoască. Da' până să-i pună dumnealui vreo întrebare, baciul zice: „Om bun, spune-mi şi mie, mai trăieşte Franz Iosef?" Ce a urmat, nu mai ştiu. Din toată întâmplarea, eu, în nemernicia mea, trag concluzia că izolat, prin coclaurile muntelui, bietul baci era totalmente rupt de realitate. Dacă aş avea subtilitatea celor care au tălmăcit aşa de frumos înţelepciunea babei, aş zice că baciul cel chiznovat i-a dat activistului o lecţie de politică aplicată. Aş zice că baciul vroia să ştie, de fapt, nu dacă mai trăieşte împăratul, care în concepţia lui era simbolul exploatatorului nemilos al celor ce muncesc, ci dacă a fost alungat şi pedepsit fostul asupritor, spre liniştea oamenilor care construiau în libertate şi pace socialismul. Vă daţi seama câte variante posibile ar putea apărea într-o viziune postdecembristă la care nu a visat nici Caragiale? Păi vezi?!

România liberă,
30 noiembrie 1995

Succesele înregistrate de comuniştii şi ultranaţionaliştii ruşi sunt încă o dovadă că electoratul din Est a rămas la stânga. Incidentul rus, cel mai dramatic desigur, reprezintă însă şi un vot de blam la adresa Vestului, care a luat în glumă forţa cu care sărăcia cronică din fostele ţări socialiste pledează pentru doctrinele egalitariste de sorginte comunistă. Politicienii şi factorii de decizie din ţările vestice au tratat Estul nu ca pe o parte a continentului pe care trebuie să şi-o apropie, ci ca pe o piaţă de desfacere în care să-şi plaseze mărfurile, un mijloc de a-şi spori propria bogăţie. De aici politica stupidă a organismelor financiare internaţionale, care au impus ţărilor din Est măsuri antisociale ca preţ al împrumuturilor acordate şi au practicat discriminări de-a dreptul groteşti între o ţară şi alta. În loc să ajute efectiv Estul să se dezvolte şi să scape de sărăcie, Vestul cel bogat a încercat să-l colonizeze într-o formă care aminteşte de Cristofor Columb. El şi-a trimis spre Est conchistadorii cu „oglinjoare" şi „mărgeluţe", lăsându-l să sucombe tehnologic şi financiar. La asta s-a adăugat, fără îndoială, iluzia multora despre moralitatea partenerului vestic. Entuziasmul secret, întreţinut şi de barierele impuse de statele comuniste (ce minunat trebuie să fie „fructul oprit"), entuziasmul declarat de după revoluţia anticomunistă est-europeană, când toate speranţele ni se păreau posibile, s-au transformat într-o amară deziluzie. Vestul se uită la sărăcia noastră şi se gândeşte cum se poate îmbogăţi, din asta, el.

Personal, îmi scapă criteriile morale în baza cărora unele ţări foste comuniste au primit împrumuturi nerambursabile pentru refacerea economiei, iar altele n-au putut obţine nici credite normale, cu dobânzile aferente. „N-am venit să vă dăm peşte, ci să vă învăţăm cum să prindeţi peşte", perorau la urechile noastre profesori vestici de duzină. Uitau însă de fiecare

dată să ne vândă şi undiţa, iar cât ne-au tot învăţat, s-a cam împuţinat peştele şi de la o vreme şi pescarii – 1,2 milioane de „pescari", şomeri fără speranţă, numai în România.

Prin 1990, într-un răvaş de plăcintă care mi-a picat în farfurie am citit: „Prostul caută ajutor în afară, deşteptul în sine." Mi se pare că am plătit peste măsură impozitul pe prostie. Întrebarea este: duşul rusesc a trezit Vestul, ori acesta se leagănă în iluzia că va coborî o altă cortină de fier? Apropo de răvaş: acum este momentul să găsim în noi forţa de a-i înlătura de la putere pe foştii comunişti. Ce lecţie pentru această Europă cârcotaşă!

România liberă,
21 decembrie 1995

1996

PERIA DE HAINE

N-am să-l invit pe domnul Ion Iliescu în apartamentul meu din Balta Albă pentru că mă jenez. Şi nici domnia-sa nu mă va invita pe mine acasă dintr-un motiv asemănător. La toate astea se adaugă motive absolut personale. Acasă la tine inviţi pe cine vrei şi pe cine îţi place, nu? Mi se pare, aşadar, logic faptul că joi, 28 decembrie 1995, Ion Iliescu a invitat la Cotroceni reprezentanţii cotidianelor centrale, cu câteva excepţii: „România liberă", „Ziua", „Cotidianul" şi „Azi". Pentru că această ctitorie brâncovenească este reşedinţa particulară a domnului Ion Iliescu, nu sediul preşedinţiei, aşa cum aţi putea crede. Deci domnul Iliescu a rechiziţionat în interes personal, nu o vilă cu trei-patru apartamente, cum se poartă pe la PDSR, ci un întreg palat, un monument arhitectonic de primă mărime, de valoare inestimabilă. Nu a fost omisiune, cum s-ar putea crede, ci o selecţie, dovadă că în cazul ziarului nostru, de pildă, ni s-a confirmat telefonic de la Biroul de presă al preşedinţiei că nu am fost invitaţi.

Dacă palatul Cotroceni ar fi fost sediul preşedinţiei, nu reşedinţa privată a domnului Iliescu, aşa ceva n-ar fi fost posibil decât dacă preşedintele şi-ar asuma întreaga responsabilitate pentru obstrucţionarea deliberată a presei incomode. Ca persoană privată, domnul Iliescu îşi poate alege persoanele şi ziarele cu care doreşte să discute. Ca preşedinte al României, actul ar constitui un abuz flagrant, o dovadă în plus că tendinţele dictatoriale pe care le manifestă, de regulă, nu sunt doar simple impresii. Ion Iliescu îşi închipuie că din momentul în care a fost ales îşi poate permite orice, iar idiosincraziile personale devin drepturi ale preşedintelui. Dar drepturile preşedintelui există numai în măsura în care nu încalcă drepturile altora. Ce lege îi permite domnului Iliescu să interzică accesul la

informaţii unor ziarişti de la indiferent ce ziar? Este acest fapt în spiritul Constituţiei României şi al drepturilor omului, de care face atâta caz liderul naţional al PDSR?

Nu ştiu cât de favorabilă i-a fost domnului Iliescu selecţia, ştiu însă că în ziare nu prea s-a văzut ce a vrut domnia-sa de la presă. Doar „Cronica Română" pare să fi înţeles apropo-ul, dovadă articolul lui Horia Alexandrescu, „Marele câştig – imaginea". Este din zi în zi mai evident faptul că Horia Alexandrescu, redactor-şef la „Cronica Română" şi teleast plin de har, vrea să se pună bine cu Puterea. Articolul are toate virtuţile gazetăreşti ale periei de haine care îndepărtează toate scamele de pe ţinuta prezidenţială. Zice domnul „perie de haine" citându-l, bănuiesc, pe preşedintele României: „1995 a însemnat un câştig foarte important în planul imaginii şi politicii externe, la care au contribuit în mai mică sau mai mare măsură toate forţele politice din ţară." Se poate, domnule Alexandrescu, dar eu nu pot uita cele spuse de Ion Iliescu la întâlnirea cu şefii de state de la Viena, când declara ziariştilor că aderarea României la structurile europene este o lecţie dată opoziţiei. S-a schimbat ceva în 1995? Eu n-am observat. „Cine îi plăteşte pe ăştia?", se întreba Ion Iliescu la Viena, referindu-se la Ion Cristoiu şi la subsemnatul, care consemnam gafele prezidenţiale în articole transmise în ţară. De atunci şi până acum am făcut un pas mai departe: ni se interzice accesul la informaţie. N-o să consemnăm asta pe frontispiciul ziarului, dar o vom aduce la cunoştinţa Europei de câte ori vom avea prilejul pentru a ilustra spiritul democratic ce-l caracterizează pe preşedintele României.

Pentru că nouă ne repugnă condiţia de „perie de haine", iar ţinuta preşedintelui este prea plină de scame pentru o singură perie.

România liberă,
4 ianuarie 1996

PREA-DEŞTEPTUL DOMN MĂGUREANU

Domnul Măgureanu este băiat deştept. Cel puţin aşa ne spune domnul Silviu Brucan. Numai că laudele domnului Brucan trebuie preluate cu toată prudenţa. De ce îl laudă domnul Brucan pe domnul Măgureanu? Pentru că a avut inteligenţa să-şi publice dosarul de la Securitate. Tot dosarul? Tot ce i s-a părut domnului Măgureanu revelator. Ce consideră domnul V. M. că ar fi revelator şi ce este într-adevăr revelator, asta-i altă cântare. Adică domnia-sa doreşte să lămurească mai întâi originea sa etnică, lucru neesenţial, fără nici o discuţie. Tatăl: Ianosz Astaluş (nu Astalosz, cum zice lumea). Mama: Roza Măgurean. Deci român neaoş, pentru că Ianosz este forma maghiarizată a lui Ion, iar Astalosz traducerea în maghiară a substantivului comun „tâmplar". Adică, zic eu, numele originar ar fi fost Ion Tâmplaru, devenit prin maghiarizare Ianosz Asztalosz (sau Astaluş). Cam complicat, nu? Pentru că Astaluş pare să fie forma românizată a lui Asztalosz (tâmplar). Asta ar fi dovada de inteligenţă? Nu. Dosarul publicat dovedeşte că domnul Virgil Măgureanu (Astalosz-Astaluş) a fost nu ofiţer de Securitate, ci un biet rezident, slab profesional şi cam inactiv, motive suficiente pentru a fi promovat, după Revoluţie, în funcţia de director al Serviciului Român de Informaţii. Asta e tot? Tot. Deştept băiat. Deştept, dar cam mincinos, pentru că în faţa Parlamentului a afirmat – există banda înregistrată – că n-ar fi avut nici o legătură cu fosta Securitate. Deci directorul SRI este mincinos. Contribuţia sa la desfăşurarea evenimentelor din Decembrie 1989 nu este prea clară, dar a făcut parte din grupul condus de Ion Iliescu, care ar fi pus la cale o lovitură de stat îndreptată împotriva lui Ceauşescu, rămasă doar un vis nerealizat. Atunci, ce anume îl recomanda pe Virgil Măgureanu ca director SRI? Pauză!...

Şi, totuşi, de ce şi-a publicat Virgil Măgureanu „dosarul" de la fosta Securitate? Oare pentru că C. V. Tudor pregătea şi el publicarea aceluiaşi dosar, o formă ceva mai amplă? Posibil. Sunt aproape sigur că „dosarul", în varianta Măgureanu, este incomplet. Pentru că, dacă domnia-sa şi-a pus capul sub patrafir şi a recunoscut tot, e pierdut. Nu pentru minciunica spusă Parlamentului, ci pentru că persoana aflată în funcţia de director al SRI, iertată de păcatele recunoscute până la urmă (spre lauda lui, nu-i aşa?), pre mulţi poate popi şi asta nu se poate răbda. Există şi un principiu al promovării cadrelor, care se învăţa cu predilecţie la Moscova, conform căruia siguri sunt numai cei care pot fi ţinuţi în şah cu ceva. Curăţat de păcate, devine nesigur şi chiar periculos pentru cei care l-au promovat. N-a fost prost domnul V. M. Şi nici deştept. Eu aş zice că a fost prea deştept. Şi asta poate să-l coste.

România liberă,
6 ianuarie 1996

„România Mare", ziarul partidului cu acelaşi nume, a făcut un lucru oribil. A preluat un articol de-al meu din ziarul „România liberă" din 6 ianuarie şi l-a reprodus, fără să mă consulte, în pagina a 11-a a numărului din 12 ianuarie al revistei. Există sau nu un text de lege care să interzică o asemenea ticăloşie? Nu ştiu, dar s-ar cuveni să fie. Problema ţine mai degrabă de etică decât de justiţie. Cititorul neavizat ar putea crede că am devenit colaborator al „României Mari". Să mă ferească Dumnezeu! Ceea ce mă revoltă mai ales este faptul că, preluat de un săptămânal care minte sistematic, articolul este demonetizat, îşi pierde credibilitatea, eu fiind astfel ridiculizat în ochii cititorilor. Atitudinea mea faţă de „România Mare" şi de liderul partidului este bine cunoscută şi îi interzic formal lui Corneliu Vadim Tudor să se folosească de numele meu în acestă formă. Prefer să mă înjure.

Viclean cum îl ştim, C.V. Tudor preia în revista sa şi un articol din „Cotidianul" semnat de Tia Şerbănescu şi încă un articol din „Adevărul", alăturându-le textului semnat de fostul şef al Securităţii din Caraş-Severin, acum deputat PRM de Caraş-Severin, colonelul în rezervă Ştefan David. Nu textul este problema, ci alăturarea. Deci „Cotidianul", „România liberă", „Adevărul", ziare care îşi au linia şi prestigiul lor, par să defileze sub drapelul „României Mari" alături de Ştefan David şi de deputaţii PRM şi PSM în problema Virgil Măgureanu, eu coabitând cu Alcibiade şi C.V. Tudor! În acest fel, C.V. Tudor îşi adjudecă rolul de campion al luptei împotriva minciunii, pe care îl urmează, obligate de justeţea cauzei promovate de liderul PRM, ziare de prestigiu care, iată, şi-au dat seama, în sfârşit, câtă dreptate are campionul

mincinoşilor, Corneliu Vadim Tudor. Mai mare ruşine ca asta nu am mai păţit. Încep să mă întreb dacă nu cumva atitudinea mea critică faţă de nesinceritatea directorului SRI nu este chiar atât de nejustificată pe cât am crezut. Este ceva şubred în argumentaţia mea, dacă articolul a fost preluat de „România Mare". Poate că n-o fi chiar aşa de vinovat Virgil Măgureanu dacă C. V. Tudor (mincinos irecuperabil) se străduieşte aşa tare să ne convingă că este. Pentru că în această revistă se spune adevărul numai din întâmplare şi numai dacă are de câştigat din asta imaginea lui C. V. Tudor.

De la o vreme, liderul PRM critică vehement Guvernul, Preşedinţia, privatizarea etc. Încep să devin circumspect atunci când abordez asemenea subiecte, nu cumva să le preia C. V. Tudor şi să le republice sub semnul „autorităţii sale morale" că iar mă face de ruşinea lumii.

Domnule C. V. Tudor, îţi promit că te ignor dacă îmi promiţi că nu-mi batjocoreşti articolele republicându-le în revista dumitale neruşinată. Uit pur şi simplu că exişti!

România liberă,
11 ianuarie 1996

CIOCLII

Cât încă Apusul stătea în cumpănă dacă să ne primească ori nu în Consiliul Europei, un reprezentant al Angliei îşi exprima neîncrederea în guvernul de la Bucureşti. El punea în discuţie, între altele, prezenţa în acest guvern a autorului celebrului program de alimentaţie raţională din timpul dictaturii ceauşiste, doctorul Iulian Mincu. Argumentul mi s-a părut de bun simţ şi aşteptam o reacţie a Bucureştiului care n-a venit niciodată. Iulian Mincu se menţine bine-merci în funcţie, contestat de marea majoritate a medicilor din România şi pe cale să aducă asistenţa sanitară la nivelul unui dezastru naţional. Acest ministru-cioclu nu se jenează să organizeze o reformă sanitară aberantă pe care o resping doi medici din trei, să regizeze vendete personale împotriva unor medici nesupuşi, cum este cazul doctorului Pavel Chirilă de la Spitalul Christiana, schimbat din funcţie înainte de a i se dovedi vreo vină care să justifice asta; să patroneze transformarea maternităţilor în societăţi de pompe funebre pentru nou-născuţi şi să spună celor care mai pot să-l creadă că fără el ar fi fost mult mai rău.

Dacă din 1989 încoace cam totul a mers din rău în mai rău, asistenţa sanitară este, de departe, sectorul cu rezultatele cele mai proaste, fapt care ne-a adus pe primul loc în Europa la capitolul „mortalitate" şi pe unul din ultimele la capitolul „natalitate". Te întrebi pe bună dreptate: cine-l susţine?

Zilele trecute m-a sunat un „onorabil" domn profesor, persoană cunoscută, nu vi-l spun. Asta mi-a amintit că după revoluţie am avut cu domnia sa o experienţă foarte interesantă. Vinovaţi sunt rinichii mei, care-mi fac, din când în când, figuri. Am făcut prostia să mă destăinui onorabilului domn profesor, chiar dacă nu era de specialitate. În două săptămâni mi s-a şi citit

condamnarea la moarte. Nu mă puteam salva de la asta decât dacă, aţi ghicit, îl lăsam pe domnul profesor să se ocupe de sănătatea mea. În tot acest timp apăreau, nu-i aşa (!), tot felul de subiecte de scris în ziarul la care lucram, subiecte în legătură cu care mă sensibiliza, evident, domnul profesor. Asta până într-o zi când „mi-a picat fisa" şi am apelat la un specialist adevărat. Aşa cum bănuiam, pietricica de la rinichiul meu drept fusese transformată de domnul profesor într-un munte. Nu vă mai spun cât a fost de afectat că mă adresasem altui specialist din Timişoara, somitate de talie europeană în domeniu, şi cum au dispărut fără urmă urografiile făcute în Bucureşti şi care, analizate de un specialist, ar fi dovedit intenţia domnului profesor din Bucureşti de a mă face dependent de domnia sa. N-o să vă vină să credeţi, acum, când m-a sunat din nou, n-am avut tăria să-l înjur, ne-am urat politicos unul altuia sănătate, un an bun etc. etc. etc. Oare ăsta să fie şi modul în care se menţine în funcţie domnul Mincu? S-ar putea întâmpla ca onorabilul domn ministru să-şi apere scaunul alimentând ipohondriile la vârf? Te pomeneşti că pe la Cotroceni nu se repiră şi nu se mănâncă fără avizul domnului ministru al sănătăţii.

Între timp, au mai murit încă doi nou-născuţi la maternitatea „Buna Vestire" din Galaţi... Şi iar nu se ştie din ce cauză.

România liberă,
25 ianuarie 1996

INTERESUL NAŢIONAL

Se spune că în politică se minte frecvent, dar vai de cel prins cu minciuna. La noi e altfel. De minţit se minte mai mult ca oriunde, dar pentru cel prins cu minciuna nu e nici un fel de „vai". Aş spune că dimpotrivă. Unul, n-are importanţă care, zice că nu i-a chemat pe mineri la Bucureşti. Propriile sale afirmaţii dovedesc că i-a chemat. Un altul, acuzat că ar fi fost implicat în reprimarea participanţilor la demonstraţia de la Timişoara în 1989, neagă cu vehemenţă, deşi martori în viaţă există. În sfârşit, miniştrii noştri trag, zilnic, câte-o „minciunică" atunci când se ridică o „problemuţă", cum ar fi, să zicem, recentul colaps energetic ce a paralizat economia naţională, iar primul-ministru, de câte ori spune un adevăr, face urticarie. Dar urticarie n-a mai avut din copilărie.

În materie de corupţie, fraudă, escrocherie puse în seama unor reprezentanţi ai Puterii sau a unor simpatizanţi, prima reacţie este vehementă: o încercare de denigrare din partea Opoziţiei, o manevră politică de natură să compromită... etc. Când lucrurile se încurcă, urmează delimitarea. Individul n-a avut nici o legătură cu reprezentanţi ai partidelor de guvernământ, care nici „Zaher" n-au mâncat, nici gura nu li s-a îndulcit. Când nimic nu se mai poate nega, individul ajunge în faţa instanţei şi scapă, din lipsă de probe. Escroci deveniţi traficanţi de stupefiante, hoţi în stil mare fac voiaje de plăcere prin faţa instanţelor judecătoreşti, timorate de relaţiile sus-puse ale inculpatului sau „amovibilizate" ocazional cu galbeni sunători.

Un lider de partid, care şi-a trimis reprezentanţii pe la porţile Europei să se plângă de abuzurile altui partid aflat la guvernare, nu exclude posibilitatea colaborării cu acel partid, dar la nivel local, desigur, pentru că la nivel central nici nu se pune problema.

Partide politice care au demonstrat de-a lungul timpului intransigenţă faţă de minciună, hoţie, politicianism găunos, lene, incapacitate organizatorică etc. sunt gata să coopereze cu cei pe care i-au acuzat până mai ieri. Dacă interesele naţionale o cer! Interesele naţionale suportă şi prezenţa „artiştilor" din solda lui Ceauşescu în Parlament şi candidatura lor la funcţia de preşedinte al României, interesul naţional recomandă menţinerea nu ştiu cărui funcţionar într-o funcţie înaltă chiar dacă a semnat statul de plată în fosta Securitate... şi asta ca nu cumva, Doamne fereşte, să vină în locul lui altul mai rău; interesul naţional este vinovat de căpătuiala parlamentarilor prin Consiliile de Administraţie ale firmelor, pentru că în numele şi în folosul naţiunii s-au dus şi ei acolo să vadă, pe viu, cum merge economia, nu să-şi umple sacul şi să dea informaţii „discrete" celor interesaţi. Interesul naţional a suportat şi comerţul criminal din Clisura Dunării, interesul naţional face, din generali compromişi, ambasadori onorabili şi lui trebui să-i mulţumim când creşte producţia anuală cu cifre incredibile (6,5% anul trecut) şi leul se prăbuşeşte, antrenând cu el bunăstarea noastră, şi aşa precară.

Există o întreagă „filozofie" calată pe problematica interesului naţional şi dominată de minciună. Din lunga listă ce i se subscrie, privatizarea ocupă unul din locurile de frunte. Este cineva împotriva privatizării? Prea puţini. Majoritatea doreşte privatizarea: şi cetăţeanul, şi guvernul, şi partidele politice, şi organismele financiare internaţionale. Chiar şi domnul Iliescu, oricât ar părea de ciudat, după renaţionalizarea imobilelor foştilor proprietari, doreşte cu ardoare privatizarea economiei, dar, „ca să nu reparăm o nedreptate cu altă nedreptate" (l-am citat pe preşedintele României), adică să nu înlocuim vechii proprietari cu alţi proprietari, marea majoritate a cetăţenilor vor fi proprietari doar de formă, pentru că ceea ce era de privatizat s-a cam dus pe la

Păuneşti şi Stănculeşti, banii, câţi mai erau, i-a păpat guvernul cu ajutorul CARITAS-urilor naţionale, iar ceea ce a mai rămas nu merită. Dacă guvernul ar dori într-adevăr o privatizare reală, atunci ar oferi mai întâi partea care se vinde diverşilor acţionari cu bani şi după aceea amărâţilor cu cupoane şi certificate. Abia atunci se va vedea câte parale fac întreprinderile „privatizabile" şi câţi oameni cu bani se vor înghesui să cumpere.

Aveţi ceva împotriva interesului naţional? Pardon! Nimic. Îi ofer certificatul meu şi cuponul domnului Iliescu. Gratuit şi fără nici o pretenţie. Poate-l văd milionar „bogat, dar curat".

România liberă,
6 martie 1996

CANDIDATUL

Mai bine stătea acasă, mai bine se ducea la şpriţ. Ce i-o fi trebuit lui Adrian Păunescu să se facă penibil în public, nu înţeleg. Ştiam că bardul este ageamiu în probleme economice, ştiam că la întrebări directe răspunde prin metafore sau prin afirmaţii generalizatoare de tipul „disfuncţiunile sunt la bază" sau „noi mizăm pe creşterea economică reală" etc., dar spectacolul organizat de *Tele 7 abc* avându-l june-prim pe candidatul PSM la preşedinţia României a fost un „regal". Este adevărat că şi „perfidul" ziarist Radu Nicolau a fost într-o formă de zile mari. Şi totuşi nu înţeleg cum a reuşit să-l facă pe Adrian Păunescu să debiteze atâtea inepţii pe oră.

Încep cu cea mai amuzantă, o perlă în materie, care se cere neapărat consemnată. Zice domnul candidat, ca răspuns la o întrebare parşivă a lui Radu Nicolau, că în timpul lui Ceauşescu... „n-a fost o criză de sistem ecocomic, ci una de repartiţie". Vă jur că am reprodus corect. Candidatul PSM la preşedinţia României habar nu are ce scoate pe sub mustaţă. Păi bine, domnule, chiar nu ştii că cele două elemente fundamentale prin care se defineşte un sistem economic sunt producţia şi repartiţia? Nu ştie dumnealui că legea fundamentală a socialismului a lansat ca pe un slogan ideea „de la fiecare după necesităţi, fiecăruia după nevoi", cu varianta „fiecăruia după contribuţia la dezvoltarea societăţii"? În habernamismul dumnealui, chiar nu a băgat de seamă că această formulare rezumă chiar esenţa sistemului economic (producţia şi repartiţia)? Credeţi că Radu Nicolau l-a iertat? Doamne fereşte!

Trimis în celălalt colţ al ringului, candidatul a mai primit un croşeu de dreapta (el fiind de stânga). Aproape groghi, a mai scăpat una: „salariul minim garantat". „Pentru toată lumea? Pe

ce criteriu economic?" fentează Nicolau. „Creşterea economiei reale"... Şi loveşte necruţător: „Dar, domnule Păunescu, nici o întreprindere din România nu poate angaja pe cineva fără să-i asigure salariul minim garantat". A. P. îl vede ca prin ceaţă. „Nu e garantat, nu e garantat." Dar simte că îl lasă genunchii.

Ce înţelege domnul Păunescu prin cerşterea economiei reale, care i-a ajuns la urechi cine ştie cum, las posteritatea să stabilească. Pentru că, dacă ar şti cu ce se mănâncă, ne-ar fi spus cum o va face să crească şi după aceea să ne siluiască auzul cu „salariul minim garantat" pentru tot muritorul. „E bun deficitul bugetar?" „Bun", se repede candidatul. Păi, dacă Germania, vorba aia, are un deficit bugetar... de ce n-am avea şi noi unul, dacă se poate cât Germania, dacă nu şi mai mare. Ce a mai auzit şi dumnealui la şuetele cu Popa Tatu, nu-i aşa...Nu-i loc să-i explic cum este cu deficitul bugetar acceptat de organismele financiare internaţionale, că tot nu înţelege.

Ei, şi pentru că la capitolul „economie" a feştelit-o rău de tot, candidatul a dat-o pe poezie. „V-am spus că sunt un om periculos. Dar nu mi-aţi luat avertismentu-n seamă. V-am spus s-aveţi pentru persoana mea"...etc. Periculos? Hai, las-o! Cel mult penibil.

România liberă,
16 martie 1996

ASASINAT POST-MORTEM (!)

Până la democraţia originală instaurată de regimul Iliescu în România credeam că I. L. Caragiale a fost genial. Nu mai cred. Vorbesc foarte serios.

Caragiale mi se pare banal. Sigur că vremurile sunt altele şi s-ar putea crede că o comparaţie nu poate fi relevantă. Dar, aşa cum se ştie, Caragiale a surprins şi a caracterizat demagogia, politicianismul găunos, românismul dus până la ipostaza sa grotescă, prostia, imoralitatea etc. Personajele sale sunt construite prin însumarea unor defecte regăsite la mai mulţi subiecţi sau la o întreagă categorie. Rareori şi-a găsit personajul în stare pură, cu toate elementele însumate, gata de pus în operă. Ar fi fost mult prea simplu.

Pe de altă parte, lipsa de relevanţă a unei comparaţii s-ar putea motiva prin evoluţia culturală şi morală a societăţii de la Caragiale încoace. Cu condiţia ca evoluţia să fie reală, nu presupusă. Ei bine, aici este hiba. Timpul care a trecut nu este un argument suficient pentru a susţine ideea unei evoluţii reale. Personaje ca Farfuridi, Brânzovenescu, Caţavencu par creionate de un scriitor mediocru care, în răspărul timpului, s-a inspirat după personaje absolut reale, pe care le-a găsit în Parlamentul României... după 1990 fără a putea atinge vreodată modelele. Este ca şi cum timpul s-a scurs invers, iar Carargiale, la vremea lui, a scris din amintirile sale din vremea noastră. Altfel, cum s-ar putea explica faptul că discursul lui Caţavencu, plin de inepţii, demagogie şi agresivitate, pare să fie o reluare a discursului unui parlamentar român de azi? Ce subţirică este glumiţa cu scrisorica pierdută şi ce lipsite de har întâmplările legate de ea dacă facem comparaţie cu dosarele SRI aflate la „strict secret" şi pe care le găseşti mai peste tot (dacă e secret, să-l ştim şi noi)

şi ce palidă figură domnul Agamemnon Dandanache, cel care păstrează documente compromiţătoare pentru a şantaja o anumită persoană politică, faţă de un ilustru personaj actual, cu acel „pac la Războiul" cu propriul dosar de Securitate, un autodenunţ care, departe de a-l compromite, pare să-i consolideze seriozitatea şi credibilitatea! De unde atâta imaginaţie la bietul Caragiale!

Ce fel de români verzi a născocit „Moş Virgulă" când avem modelele inegalabile din România de azi, cum ar fi Corneliu Vadim Tudor şi Gheorghe Funar? Ce Conu' Leonida, ce Costăchel Gudurău?! Are vreunul din ei forţa şi autenticitatea politicienilor itineranţi care scuipă ce au pupat şi pupă ce au scuipat, teoretizând despre consecvenţă ca atribut al boului? Este adevărat, nu ne prea vine să râdem, pentru că impozitul pe această formă de ticăloşie, combinată cu prostie agresivă, noi îl plătim, nu onorabilul care şi-a permis luxul să moară înainte de a-şi vedea Gudurăii şi Caţavencii ajunşi în fruntea ţării. Ba nu, Caragiale nu a murit, a fost asasinat post-mortem (!?) tocmai în ceea ce ni l-ar fi păstrat inegalabil. Şi este cu totul regretabil că scriitorii de azi nu realizează norocul de a trăi în această epocă plină de evenimente. Balzac ar fi dat câţiva ani din viaţă să trăiască acum, ne asigură Ion Coja, candidat la preşedinţie. Dar Caragiale, săracul!...

România liberă,
19 martie 1996

ÎNTREBAREA VINOVATĂ

Într-un sondaj de opinie publicat nu demult era inclusă această întrebare: „Preferaţi o guvernare de mână forte, chiar dacă aceasta ar însemna limitarea democraţiei?"

Formulată astfel, întrebarea îl derutează categoric pe cel întrebat. Exasperaţi de actele de banditism, corupţie, de hoţii care bântuie peste tot, de escrocii care îşi fac de cap, cetăţeanul este înclinat să accepte necesitatea unei guvernări autoritare, de mână forte, care nu intră în contradicţie cu normele democraţiei decât în mintea autorului întrebării... „Chiar dacă aceasta ar însemna limitarea democraţiei?" continuă întrebarea. „Chiar dacă!" reacţionează cetăţeanul, în mod firesc mai atent la nevoia imediată de a scăpa de ameninţarea infractorilor decât la consecinţele limitării democraţiei. Mai ales că, pentru el, democraţia nu înseamnă ceea ce este ea de fapt, un sistem de protecţie a individului, de garantare a drepturilor şi libertăţilor cetăţeneşti individuale, ci ceea ce vede în jurul lui, ceea ce i se întâmplă zilnic sub un regim în care democraţia nu este democraţie, ci tocmai opusul ei, adică un sistem în care legea funcţionează discriminatoriu şi dreptatea se lasă mituită... Şi totuşi răspunsul afirmativ n-ar fi întrunit procentul incredibil de 33,5%.

Întrebarea este profund incorectă şi, evident, tendenţioasă, pentru că induce ideea falsă că o guvernare democratică n-ar putea fi autoritară prin apărarea fermă a legalităţii. Pe de altă parte, ideea de guvernare de mână forte (autoritară), legată de limitarea libertăţilor democraţiei, defineşte o formă de dictatură pe care nu o numeşte. Pentru a exprima cu claritate conţinutul exact, întrebarea ar fi trebuit formulată cam aşa: „Preferaţi o guvernare democratică autoritară sau o dictatură?" În acest fel, întrebarea ar fi propus două variante, la alegere, şi ar fi numit

dictatura ca pe una dintre ele. Cu siguranţă că procentul care ne sperie într-adevăr ar fi fost altul.

Recent, un distins sociolog mi-a trimis cartea apărută sub semnătura domniei sale, carte care ar fi trebuit să-mi schimbe părerea despre sondajele de opinie. Îi mulţumesc, dar nu era cazul. Părerea mea despre sondajul de opinie, aşa cum se practică la noi, chiar sub nume de firme celebre, rămâne în continuare negativă. Dacă este vorba de instituţia sondajului de opinie, care se bazează, când şi unde se bazează, pe profesionişti oneşti şi bine pregătiţi, cred că ea poate face societăţii servicii importante. Pusă în slujba unor interese de grup, aceasta poate avea urmări dezastruoase. Cum este cazul şi în exemplul dat, din care reiese că 33,5% dintre cei întrebaţi optează pentru dictatură sau pentru bici, cum spunea dl Octavian Paler zilele trecute.

România liberă,
11 aprilie 1996

DE CE CANDIDEAZĂ DOMNUL FRUNDA GYORGY

În principiu, poţi crede că o persoană care candidează la funcţia de preşedinte al României chiar doreşte să ajungă preşedinte... Şi chiar crede că poate ajunge. Deci, domnul Gyorgy Frunda vrea să devină preşedintele României.

În realitate, domnul Frunda, după cum afirmă, nu crede în finalizarea dorinţei sale. De ce nu crede? Pentru că sunt alţi candidaţi mai merituoşi sau pentru că platforma politică a UDMR, în numele căreia candidează, n-are cum să întrunească, în România, adeziunea unei majorităţi electorale care să-i asigure ascensiunea la funcţia supremă în stat; sau pentru că românii nu ar fi suficient de toleranţi. Nu ştiu! În ce mă priveşte, este clar: candidatura sa de pe platforma UDMR nu are nici o şansă.

Am putea spune, aşadar, că domnul Gyorgy Frunda candidează aşa, ca să se afle în treabă sau ca să scrie o carte cu poza dumnealui pe copertă „Am fost candidat la preşedinţie", cum se mai întâmplă. Problema este: merită efortul de a aduna o sută de mii de semnături, plus cheltuielile pentru propaganda electorală pentru a intra într-o cursă pe care ştii dinainte că o pierzi? Este UDMR aşa de bogată ca să-şi permită astfel de extravaganţe electorale?

Exemple de candidaţi fără şansă se mai cunosc, dar nu s-a înregistrat încă un caz de candidat care să mărturisească dezinvolt: candidez, deşi ştiu sigur că voi pierde. Nu cunosc, e drept, nici o împrejurare în care lideri ai UDMR să fi făcut gesturi fără sens. Evident, nici acum nu este cazul. Domnul Gyorgy Frunda candidează pentru a atrage după el UDMR, mărindu-i şansele în alegerile generale, aşa cum pare să se întâmple, de regulă, pentru a impune atenţiei publice interne şi internaţionale revendicările etniei maghiare din România. Pentru asta domnul

Frunda ne asigură că UDMR a devenit o formaţiune politică de opoziţie autentică. Opoziţie? Faţă de cine? Faţă de partidele aflate la putere, bănuiesc... Şi alături de cine? De partidele care doresc să obţină puterea, probabil, cu care ar avea apropieri doctrinare. Dar UDMR este o uniune „politică", fără doctrină politică explicită, singurul lucru explicit fiind revendicările de ordin etnic. Ea nu promovează o linie creştin-democrată, liberală, social-democrată, socialistă, comunistă etc., ci o linie etnică fără legătură cu politica. Mi se va spune că tocmai asta îi conferă UDMR o maximă flexibilitate, făcând-o aptă să se alăture liberalilor, demo-creştinilor, social-democraţilor, comuniştilor etc., ceea ce poate fi adevărat, cu condiţia ca între acestea să existe partide care să-şi însuşească revendicările etnice ale UDMR. Cum nu cunosc o asemenea formaţiune politică, cred că UDMR este în opoziţie şi faţă de partidele aflate la putere, dar este în opoziţie şi faţă de opoziţie. Dacă asta îi conferă autenticitate, atunci sunt de acord cu domnul Gyorgy Frunda.

Unii sunt de părere că aceasta ar fi o mişcare deşteaptă din partea UDMR. Se poate. Eu cred că rezultatul ar putea fi o izolare totală a UDMR în peisajul politic din România. Poate fi asta o miză acceptabilă pentru uniune? Da, dacă intenţia ar fi acutizarea unor conflicte interetnice. Da, dacă UDMR ar dori să motiveze unele formaţiuni politice cu tendinţe naţionaliste. Dar asta ar fi o mişcare nici nouă, nici deşteaptă, la urma urmelor.

România liberă,
19 iulie 1996

CLAUZA ŞI... EFECTUL

„Cel mai contestat preşedinte din Europa de Est", aşa cum se prezenta, dacă vă mai amintiţi, domnul Ion Iliescu la primele contacte cu americanii, a reuşit să convingă Congresul SUA, acum, în 1996, să permanentizeze clauza nauţiunii celei mai favorizate pentru România. Cam aceasta ar fi imaginea cu care i-ar plăcea să defileze domnului Ion Iliescu în faţa noastră şi a lumii... Sigur, succesul aparţine ţării, lasă dumnealui să se înţeleagă, realizărilor obţinute în direcţia democratizării societăţii, a statului de drept, a economiei de piaţă etc... În pofida lobby-ului extern maghiar şi cu toate că unele forţe politice şi ziarişti din România au abordat o atitudine antiromânească şi nepatriotică, încercând să amâne hotărârea Congresului american până după alegerile din toamnă...

O fi aşa sau nu, nu ştiu. Ştiu însă că tot domnul Iliescu i-a adus în urmă cu vreo patru ani o acuzaţie similară domnului Corneliu Coposu, afirmând că o va dovedi cu documente. Dovada nu s-a mai produs, domnul Corneliu Coposu i-a pretins preşedintelui scuze publice, dar a trecut în veşnicie fără ca gestul reparatoriu să se fi comis. Aşa a fost şi cu „fasciştii" puşi la cale de partidele istorice să răstoarne puterea în iunie 1990. Vorbele s-au spus. Aşa şi cu intrarea României în Consiliul Europei, în pofida „piedicilor" puse de opoziţie. Eram de faţă, la Viena, când domnul Ion Iliescu declara în faţa ziariştilor români şi străini că acel succes al politicii româneşti ar fi fost o lecţie dată opoziţiei, deşi ştia foarte bine că principalele partide din opoziţie au sprijinit, şi prin declaraţii publice, şi prin contacte externe, demersul în discuţie. Aşadar, mi-e greu să-l cred pe domnul Iliescu chiar dacă ar spune cel mai evident adevăr. Dar nu asta e problema cea mai supărătoare. Supărătoare şi imorală

este intenţia dumnealui de a se prezenta drept campion al permanentizării clauzei, la fel cum altădată s-a erijat în apărător al purtătorilor de carnete roşii, de autor al împroprietăririi ţăranilor, deşi ţăranii nu fuseseră niciodată expropriaţi prin lege şi dumnealul nu făcea decât să restituie pământul furat – culmea ar fi fost să le refuze acest drept. Cum s-a făcut restituirea nu mai insist, o ştiu ţăranii mai bine. Nu-s hectare câte procese şi abuzuri comise. Acum, iar! Clauza a fost permanentizată în pofida... Să nu-ţi vină să crezi! Omul acesta are un fix. Tot ce se face în România este în pofida cuiva (de regulă, a opoziţiei) şi spre lauda dumnealui sau a partidului său ori a „politicii româneşti" cu care se identifică cât ai clipi, atunci când dă bine la imagine. De la cântăreţi şi sportivi celebri până la reviste colorate, cărţi tipărite şi documente oficiale, tot ce atrage, indiferent cum, atenţia publică intră imediat în colimatorul domnului Ion Iliescu, în pofida cuiva, spre gloria sa ori şi una, şi alta. Asta ar putea fi cauza pentru care se tot dă dumnealui de ceasul morţii să ne demonstreze că permanentizarea clauzei îi aparţine? Şi care ar fi, mă rog, folosul dacă acest privilegiu încape pe mâna domnilor Văcăroiu (prim-ministru), Georgescu (ministru de finanţe), Isărescu (guvernator BNR), Boboc (preşedinte CNMV) şi Hrebenciuc („scenarist" şi „regizor")? Îmbogăţirea lui Mureşan, Păunescu, Zaher, Gigi Kent? Ca şi până acum?

România liberă,
22 iulie 1996

OMOGENIZAREA ELECTORATULUI

Cu sau fără voia puterii, dar mai ales fără, cetăţeanul român este sau devine treptat nu doar salariat la societăţi de stat şi private, ci şi întreprinzător, acţionar, investitor, depunător la bănci, situaţie în care începe să măsoare altfel gesturile politice şi promisiunile electorale. Altfel, adică mai pragmatic. În această postură, nu îl mai văd eu pe domnul Ionescu sau Popescu, susţinători înflăcăraţi ai PDSR, dar şi investitori sau acţionari ori depunători în bănci, să-şi mai pună ştampila cu acelaşi entuziasm pe cei trei trandafiri, după ce a fost „uşurat" de depunerile sale în bancă de delapidatori cunoscuţi, protejaţi de partidul celor trei roze, de banii investiţi la un fond mutual sau de valoarea acţiunilor la o societate falimentară prin grija guvernului. Treptat, electoratul român capătă conştiinţă de contribuabil, începe să înţeleagă că el reprezintă de fapt puterea, căreia trebuie să i se supună partidele, guvernele, preşedinţii.

Domnul Silviu Brucan lansa, cândva, acea predicţie şocantă prin care avansa un termen de 20 de ani până când cetăţeanul român va înţelege şi va practica jocul democratic. Alţi analişti sesizau lipsa unei educaţii civice a românului, ilustrată mai ales prin lipsa de reacţie faţă de ceea ce se întâmplă, faţă de ce i se întâmplă. Adevărate în fond, aceste observaţii trebuie corectate cel puţin la capitolul timp. Este încă de discutat cât de repede va ajunge electoratul român la conştiinţa de sine, dar fenomenul pare să fie mai dinamic decât estima, accelerat de numărul tot mai mare de întreprinzători, acţionari, investitori, depunători şi de atacurile tot mai frecvente ale puterii la adresa depunerilor, investiţiilor şi acţiunilor cetăţeanului. Se produce treptat o omogenizare a electoratului pe criterii prioritar economice, dar care au, cu siguranţă, urmări în sfera politicului.

Lovit în interesele sale, contribuabilul va fi mai puţin dispus să-şi contureze opţiunea în funcţie de farmecul personal, de zâmbetul fermecător sau de promisiunile candidatului care îi solicită votul, atunci când acesta sau partidul în numele căruia candidează l-a lovit în interesele materiale sau a manifestat indiferenţă faţă de aceste probleme. Bătălia pentru democraţie, pentru statul de drept, pentru economia de piaţă poate fi câştigată în momentul în care contribuabilul-elector înţelege că fără el nu se poate, că o guvernare care nu-şi respectă mandatul şi nu se pune în slujba lui trebuie să cadă.

...Şi a început să înţeleagă asta. Faptul acesta dă speranţe pentru o alternativă de guvernare democratică în toamnă, dar plasează, în perspectiva timpului, fiecare nou guvern într-o situaţie de instabilitate fertilă, obligându-l să-şi prezinte demisia în momentul în care a încălcat contractul cu societatea... Şi lucrul acesta trebuie făcut cu riscul de a schimba două-trei guverne pe an. Doar aşa vor dispărea politicienii de ocazie, mincinoşi şi corupţi, locul lor fiind luat de oameni de stat corecţi şi competenţi, preocupaţi nu de victoria în alegeri cu orice preţ, ci în primul rând de viitorul ţării.

România liberă,
23 iulie 1996

PRINŢIŞORII DE DOLJ

Presa din întreaga ţară a relatat pe larg despre arestarea copiilor prefectului de Dolj, Răducănoiu, pentru fapte antisociale grave. După o săptămână de la această arestare, şeful Serviciului Poliţiei Judiciare din cadrul Poliţiei Municipiului Craiova, lt.-col. Gheorghe Bică, a fost destituit şi mutat disciplinar la Filiaşi. Fără nici o legătură cu arestarea copiilor prefectului, după cum sună declaraţia oficială a Inspectoratului General al Poliţiei... Şi nici cu afacerea Romcereal, deducem noi, cu toate că ancheta iniţiată de acelaşi lt.-col. Gheorghe Bică era pe cale să surpe câteva scaune ministeriale. Doamne fereşte! Colonelul a fost destituit pentru că a cumpărat o maşină de la un fin al său, Gheorghe Vrăjitoru, care fin este un păcătos până în vârful degetelor, vinovat de evaziune fiscală, bancrută frauduloasă, fals şi uz de fals etc. etc. Finul, nu colonelul... Şi că destituirea lui fusese hotărâtă cu câteva zile înainte de scandalul „Răducănoiu". Noi nu-l vom întreba pe domnul general Costică Voicu cum se întâmplă că decizia fusese luată înainte de..., dar a fost comunicată şi aplicată după ce..., ci dacă Inspectoratul General al Poliţiei aprobă sau nu arestarea copiilor prefectului, ori dacă a cerut vreo explicaţie Parchetului din Craiova pentru punerea în libertate a infractorilor (copiii prefectului) arestaţi din ordinul lt.-col. Bică. Pentru că, ciudată coincidenţă, Parchetul din Craiova nu face recurs la decizia Tribunalului din Craiova, care a dispus punerea în libertare a infractorilor, şi asta din considerente „socio-umane", pentru ca aceştia „să nu fie împiedicaţi în activităţile şcolare". Scuzaţi, domule general, că vă întreb: ancheta făcută de lt.-col. Gheorghe Bică privind faptele comise de copiii prefectului este reală sau inventată? Şi, dacă este reală, nu vă mai deranjează faptul că poliţia

arestează şi justiţia eliberează infractori? Cât priveşte justiţia craioveană, sunt stupefiat de motivele punerii în libertate a progeniturilor Răducănoiu, pentru că, din motive „socio-umane", cei doi ar fi trebuit reţinuţi, nu eliberaţi, dacă înţeleg eu bine acest termen „socio-uman". Vreau să zic, aşadar, că societatea trebuie să fie protejată în primul rând, iar cei care o agresează, sancţionaţi. Întrebare de gâgă: Monica Filimon, victima fraţilor Răducănoiu, cea care zace în spital (după bătaia bestială primită), traumatizată psihic, pentru ea, întreb, cum se aplică ideea de a nu fi „împiedicată în activităţile şcolare" sau alte activităţi şi ce argumente „socio-umane" o vor convinge că în România legea te apără împotriva huliganilor? Dar în cazul subofiţerului Nistor Broncea, bătut în plină stradă de „prinţişorul" de Dolj, Constantin Răducănoiu Jr.?

Domnilor, v-aţi pierdut orice urmă de ruşine? După ce lăsaţi Valea Jiului să fie haiducită de Miron Cosma, acum lăsaţi şi Craiova în seama cetei de descreieraţi ai lui Răducănoiu? Ce, Doamne iartă-mă, legea în România se face după cum icneşte prin somn domnul Oliviu Gherman sau după cum îşi umflă bojocii noul candidat la preşedinţia României, Adrian Păunescu?

România liberă,
24 iulie 1996

DE-A BABA-OARBA

Doamna Atena Hânşan este aşa de supărată pe mine că nici să mă certe nu mai este în stare. Drept care mă somează: „Luni dimineaţă să citesc un articol serios scris pe această temă, semnat de Anton Uncu.“ Din păcate, reţin din scrisoare doar că aş fi făcut nişte supoziţii în legătură cu un fapt pe care Gyorgy Frunda îl afirmă mai mult decât clar. Dumnealui „vrea să ne-go-ci-e-ze condiţii satisfăcătoare pentru ei, domnule Uncu. Nu vă este clar?“ Ba îmi este, stimată doamnă. Îmi este aşa de clar încât am simţit nevoia să subliniez şi eu.

Vorbind foarte serios, înţeleg dorinţa unui lider maghiar de a face totul pentru etnia pe care o reprezintă. Şi nu găsesc o astfel de atitudine deloc condamnabilă. Să recapitulăm deci: dreptul unui cetăţean român de a candida la funcţia de preşedinte al României este prevăzut în Constituţie şi nu conţine nici un fel de discriminare de natură etnică. Deci candidatura domnului Gyorgy Frunda, ca fapt, nu mă crispează şi nu mă nelinişteşte în nici un fel. Faptul că domnul Frunda vrea să negocieze condiţii satisfăcătoare pentru etnia maghiară n-ar fi nici o noutate. Asta face UDMR încă din momentul înfiinţării: negociază revendicări etnice, fără nici o prioritate politică explicită. Aş putea crede că, prin datele sale generale, domnul Frunda este liberal. Dar n-aş putea jura că n-ar vota cu PSM, de plidă, dacă ar putea negocia în mod profitabil, cu acesta, revendicările minorităţii maghiare.

Pe mine asta mă nelinişteşte, stimată doamnă: flexibilitatea extremă a UDMR şi a liderilor săi. Nu faptul că domnul Frunda vrea să negocieze, ci cu cine şi în numele cui. Pentru că, dacă ar negocia cu o formaţiune politică sau cu o alianţă politică, m-ar îngrijora foarte tare dacă partidul sau alianţa respectivă

ar avea o doctrină comunistă sau fascistă. Dacă ar negocia, ca cetăţean român (de etnie maghiară, în numele etniei maghiare), cu cetăţeni români din alte partide, n-ar fi nici o problemă. Problemele apar din momentul în care UDMR şi liderii săi negociază cu Bucureştiul de pe poziţia Budapestei sau, mai grav, forţează mâna guvernului de la Budapesta să le reprezinte necondiţionat în dialogul cu Bucureştiul, ca şi cum ar fi cetăţeni maghiari, nu români.

Probabil că de la Nicolae Titulescu încoace diplomaţia românească a ajuns repetenta Europei, dacă cineva îşi închipuie că se poate discuta cu România de pe o astfel de poziţie. Probabil că lipsa de voinţă politică a guvernanţilor s-a agravat în aşa măsură încât cetăţenii săi pot face preş de şters pe picioare din Constituţie, bună sau rea, alegându-şi fiecare, aiurea, guvernul care să îl reprezinte în raporturile cu ţara în care trăieşte.

Toate astea mă îngrijorează, stimată doamnă, şi nu este cazul să mă certaţi şi nici să mă somaţi. Am obosit tot scriind despre aceste probleme şi de când tot sper că vor fi înţelese.

Ce e de făcut? Să pretindem respectarea Constituţiei (bună sau rea) în spiritul şi litera ei. Suntem, conform acestei Constituţii, un stat naţional unitar? Atunci să facem lumea să înţeleagă că nu îngăduim jocul de-a baba-oarba cu legea fundamentală a ţării.

România liberă,
25 iulie 1996

La capătul unui teren înţelenit (cum este economia românească), se începe cu aratul, nu cu mâncatul. Aceasta ar fi, simplificată excesiv, diferenţa dintre partidele şi doctrinele care îşi propun ca prioritate eficienţa socială (eficienţa actului productiv la nivelul societăţii) şi cele care îşi propun ca prioritate protecţia socială.

Într-o societate cu o activitate economică ineficientă (cum este cea românească), asigurarea unui nivel de trai decent, garantat, pentru fiecare membru al societăţii şi eventualitatea unui program de protecţie socială la un nivel omeneşte acceptabil sunt o iluzie. Cât timp economia abia se târăşte, incapabilă să producă mai mult decât consumă, cei care promit protecţie socială mint. Credibili pot fi doar cei care pleacă de la necesitatea absolută a creşterii bogăţiei, adevărata şi de fapt singura resursă a protecţiei sociale. Principal vorbind, aceştia din urmă sunt liberalii... Şi este de înţeles dilema domnului Silviu Brucan între înclinaţiile sale de stânga şi înţelegerea necesităţii unei guvernări liberale (de dreapta) în România. Nu pentru că dl Brucan ar fi liberal, ci pentru că este un politolog şi analist serios.

Când spun „guvernare liberală" nu mă refer la un partid anume, ci la o doctrină, pentru că, din nefericire, nici unul din partidele ce se declară liberale n-au reuşit să transmită către electorat un mesaj liberal limpede şi coerent.

Şi nu este vorba doar de discursul politic, ci, în primul rând, de acţiunile sau nonacţiunile în probleme doctrinare fundamentale.

Speriate, pe bună dreptate, de sărăcia generalizată, care pledează pentru doctrinele egalitariste sau „protecţioniste" (mă refer la protecţia socială, fireşte) sprecifice stângii, partidele liberale şi-au readaptat discursul politic punând, surprinzător,

în prim plan, protecţia socială. Preocuparea excesivă pentru protecţia socială tinde să estompeze sau chiar să falsifice mesajul liberal. Este, de fapt, o cedare evidentă în favoarea stângii. În acelaşi timp, mesajul politic tinde să se uniformizeze, să se aplatizeze pe tot eşichierul politic, punând electoratul în situaţia de a nu mai recunoaşte deosebiri doctrinare şi care este astfel invitat să se resemneze între „Tanda" şi „Manda", amândoi dispuşi să ofere protecţie socială, amândoi uitând sau neglijând adevărul elementar că din sacul gol nu poţi scoate pâine pentru toată lumea.

Paradoxal, pe măsură ce pe tot eşichierul politic se constată înclinare spre stânga, electoratul, în ciuda sărăciei generalizate, se deplasează încet, dar sigur, spre dreapta. Asta înseamnă că a început să deprindă înţelesul, responsabilitatea şi riscurile calităţii de acţionar, investitor, întreprinzător privat etc. Şi că este dispus să primească mesajul liberal, înţelegând beneficiul priorităţii fundamentale, privind creşterea bogăţiei sociale, eficienţa actului productiv, eficienţa folosirii banului public şi privat drept garanţii credibile pentru o protecţie socială reală. Este cazul ca liberalii să sesizeze şi să valorifice această schimbare de optică.

România liberă,
26 iulie 1996

MĂ, BULACHE, TOT TU BAGI CĂRBUNI?!

Dacă hohotele de râs ar avea greutate fizică şi dimensiune volumetrică, atunci bancul acesta ar fi avut cu siguranţă estimări vagonabile.

Cică un băiat isteţ, Rromică pe numele lui, i se adresează unui CFR-ist: „Aoleo, mânca-ţi-aş, cheferist ca matale care aprinde pălălaia şi mişcă magaoaia nu s-a văzut... O ţigare ai?" „Am, Rromică!" „Să trăieşti, şefu'! Aoleo! Păi la standardu' matale, Carpaţi fără dop? Un foc ai?" „Am, Rromică!" Rromică, băiatul cel isteţ, aprinde, trage un fum, se strâmbă şi schimbă cântarea: „Auzi, mă, Bulache, tot tu bagi cărbuni?" Pleacă şi îl lasă pe fochistul nemaivăzut cu gura căscată.

Bună sau proastă, până când a pus mâna pe ţigară, admiratorul de ocazie era numai lapte şi miere. După ce folosul s-a dovedit minor, viziunea s-a schimbat brusc şi marele cheferist a devenit „Bulache care bagă cărbuni".

În planul realităţii, gluma capătă aspecte groteşti, uneori cu implicaţii foarte ample. Iată, de pildă, liderii maghiari de la Budapesta şi liderii minorităţii maghiare din Europa au identificat Statele Unite drept instanţa supremă de apel către care şi-au îndreptat cu predilecţie plângerile şi revendicările. Şi trebuie să recunoaştem că, multă vreme, lucrurile chiar aşa s-au derulat, adică Administraţia americană a mers pe varianta maghiară, adesea din lipsă de informaţii complete sau din cauză că Europa părea că ar agrea punctul de vedere maghiar. Era faza în care Rromică cerea ţigara şi trăgea primul fum.

A fost suficient ca Departamentul de Stat al SUA să-şi declare dezacordul net faţă de revendicările privind autonomia teritorială pe criterii etnice şi tendinţa de separe faţă de statul

central în cadre etnice, pentru ca Rromică să-şi schimbe atitudinea şi să-i trimită pe americani la studiu. Ia verificaţi-vă dumneavoastră atitudinea faţă de problema minorităţilor! Brusc, Statele Unite şi-au pierdut, din perspectivă maghiară, calitatea de instanţă de apel şi au devenit un şcolar corigent la lecţia democratică. Din aceeaşi perspectivă SUA n-ar mai fi modelul de democraţie ce se legitimează prin succesul economico-social din care am avea de învăţat, ci, dimpotrivă, trebuie să înveţe din experienţa altora, a Ungariei, de pildă.

De aici reacţia lui Rromică, nemulţumit de calităţile ţigării ce i s-a oferit: „Mă, Bulache, tot tu bagi cărbuni?"

România liberă,
12 august 1996

OPRIŢI ASCENSIUNEA LUI ARTURO UI!

Mi se pare de-a dreptul jalnică revolta îngenunchiată a unor persoane şi personalităţi, de altfel respectabile, din clasa politică românească în faţa unei tentative grosolane de încălcare a Constituţiei chiar din partea celui care este, încă, preşedintele ales al României. El intenţionează să-şi prelungească mandatul până la zece ani şi jumătate (Constituţia prevede maximum opt ani), candidând pentru al treilea mandat la funcţia supremă în stat (Constituţia prevede maximum două). Spun jalnică, deoarece lasă impresia că se aşteaptă un act de bunăvoinţă din partea PDSR sau din partea lui Ion Iliescu. Dacă, în ciuda evidenţelor juridice, actualul preşedinte ar candida (nu spun dacă ar câştiga), doar dacă ar candida, România ar înceta să mai fie un stat de drept. Pentru că într-un stat de drept legea nu poate fi substituită de voinţa unei persoane.

Ce-i drept, domnul Ion Iliescu nu şi-a depus încă oficial candidatura, dar încălcarea Constituţiei s-a produs în momentul în care PDSR a declanşat campania de strângere de semnături pentru candidatura unui cetăţean care nu are dreptul să mai candideze.

Aşa şchioape cum sunt, democraţia şi legislaţia românească dispun de mijloace prin care PDSR şi Ion Iliescu pot fi forţaţi (nu rugaţi) să respecte legea şi împiedicaţi să transforme ţara în dictatură.

Din nefericire, clasa politică românească invocă democraţia şi legea în chip demagogic şi ezită să folosească mijloacele pe care le oferă pentru a opri ascensiunea agresivă a lui Arturo Ui.

Este momentul ca parlamentarii să lase plaja sau ozonul şi să convoace imediat o sesiune extraordinară în care să definească acţiunea PDSR drept ilegală şi neconstituţională (aşa cum este de fapt), să-l oblige să-şi schimbe candidatul, iar, dacă

refuză să se pună de acord cu Constituţia şi legile ţării, să-l oblige să părăsească scena politică. Cineva o să-mi amintească de maşina de vot a PDSR din Parlament. Mă îndoiesc sincer că, de data aceasta, ea va mai funcţiona la comanda lui Ion Iliescu. Cred că el va fi recuzat nu numai de partidele din Opoziţie, ci şi de partidele din fosta alianţă guvernamentală. Când spun asta mizez pe faptul că nici unul dintre partidele care şi-au desemnat candidaţii la funcţia prezidenţială nu va accepta candidatura (ilegală) a lui Ion Iliescu pentru că, acceptând asta, ar demonstra aceeaşi lipsă de respect faţă de lege ca şi el. Alegerile prezidenţiale, în totalitate, vor intra astfel sub semnul ilegalităţii şi neconstituţionalităţii şi nu cred că acest fapt va fi receptat cu entuziasm de cancelariile străine.

Acum, cât încă nu e prea târziu, guvernele statelor democratice din întreaga lume trebuie neîntârziat informate despre tentativa PDSR şi a domnului Ion Iliescu, cu toate dovezile şi argumentele existente, sesizându-le pericolul iminent al unei dictaturi personale în România. Dacă domnul Ion Iliescu chiar va îndrăzni să candideze pentru a treia oară, atunci toată lumea civilizată trebuie să afle că Ion Iliescu încetează să mai reprezinte România din momentul în care îi încalcă Constituţia.

Dacă nici această tentativă nu va avea succes, atunci liderii celorlalte partide, ceilalţi candidaţi la preşedinţie să uite că în România există cetăţeanul Ion Iliescu, să refuze orice contact public cu acesta, să nu-i ofere nici cel mai mic prilej de a-şi etala pretenţia de a candida legal. Cel care va apărea alături de Ion Iliescu sau va dialoga în mod public cu el nu-l va omologa drept candidat legal, ci îi va deveni, în mod automat, complice în încălcarea legii. Iliescu trebuie forţat să se supună puterii Constituţiei.

România liberă,
13 august 1996

SILICOZA SAU MOARTEA PRIN INDIFERENŢĂ

Scriitorul Ion Ţugui îmi povestea cândva cum mor minerii din subteran: tineri, puternici şi miraţi. Miraţi pentru că nu înţeleg de ce plămânii lor refuză să mai respire. Aşa mor minerii din subteran. Nici nu bagă de seamă când li se împietresc plămânii din cauza prafului de siliciu pe care îl inhalează... Şi, când bagă de seamă, e prea târziu.

Dacă vezi un miner pensionar poţi fi sigur că nu a lucrat în subteran sau nu a lucrat în mediu infestat cu silicogen, ori a lucrat prea puţin. După zece ani neîntrerupţi de muncă în mediu infestat cu pulberi silicogenice (şi acum nu vorbesc doar despre mineri), rari sunt norocoşii care scapă de această boală; după 20 de ani de muncă în astfel de condiţii nu prea mai ai ce număra.

...Şi aici este, desigur, locul să vorbim despre odioasa dictatură comunistă, care defila cu „grija faţă de om" şi cu „omul, cel mai preţios capital", dar lăsa minerii pradă acestei boli necruţătoare. Aşa aş fi ispitit să spun, dacă comparaţia cu ceea ce se întâmplă azi, adică de la Revoluţie încoace, mi-ar da acest drept. Numai că lucrurile stau cu totul altfel. Din 1986 până la sfârşitul anului 1989 numărul total al noilor bolnavi de silicoză era de 1201, iar în următorii patru ani, 1990-1993, ajunsese la 2.104 cazuri, cu 403 mai multe şi cu o cifră record în 1992 (611 cazuri noi), nivelul cel mai ridicat din toată perioada celor opt ani aleşi... Şi asta în condiţiile în care activitatea de minerit în subteran scăzuse drastic (!)

La una din cele două întâlniri (1990), singurele de altfel pe care le-am avut cu dl Ion Iliescu şi în care i-am reproşat relaţiile proaste pe care le avea cu intelectualitatea şi tineretul, ca şi dialogul preferenţial cu minerii, actualul preşedinte al României îmi spunea că minerii sunt o categorie socio-

profesională puternică, organizată şi solidară, pe care se poate conta. Atunci înclinam să-i dau dreptate. Abia în iunie 1990 am înţeles ce vroia să spună de fapt dl Iliescu. El vedea în mineri o forţă de şoc efectivă, o armată de purtători de bâte pe care o putea îndrepta oricând împotriva opozanţilor, ceea ce a şi făcut. Nu l-a interesat pe dl Iliescu nici atunci, nici mai târziu ce se întâmplă cu plămânii minerilor, nu era interesat de silicoza şi silico-tuberculoza care le macină vieţile, ci de bâtele lor.

Există în lume soluţii de combatere a pericolului silicozei, soluţii care se aplică la locul de muncă şi care elimină aproape integral praful de silicogen care provoacă silicoza. Există şi la noi un astfel de produs, egal şi în unele privinţe superior celor străine. Este un produs brevetat, testat, omologat, experimentat şi avizat de cele mai prestigioase institute de profil din lume, având o eficienţă maximă în exploatările de minereu. N-a fost aplicat pe scară largă niciodată. De ce? Pentru că mărea preţul tonei de minereu cu circa 0,12%. Nu se aplică nici acum. Autorul, inginerul Tiberiu Găleşanu, a obosit bătând la toate uşile mai bine de 20 de ani. El poate produce această substanţă la cerere. Poate că şi conducerea administrativă a minelor şi liderii de sindicat ai minerilor ar putea înţelege că o sută de mii de lei în plus la salariu pentru miner este importantă, dar nu aşa de importantă cum ar fi câţiva ani de viaţă.

Cineva îmi povestea cândva cum mor minerii din subteran: tineri, puternici şi miraţi că plămânii lor refuză să mai respire. Aşa mor minerii din subteran!

România liberă,
17 august 1996

SFIDAREA PRESEI

Sfidarea sistematică a presei nu se putea să nu aibă urmări. Greşeala a început cu celebra formulă iliesciană „lăsaţi-i să fiarbă în suc propriu", şi ideea a fost preluată cu entuziasm, proliferând până la nivele aberante. Greşeală? Mai problabilă pare să fie intenţia lui Iliescu de a lăsa să se înţeleagă că domnia sa nu dă socoteală în faţa nimănui... Şi, după exemplul dlui Iliescu, nimeni nu dă socoteală în faţa nimănui. Acest „lăsaţi-i să fiarbă în suc propriu", formulat la adresa presei şi însuşit de toate, dar absolut toate celelalte structuri ale Puterii, era, de fapt, primul demers public al dlui Ion Iliescu prin care afirma în mod clar că nu recunoaşte presa ca a patra putere în stat. Şi prea puţini au înţeles atunci că sub zâmbetul de Giocondă se află un dictator în devenire. Cum presa este, prin definiţe, purtătoare de cuvânt a cetăţeanului în dialogul său cu instituţiile statului, iar în unele situaţii chiar instanţa de apel, este clar că Ion Iliescu respingea de fapt dialogul cu cetăţeanul, adică cu ţara.

Întâmplător, am participat cu ani în urmă la ceea ce numea „sinteza scrisorilor venite pe adresa redacţiei" şi am rămas impresionat de numărul mare, de ordinul zecilor de mii, de scrisori sosite într-o singură lună pe adresa redacţiei. O să spuneţi dumneavoastră că asta se datora nenumăratelor nedreptăţi comise de instituţiile statului împotriva cetăţeanului în România de atunci. Este şi asta adevărat. Credeţi că nedreptăţile comise acum împotriva cetăţeanului sunt mai puţine? Măcar atunci era o regulă ca instituţiile reclamate de cetăţeni prin scrisori la ziare să răspundă în termen de 14 sau 28 de zile ziarului şi petiţionarului. Ba, se mai întâmpla, uneori, să i se dea şi dreptate. Acum, oricine bate la uşa unei redacţii pentru a reclama o instituţie a Puterii, indiferent care doriţi dumneavoastră, comite un gest aproape inutil. Pentru că, dacă subiectul nu ajunge în ziar – este imposibil ca toate subiectele să ajungă în ziar –, iar redacţia trimite

scrisoarea spre rezolvare instituţiei vizate, este ca şi cum ar arunca-o la coş. Asta când nu se lasă cu represalii la adresa cetăţeanului care a sesizat.

Acum, scrisorile către redacţie nu mai sunt aşa de numeroase... Şi asta nu pentru că presa ar fi mai puţin activă ca altădată, ci pentru că, la îndemnul domnului Iliescu, toate instituţiile statului sunt surde şi mute la problemele cetăţeanului: „Lasă-l să fiarbă în suc propriu." O asemenea stare de fapt este, în mod dramatic, mult sub sistemul practicat în timpul dictaturii comuniste în care se mima, măcar, interesul faţă de problemele cetăţeanului. Acum, fierbem în suc propriu. Nu numai presa, ci toată lumea: poliţia, care arestează infractori pe care justiţia îi eliberează; judecătorii abia ieşiţi de pe băncile facultăţilor, pe care avocaţi hârşiţi şi unşi cu toate alifiile îi ridiculizează spre bucuria infractorilor; fierbe în suc propriu Guvernul pentru că, chiar priceput sau bine intenţionat de-ar fi, de hotărât hotăreşte tot PDSR; Parlamentul este supus mecanismului votării comandat de la Cotroceni; fierbe în suc propriu dl Dobrotă, cu actele de proprietate şi cu Hotărârea judecătorească definitivă în mână, pentru că chiriaşul Adrian Năstase, preşedintele executiv al PDSR, refuză să respecte legea. Nu-i aşa că fierbem toţi în suc propriu? Nu-i aşa că am intrat într-o dictatură feroce a bunului plac?

Cred că ar fi timpul să fiarbă în suc propriu Ion Iliescu în persoană, izolat şi de clasa politică, şi de presă, aşa cum i se cuvine, pentru pretenţia de a candida pentru a treia oară la funcţia supremă în stat, chiar dacă Constituţia spune altfel... Dar n-avem noi nici tăria, nici fermitatea necesară pentru asta. S-ar părea chiar că suntem „o naţiune vegetală care-şi aşteaptă în linişte desfrunzirea". De aceea, poate, rămânem gură-cască privind la alţii, care au tăria şi fermitatea de a se apăra împotriva stricătorilor de lege.

România liberă,
19 august 1996

ÎNCĂ O GREŞEALĂ

Este de înţeles îngrijorarea Opoziţiei faţă de tentativele repetate ale Puterii de a confisca şi apoi de a converti în capital politic orice succes românesc, începând cu sportul şi încheind cu politica sau invers. Problema rămâne în continuare modul în care reacţionează Opoziţia la astfel de tentative şi efectul probabil asupra electoratului.

Voi recapitula aici două împrejurări de maximă importanţă pentru România: permanentizarea clauzei naţiunii celei mai favorizate de Congresul SUA şi Tratatul de bază cu Ungaria. În primul caz, este bine cunoscută reacţia unor congresmani americani care au calificat în termeni foarte duri încercarea incorectă a preşedintelui Ion Iliescu de a-şi însuşi meritele acordării permanentizării clauzei, acuzându-şi adversarii politici că ar fi încercat să obstrucţioneze acest demers politico-economic. Nemulţumirea şi revolta congresmanilor americani au fost aşa de mari, încât au calificat gestul preşedintelui român drept „lipsit de onoare" şi au adresat o scrisoare preşedintelui Bill Clinton, în care cereau amânarea permanentizării clauzei până după alegerile generale din România, pentru a-l împiedica astfel pe Ion Iliescu să o folosească drept capital politic. În această situaţie, reacţia firească s-ar fi cuvenit să fie una singură, clară şi răspicată: un apel al întregii Opoziţii democrate din România către congresmanii americani şi către preşedintele Statelor Unite de a face abstracţie de gravele greşeli ale preşedintelui român şi, în ciuda atitudinii sale distructive, prin care punea în pericol clauza, să nu sancţioneze România şi poporul român prin amânarea permanentizării clauzei. Această atitudine i-ar fi izolat şi pe Ion Iliescu, şi partidul de guvernământ, prinşi în capcana propriilor acte demagogice, definindu-i drept adversari ai intereselor naţionale, şi ar fi indus sentimentul general că

Opoziţia democrată aşază interesele ţării deasupra disputelor politice. Abia aşa retractările post-factum, destul de inconsistente, ale domnului Iliescu ar fi primit din partea opiniei publice româneşti sancţionarea mentală. Un singur lider al Opoziţiei, domnul Radu Boroianu (PNL), a înţeles şi a declarat public necesitatea unei astfel de atitudini ca un semn de maturitate şi patriotism explicit din partea Opoziţiei, dar lucrurile s-au oprit la această declaraţie de uz intern.

Constat cu tristeţe şi dezamăgire că lucrurile se repetă şi în cazul al doilea – Tratatul de bază cu Ungaria – în momentul în care lideri ai Opoziţiei propun amânarea încheierii tratatului până după alegerile din 4 noiembrie de teamă ca nu cumva acest fapt să devină, din nou, capital politic pentru Ion Iliescu şi guvernarea PDSR.

Repet, temerea este justificată, dar interesul ţării nu trebuie subordonat unor considerente electorale. Opoziţia trebuie să se preocupe mai mult de conţinutul tratatului decât de amânarea încheierii lui, explicând că deblocarea negocierilor nu este nici pe departe meritul guvernării PDSR, care a eşuat în mod repetat, ci este urmarea atitudinii ferme a Statelor Unite faţă de pretenţiile maghiare. Opoziţia, în totalitate, ar trebui să ceară încheierea cât mai grabnică a Tratatului de bază cu Ungaria în termeni care să asigure liniştea în această parte a continentului... Şi asta tocmai pentru că Guvernul de la Bucureşti, prin alianţele cu partide naţionaliste pe care le-a promovat, nu s-ar fi bucurat de încrederea Europei în contracararea pretenţiilor nefireşti ale părţii maghiare.

Este nepermis ca raţiuni electorale să primeze în faţa interesului naţional.

România liberă,
20 august 1996

INAMICUL PUBLIC

Faptul că ziarele româneşti sunt pline de cazuri de societăţi private, de întreprinzători, de patroni care comit ilegalităţi, furturi şi escrocherii, multe de dimensiuni naţionale, lasă impresia că presa a pornit o adevărată cruciadă împotriva iniţiativei private, a proprietăţii private şi economiei de piaţă. Mi s-a spus asta de mai multe ori şi am fost invitat să număr pe de o parte comentariile şi articolele teoretice prin care se susţine şi se argumentează necesitatea accelerării privatizării, a încurajării iniţiativei private, a consolidării economiei de piaţă, iar pe de altă parte numărul copleşitor al anchetelor de presă în care sunt demascaţi, înfieraţi etc. privaţii. Comparând, am fost obligat să accept că disproporţia este şocantă şi că de la distanţă lucrurile cam aşa se văd: presa are ce are cu privaţii, cu managerii de succes, cu întreprinzătorii prosperi, preocuparea ei de bază este să-i urmărească şi să-i demaşte.

Dacă privim mai de aproape lucrurile, constatăm însă că, în marea majoritate a cazurilor semnalate de presă, chiar avem de-a face cu hoţi şi escroci autentici, nu inventaţi şi, din moment ce cazurile sunt aşa de multe şi grave, nu e vina presei care le prezintă, ci a societăţii care le tolerează. Sau, şi mai grav, constată că privatizarea, economia de piaţă şi libera iniţiativă de tip capitalist pe care ne străduim să le instaurăm în România ar fi, prin definiţie, generatoare de fenomene de acest gen, că o economie de tip capitalist nu se poate construi decât prin (sau mai ales prin) jaf, escrocherie, furt, evaziune fiscală, trafic de influenţă, mită; că cei care reuşesc să se îmbogăţească o fac, de regulă, pe căi necinstite. Cum marea majoritate a populaţiei este săracă şi foarte săracă, este aproape firesc să-şi definească sărăcia drept urmare a jafului îmbogăţiţilor. Se spune că electoratul român este de stânga. Se poate să fie adevărat. Este greu să accepţi că tu n-ai ce mânca, iar lângă tine altul, nici mai deştept, nici mai harnic decât tine, îşi construieşte palate. Este capitalismul o societate polarizată?

Cu siguranţă. Inegalităţile fertile care încurajează individul creativ, întreprinzător, harnic, sunt cele care asigură progresul şi bunăstarea societăţii în ansamblu. Dar, când astfel de inegalităţi se construiesc pe necinste şi ilegalităţi şocante, când asemenea diferenţieri pun în discuţie sănătatea şi supravieţuirea săracilor, „bogatul" devine inamicul public numărul unu... Şi nu este deloc de mirare că electoratul se deplasează spre stânga, spre doctrinele egalitariste sau preocupate de protecţia socială, iar doctrinele de tip liberal se receptează mai greu. Mă văd nevoit să repet lucruri spuse. Ştim ce înseamnă egalitatea sărăciei, am trăit-o aproape o jumătate de secol, şi ştim, de asemenea, că protecţia socială este o iluzie dacă ţara nu iese din sărăcie... Şi nu poate să iasă până nu se descătuşează iniţiativa privată creatoare şi iar ne întoarcem la doctrina liberală, cea care propune varianta logică a ieşirii din sărăcie. Varianta liberală?! vor reacţiona, supăraţi, săracii. Cea care încurajează bogaţii, adică hoţii şi escrocii despre care sunt pline ziarele?

Să ne întoarcem atunci la cazurile concrete de hoţi şi escroci de care se ocupă presa. Sunt aceştia produsul firesc al unei societăţi capitaliste evoluate, bazate pe promovarea valorilor, pe concurenţa loială şi pe spirit întreprinzător? Sau este vorba de clientela partidului şi partidelor de guvernământ, lansată peste noapte prin avantaje nemeritate, finanţări frauduloase, mită şi trafic de influenţă, pentru a instaura un fel de capitalism sălbatic, primitiv şi anacronic, altoit pe dispreţul absolut faţă de viaţa omului, moştenire funestă de la acea societate care proclama, în mod demagogic, „omul cel mai preţios capital"?

Dar asta nu are nici o legătură nici cu capitalismul autentic şi nici cu doctrina liberală. Şi este regretabil că partidele ce se declară liberale nu reuşesc să combată şi să demonteze mecanismul odios al acestei ofensive antiliberale care împinge electoratul românesc spre stânga nu prin propagandă politică, ci prin sărăcirea lui progresivă.

România liberă,
21 august 1996

PDSR – DIVERSIUNEA DE TOAMNĂ

Interviul dat de dl Emil Constantinescu revistei „Micromagazin" din Statele Unite, mai ales partea care se referă la monarhie a produs, cum era de aşteptat, o cumplită sperietură în staful PDSR, care a reacţionat imediat cu violenţă, acuzându-l pe profesorul Emil Constantinescu de duplicitate, încălcare a Constituţiei şi chiar atentat la siguranţa naţională. De ce? Pentru că s-a declarat monarhist, deşi candidează la funcţia de preşedinte într-o republică, pentru că doreşte să aducă pe Majestatea Sa Regele Mihai în ţară (pentru motivul că s-a născut în România şi doreşte să trăiască în România), pentru că are în vedere două referendumuri naţionale, unul privind forma de guvernământ (republică sau monarhie), al doilea privind modificarea Constituţiei.

O mare parte a ziarelor centrale româneşti (cu excepţia ziarelor „România liberă", „Ziua" şi „Evenimentul Zilei") au preluat argumentele şi acuzaţiile domnului Adrian Năstase şi au recurs, cu bună credinţă, desigur, la condamnarea liderului CDR... Şi cam toate au trecut cam repede – asta este drama noastră, a ziariştilor, trebuie să fim „la zi" – peste câteva elemente esenţiale. Unul dintre ele este chiar afirmaţia făcută de profesorul Emil Constantinescu în acelaşi interviu: „...Vom reda adevărul istoric instituţiei monarhice din România. Românii nu cunosc adevărata istorie a României. Abia după aceea vom face cele două referendumuri."

Să vedem acum în ce constă încălcarea Constituţiei, faptă de care este acuzat liderul CDR. În esenţă, acuzaţia se reduce la articolul 147 al Constituţiei, care prevede că forma de guvernământ (republică) nu poate fi revizuită. Niciodată? Niciodată! Sub nici un motiv? Evident!

Cum adică, în plină perioadă de tranziţie, tulbure şi instabilă, cu fenomene sociale şi politice în continuă schimbare, un partid ajuns la guvernare, indiferent cât de bine intenţionat ar fi (ceea ce nu e cazul cu PDSR), îşi permite să decidă în numele generaţiilor viitoare până în vecii vecilor? Şi asta pentru că, în 1991, majoritatea a aprobat forma de guvernământ propusă în cadrul unui referendum trucat, în care i se oferă unui electorat încă nedeprins cu regulile democraţiei ca singură variantă republica? Şi asta în condiţiile în care marea majoritate a populaţiei cu drept de vot nu ştie despre monarhie decât, eventual, ceea ce a citit în cărţile comandate de comunişti? I se poate reproşa domnului Emil Constantinescu dorinţa profund onestă de a restitui românilor istoria şi adevărul despre monarhie?... Şi abia după asta să organizeze un referendum corect, cu un electorat avizat? Atunci ce vor trebui să facă generaţiile viitoare dacă realitatea va impune o altă formă de guvernământ decât cea impusă de o guvernare ce se supune unei singure persoane? O nouă revoluţie?

Sunt neplăcut surprins de lipsa de măsură a editorialistului de la „Adevărul", dl Cristian Tudor Popescu, care îngrămădeşte invective la adresa profesorului Emil Constantinescu în maniera C.V. Tudor, ca şi de obtuzitatea agresivă de care dă dovadă atunci când scrie: „...Este mai mult decât un abuz, este o ticăloşie să acreditezi ideea că sutele de tineri asasinaţi în '89 ieşiseră să moară pentru ca dl Mihai să se poată instala la Peleş sau la Cotroceni!" Nu, domnule! Tinerii aceia minunaţi ieşiseră în stradă să moară pentru a-l aduce la Cotroceni pe comunistul Ion Iliescu (!!)... Iar acesta este un fapt, nu o încercare de a acredita ideea că...

Obişnuiţi cu minciunile de fiecare zi ale clasei noastre politice, am devenit incapabili să înţelegem gestul celui care îşi sacrifică

ambiţiile personale (mandatul sau mandatele prezidenţiale) redând poporului român adevărul istoric pentru a-l face să aleagă în deplină cunoştinţă de cauză... Şi, dacă electoratul va hotărî, el va fi bucuros să predea puterea adevăratului lider. Este asta o dovadă de minciună şi duplicitate, aşa cum s-au grăbit să declare unii lideri politici?

Nu ştiu şi nu cred că tot acest efort pe care şi-l propune dl profesor Emil Constantinescu va schimba forma de guvernământ din România, dar, pentru a nu mai ajunge batjocura unor politicieni demagogi care au dus România în cea mai gravă criză morală, cetăţeanul trebuie să cunoască adevărul întreg, nu poveştile neruşinate cu trenuri regale pline de bogăţii, duse peste hotare.

În ce mă priveşte, nu sunt monarhist, dar aş putea deveni dacă, prin cine ştie ce împrejurare bizară, ar trebui să aleg între un preşedinte comunist şi un rege constituţional.

România liberă,
23 august 1996

REGIMUL ILIESCU SE AUTODEFINEŞTE. RECRUDESCENŢA KGB-ISTĂ

Am citit în urmă cu circa doi ani un fel de carte de învăţătură KGB-istă pentru uzul iniţiaţilor, al conducătorilor sau al candidaţilor cu şanse certe la funcţii de răspundere în stat. Era vorba de un document secret, păzit cu maximă grijă, nu cumva să ajungă, cine ştie cum, la cunoştinţa cetăţeanului sovietic. Nu am intenţia să recapitulez întreaga listă a regulilor „sfinte" pe care le cuprindea lucrarea, diabolică în totalitatea ei, mă voi opri asupra unui singur element, de un cinism dincolo de orice închipuire: recomandarea ca şefii şi conducătorii cei mai contestaţi de subalterni sau de populaţie să fie imediat promovaţi în funcţii şi mai înalte.

Motivele unor astfel de măsuri sunt, fireşte, lesne de înţeles. Oamenii trebuiau făcuţi să se supună, nu să se opună. Orice speranţă în adevăr şi dreptate trebuia descurajată. Starea de neputinţă generală a supuşilor marelui imperiu comunist trebuia să inducă o lipsă de reacţie faţă de orice nedreptate s-ar fi comis, oamenii devenind treptat o turmă amorfă care îşi abandonează soarta în mâna organelor de partid şi de stat. Disperare, neputinţă, tăcere. Hotărârile venite de sus erau dincolo de bine şi rău, iar legile un rău necesar pentru a fi invocat la ocazii festive. Ca şi democraţia socialistă, cea mai avansată democraţie din lume; ca şi „grija faţă de om", ca şi libertatea, egalitatea şi toate celelalte.

Poate n-a sosit încă timpul să uităm – poate că acest timp n-ar trebui să vină niciodată – că în România arestată de comunişti principiul s-a aplicat cu consecvenţă, dublând ticăloşia KGB-istă prin bine cunoscuta metodă a „rotaţiei cadrelor", de fapt un prilej de a-i înlătura pe conducătorii iubiţi şi respectaţi şi de a-i avansa pe ticăloşii obedienţi.

S-a schimbat ceva în România sub acest aspect în regimul Iliescu? Poate doar o uşoară ameliorare prin tehnica schimbării între Tanda şi Manda, dar cu un Hrebenciuc în urcuş vertiginos, direct proporţional cu contestarea sa publică, cu un sadic ajuns ministru al sănătăţii şi demis în cele din urmă, nemaifiind loc pe care să fie avansat.

Apropo, domnul Răducănoiu a fost avansat de la funcţia de producător de bâte pentru spinările timişorenilor (1989) la cea de prefect de Dolj, iar, când scandalul comportării sale şi a familiei a atins dimensiuni naţionale, promovat secretar de stat în Guvernul de la Bucureşti.

Voi, care aveţi ceva de reproşat lui Răducănoiu şi familiei sale, părăsiţi orice speranţă, reprimaţi-vă orice revoltă şi orice silă cât încă fostul producător de bâte nu a ajuns ministru de interne, că până în noiembrie mai e.

Mulţumim pe această cale domnului Tatulici de la *ProTV* pentru aportul dezinteresat la politica de promovare a cadrelor în România.

România liberă,
24 august 1996

DEMOCRAŢIE AUTOMOBILISTICĂ

Avem un partid al automobiliştilor, iar acest partid are un candidat la preşedinţia României. Foarte bine! spun unii. Adică de ce n-ar avea România o democraţie pe patru roţi să duduie Europa?! Foarte rău! zic alţii. Păi, dacă se instaurează în România o democraţie a automobiliştilor, vai de pietoni. Rămân în opoziţie! Şi, după cum funcţionează democraţia noastră cu totul şi cu totul originală, un preşedinte automobilistic va promova un guvern automobilistic şi un parlament automobilistic... Şi prima măsură „logică" a unei guvernări automobilistice ar fi lansarea unui program de combatere a nostalgiilor pietonistice, a restaurării trotuarelor, refugiilor şi trecerilor de pietoni. Vor fi promovaţi în funcţiile de conducere din aparatul de stat automobiliştii şi vor fi epuraţi pietonii. Dacă aceştia vor consimţi, de bunăvoie şi nesiliţi de nimeni, să-şi cumpere automobil şi să se înscrie în PA, atunci, desigur, vor rămâne pe posturi. Vor fi puşi însă în discuţie şi aspru sancţionaţi toţi membrii PA care se vor abate de la linia partidului, circulând pe două picioare, indiferent dacă vor folosi pentru asta trotuarele (câte vor mai rămâne) sau chiar partea carosabilă, aceasta fiind una dintre cele mai grave abateri de natură să afecteze imaginea partidului în ţară şi peste hotare.

Orice deplasare internă sau externă se va face pe patru roţi (în mod excepţional şase). Se interzice cu desăvârşire deplasarea cu avionul, elicopterul, vaporul, bicicleta, trotineta sau mijloace de deplasare asimilate acestora. Motocicliştii vor fi acceptaţi doar ca membri simpatizanţi şi vor avea dreptul să sprijine financiar partidul, după posibilităţi şi entuziasm.

Promovarea în funcţii se va face direct proporţional cu numărul de autoturisme deţinute de membrul de partid şi numărul total (prin însumare) de cai putere deţinuţi de el şi familia sa, până la gradul doi de rudenie.

Conducătorii auto vor avea dreptul să conducă autovehiculele chiar dacă au consumat alcool; stabilirea prin analiză de laborator a alcoolemiei, în cazul automobiliştilor, va fi interzisă prin lege. Orice pieton care va fi găsit cu o concentraţie de alcool în sânge mai mare de 0,02 la mie va fi sancţionat cu ridicarea carnetului de pieton pe timp limitat sau cu anularea carnetului, iar, dacă va tampona din neatenţie un automobil, indiferent de capacitatea cilindrică a acestuia, va fi deferit justiţiei, indiferent de pagubele produse.

Va fi interzisă circulaţia pietonală în orele de vârf ale traficului auto (6-12 şi 13-23), iar în zilele de duminică pietonii vor circula după cum urmează: prima duminică din lună, bărbaţii, a doua duminică, femeile (indiferent de vârstă) ş.a.m.d.

Viteza de deplasare a pietonilor va fi limitată la 1 km/h în oraş, 1,5 km/h în afara oraşelor, cu obligaţia de a se dota cu semnalizatoare de schimbarea direcţiei de mers, faruri (fază scurtă, fază lungă) şi catadioptri la ambele tocuri de la pantofi.

Se interzice prin lege partidul pietonilor şi oricare alt partid care ar încerca să introducă în viaţa politică românească programe politice pietonale de dreapta, de stânga sau de centru, toate acestea fiind considerate încercări de schimbare a ordinii de drept, atentate la siguranţa statului.

Sigla partidului – trei roţi umflate la 3,6 atmosfere încadrând un girofar.

România liberă,
27 august 1996

Domnule Adrian Năstase, vă admir. Aveţi o logică impecabilă, infailibilă, imbatabilă. Mi-a plăcut mai ales relaţia pe care aţi făcut-o între Emil Constantinescu – monarhist şi „încercarea de lovitură de stat", „atentat la siguranţa statului", pe care le spicuiesc din cele spuse de dumneavoastră la *TVR* şi din Declaraţia PDSR la care, bănuiesc, aţi avut o contribuţie fundamentală. Ştiţi, eu sunt mai sensibil şi mai receptiv la astfel de termeni juridici. Sensibilitatea asta mi-a rămas de la un dosar penal tot cu „atentat la siguranţa statului" pe care a trebuit să semnez de luare la cunoştinţă. Era vorba de un act de „bunăvoinţă" al predecesorului domnului Ion Iliescu la preşedinţia României, care n-a mai apucat ziua să-i mulţumesc.

Dar să nu mă iau cu vorba, logica dumneavoastră mi-a plăcut. N-are importanţă că profesorul Constantinescu n-a făcut afirmaţia, cum n-a contat, la un moment dat, faptul că, dacă vă amintiţi, acel Cofariu, stălcit în bătaie la Târgu Mureş, era român, iar agresorii maghiari şi nu invers. Opinia publică a receptat înfiorată primul semnal. Dezminţirile n-au mai avut cine ştie ce efect. Aşa şi acum. Este monarhist, ce o tot dă dumnealui pe după plop? Şi, dacă e monarhist, este clar că vrea să-l aducă pe rege în ţară... Şi, dacă asta vrea, atunci evident este o încercare de lovitură de stat. Eu nu mă iau, ca alţii, după ce spune profesorul Marcian Bleahu, că „o lovitură de stat nu se anunţă şi nu se face prin referendum". Ce ştie domnul profesor Bleahu?

Eu, domnule Adrian Năstase, vreau să vă sesisez un fapt care mă şi mir că v-a scăpat. Este vorba de o mare grupare, circa zece mii de persoane după unii autori, care pregăteşte încă din 1991 o lovitură de stat. Nu râdeţi, domnule, că eu vorbesc serios. Aţi auzit dumneavoastră de Partidul Monarhist? Este

adevărat că este cam slăbuţ, cam absent, nici nu ştiu dacă s-a reînscris. Să vă spun eu dumneavoastră care este ideologia acestui partid? Reinstaurarea monarhiei, domnule Năstase. Adică „atentat la siguranţa statului", „încercare de lovitură de stat". Păi, vă daţi seama? Cum de i-aţi răbdat până acum? Cum de i-aţi lăsat să comploteze, şi încă în ochii lumii, la siguranţa statului, domnule Năstase?

Vă întreb aşa, confidenţial: Ce părere aveţi de împăratul Iulian? Băiat bun, ştiu, dar împărat... şi Constituţia...Văd eu că vă arde de râs, dar cineva din suită mi-a şoptit că împăratul va candida la preşedinţie. Poate cineva să-l împiedice? Nu s-ar găsi destui rromi să-l susţină? Păi, dacă ajunge preşedinte împăratul, vă daţi seama că o pune de-un imperiu mondial ce n-a văzut Parisu' în viaţa lui? Cu referendum sau fără, parcă ce, mai contează! Eu zic să fiţi cu ochii pe el. Cu regele Cioabă e mai simplu. Ştiu din sursă sigură că nu candidează, dar complotează. Vrea regat. Cum al cui? Al rromilor din întreaga lume şi drepturi depline pentru minoritatea românească, maghiară, germană etc. Vedeţi, domnule Năstase, câte comploturi şi atentate se pregătesc în România? Dacă ar fi după mine, toţi ăştia ar face politică la Jilava. Păi cum?! Hai să zicem că domnul Emil Constantinescu n-a spus că e monarhist, dar Partidul Monarhist trebuie să o mai şi spună? Vă sunt clare acum atentatul şi încercarea de lovitură de stat? Nu există decât o soluţie, vă spun eu: Ji-la-va!

Notă (serioasă): Cred că afirmaţiile domnului Năstase şi ale PDSR privind subiectul de mai sus ar merita un loc de cinste în „Istoria prostiei omeneşti".

România liberă,
28 august 1996

DICTATURĂ

Ziua de 28 august 1996 va rămâne în istoria României post-decembriste ca zi de doliu naţional. În această zi nefastă s-a reinstaurat, în România, dictatura. Şeful statului român, Ion Iliescu, şi-a anunţat candidatura pentru al treilea mandat prezidenţial prin încălcarea Constituţiei ţării.

Iluştri specialişti în drept constituţional fac dovada, cu argumente care ar rezista în faţa oricărei instanţe din lume (cu excepţia instanţelor abilitate din România, evident), neconstituţionalităţii candidaturii lui Ion Iliescu. Şi totuşi Ion Iliescu candidează, fără ezitare şi fără ruşine. Prin asta, PDSR, partidul care a întocmit lista de semnături pentru candidatură, şi actualul preşedinte al României se plasează în afara legii. O candidatură ilegală nu poate deveni legală pentru că aşa decid, în total dispreţ faţă de lege, organele de stat dresate de biciul Cotrocenilor.

Încălcarea legii fundamentale a ţării de către PDSR – partid de guvernământ, Ion Iliescu – preşedinte în funcţiune, Curtea Constituţională etc. definesc în mod clar instaurarea dictaturii în România. Ea exista mai demult, poate chiar de la bun început, dar expresia ei deplină s-a conturat acum, miercuri 28 august 1996. Nu contează că va dura o zi, câteva luni, câţiva ani sau până în ziua în care o altă revoluţie o va face definitiv imposibilă. Miercuri ni s-a aruncat în obraz scuipatul care mai lipsea pentru ca umilirea noastră să fie deplină: dictatorul Ceauşescu a fost executat pentru ca în locul lui să se înalţe dictatorul Iliescu. De asta au murit copiii noştri în decembrie 1989 (!). O istorie maşteră îşi asmute asupra noastră strigoii.

Sunt nevoit să revin asupra unor consecinţe ale acestei candidaturi, pe care liderii politici trebuie să le cunoască şi să le evalueze cu maximă seriozitate. Faptul că PDSR şi Ion Iliescu se plasează în afara legii pune sub semnul ilegalităţii nu doar campania electorală PDSR-Iliescu, ci chiar alegerile din noiembrie. Logica lucrurilor duce la o situaţie paradoxală: orice candidat

care se angajează în cursa prezidenţială şi poartă dialoguri publice cu candidatul ilegal Ion Iliescu se plasează el însuşi într-o situaţie ilegală. Dar astfel de întâlniri şi dialoguri sunt de neevitat. Aşadar, PDSR şi Ion Iliescu îi obligă pe toţi ceilalţi candidaţi la complicitate în încălcarea Constituţiei. Aici nu mai este vorba de declaraţii preluate aiurea de ziarişti neatenţi sau rău intenţionaţi, ci de un fapt indubitabil: candidatura ilegală a lui Ion Iliecu, susţinută de PDSR.

Şirul de ilegalităţi legate de acest fapt aduce în atenţia publică şi problema diplomaţilor care, contrar legii, desfăşoară activităţi politice (Teodor Meleşcanu, Iosif Boda şi Marian Enache) sub un pretext valabil pentru handicapaţi mintal: „Suntem în concediu." Ca şi cum concediul le-ar anula calitatea de diplomaţi şi i-ar absolvi de orice răspundere legată de această calitate. Spectacolul grotesc la care s-a dedat Ion Iliescu nu poate să nu aibă grave implicaţii internaţionale. Domnul Iliescu ar trebui să explice guvernelor din toate ţările lumii dacă mai poate reprezenta sau nu România, a cărei Constituţie o încalcă. Sigur nu face acest lucru. De asemenea, Parlamentul actual nu va declanşa procedura de suspendare a preşedintelui conform articolului 95 din Constituţie, care zice că: „În cazul săvârşirii unor fapte grave prin care încalcă Constituţia, Preşedintele României poate fi suspendat din funcţie de Camera Deputaţilor şi Senat..." Nu o va declanşa, în primul rând, pentru că nici un partid din opoziţie nu i-a pretins-o. Am serioase motive să cred că într-o asemenea ipostază maşina de vot a PDSR nu va mai funcţiona la fel de bine.

Indiferent de rezultatul unei sesiuni extraordinare în care s-ar pune în discuţie această încălcare, Opoziţia este datoare să ceară acest lucru Parlamentului sau să recunoască public legalitatea candidaturii lui Ion Iliescu. Dacă nu, ar însemna că acceptă să-i fie complice la încălcarea Constituţiei şi la instaurarea, pentru nu se ştie cât timp, a dictaturii în România.

România liberă,
30 august 1996

PORTRET DE PREZIDENŢIABIL

Iertată să-i fie vina de a se fi numărat printre cei care l-au creat pe Nicolae Ceauşescu, dincolo şi mai mult de ceea ce era el însuşi... Şi binecuvântat să-i fie harul poetic atâta cât este, nu atât cât crede el că ar fi.

Dar eu despre Adrian Păunescu senatorul şi prezidenţiabilul vă vorbesc: articolul „O incalificabilă mârlănie a preşedintelui Iliescu" ocupă jumătate din prima pagină a ziarului „Vremea" de joi, 29 august. Faptul prezentat rezumativ este de o banalitate absolută. Invitat de preşedintele Ion Iliescu pentru a-l onora cu prezenţa la Palatul Copiilor, unde acesta îşi lansa candidatura (ilegală) la Preşedinţia României, poetul s-a aflat în situaţia umilitoare de a fi ignorat cu desăvârşire. „E posibil ca şeful statului român să te invite, când îşi lansează propria candidatură, pe tine, candidat tu însuţi la aceeaşi Preşedinţie, şi să nu-i treacă prin cap că trebuie să-şi pună serviciul de protocol în stare de activitate ca să te primească măcar cu un scaun, măcar în sală?...", scrie Adrian Păunescu, indignat, pe bună dreptate. Din păcate, însă, nu se opreşte aici pentru că, mai departe, citim: „N-am făcut nici un gest de contestare a constituţionalităţii acestei noi candidaturi şi nu o voi face nici în continuare, nu e treaba mea"... „Dar acest gest de mârlănie mă radicalizează şi-mi impune un regim de război cu locatarul de la Cotroceni. Ascensiunea domnului Ion Iliescu trebuie oprită."

Nu contest necesitatea opririi ascensiunii lui Ion Iliescu, dar din cu totul alte motive decât cele ale lui Adrian Păunescu. Pe mine însă mă îngrozeşte sistemul de judecăţi şi priorităţi al unui cetăţean care, mâine, poate ajunge preşedintele ţării. Cum adică nu e treaba unui senator şi lider de partid faptul că unul dintre candidaţii la Preşedinţie încalcă Constituţia, dar lipsa scaunului pe care să-şi aşeze fundul este ? Nici falsul şi

uzul de fals comise de Ion Iliescu, nici faptele penale comise de preşedinte la mineriadele din 1990, nici guvernările dezastruoase pe care le-a girat, nici tratatul ruşinos cu Uniunea Sovietică, nici înfometarea ţării, nici amestecul nepermis în elaborarea legilor, nici corupţia pe care o infierează în vorbe şi o tolerează în fapt, nici lipsa de onoare pe care o etalează în faţa străinilor (Congresului american), nici diversiunile neruşinate cu lovituri de stat închipuite. Nimic din toate acestea nu trec înaintea scaunului lipsă? Mârlănia prezidenţială bine cunoscută este mai gravă şi mai acuzatoare în ochii poetului prezidenţiabil decât tot ce am înşirat mai sus? Al dracului scaun, cum poate schimba el principiile, priorităţile politice şi chiar dragostea de ţară! Dacă scaunul era fotoliu şi locul din sală în primul rând şi dacă i se oferea poetului prilejul să recite vreuna din poeziile sale, totul era în regulă? Oportunistul şi-a dat în petec.

Îmi amintesc o împrejurare mai veche când, în urma unei altercaţii cu un poliţist maghiar beat pe teritoriul Ungariei, senatorul Adrian Păunescu, azi prezidenţiabil, era dispus să facă din acest incident, la fel de banal ca povestea cu scaunul, un motiv de conflict diplomatic între două state. Dacă în acel moment Adrian Păunescu ar fi fost preşedintele României (ferească Dumnezeu!), ce ar fi fost în stare să facă? Să declare război Ungariei?

Nu e nici o dramă dacă un poet nu are înclinaţii de politician. Grav este când crede că are. Mai grav, când cei din jur îi încurajează pretenţiile şi aberaţiile egocentriste. Şi este catastrofal când astfel de indivizi, care cred că soarta unei colectivităţi omeneşti depinde de scaunul pe care-şi aşază ei fundul, ajung să conducă o instituţie, un partid sau o ţară.

România liberă,
31 august 1996

LEGEA, SERVITOARE LA COTROCENI

Am fost supus unui tir concentrat de comentarii pe o temă de terminologie. Pe scurt, mi se reproşează că ceea ce face acum dl Ion Iliescu candidând, în mod ilegal, pentru al treilea mandat prezidenţial nu întruneşte condiţiile unei dictaturi, aşa cum am afirmat în articolul de vineri, 30 august. De ce? Pentru că într-o dictatură, se ştie, puterile discreţionare ale dictatorului sunt stabilite prin lege. Un dictator nu are de ce să încalce legea din moment ce aceasta îi dă drepturi depline de a acţiona aşa cum crede de cuviinţă. Faptul că PDSR, ca partid de guvernământ, Ion Iliescu, ca şef al statului etc., încearcă să-şi conserve puterea prin încălcarea legii are, mi se spune, altă semnificaţie. Definiţia exactă a actului în discuţie este aceasta: „Preluarea ilegală a puterii de către o persoană sau grup care exercită funcţiuni în interiorul aparatului de stat se numeşte lovitură de stat", contrar celor afirmate de mine că ar fi dictatură.

În ce mă priveşte, cu tot respectul pentru criticii mei, nu pot fi de acord că, dacă o persoană sau un grup îşi subordonează în mod efectiv instituţiile statului (aşa cum este cazul cu Ion Iliescu şi România), această stare de fapt n-ar întruni condiţiile unei dictaturi doar pentru că legea stabileşte, în mod expres, nu drepturile discreţionare ale dictatorului, ci, dimpotrivă, separaţia puterilor în stat. Întrebarea este: mai are vreo importanţă prevederea legii când ea este încălcată în mod sistematic şi în dispreţul absolut al oricărei logici?

Când Curtea Constituţională a României aviza candidatura lui Ion Iliescu la algerile din 1992, menţionând în mod clar că este vorba de al doilea mandat, repet al doilea, iar după patru ani aceeaşi instituţie acceptă candidatura aceleiaşi persoane tot pentru al „doilea" mandat, mai are importanţă la ce definiţie

încadrezi această stare de fapt? Luăm în considerare prevederea legii sau realitatea? Este sau nu este dictatură?

Când, după o Revoluţie sau o mişcare populară, spuneţi-i cum doriţi, anticomunistă şi antidictatorială în esenţa ei, şeful statului intervine în mod public (ilegal) în actul legislativ şi obţine, în cele din urmă, legea caselor naţionalizate pe care o doreşte, aşa cum o doreşte, lege care atacă fundamentul democraţiei, proprietatea, asta nu este dictatură? Înfrângerea legii, subordonarea puterii legislative, executive şi judecătoreşti, transformarea diplomaţilor în agenţi electorali (lucru interzis cu desăvârşire de lege)... Şi toate astea la ordinul sau sub presiunea unei persoane şi a grupului de interese pe care îl reprezintă, asta nu este dictatură? Dar ce e? Democraţie?!

În sfârşit, cu toate cele spuse mai sus, accept că nu am dreptate şi că mai potrivit ar fi fost să vorbesc nu despre dictatură, ci despre lovitura de stat. Ceea ce şi fac! Stimaţi cetăţeni, fiţi liniştiţi, în România nu s-a instaurat dictatura, este vorba doar de o banală tentativă de lovitură de stat prin care PDSR şi Ion Iliescu încearcă să-şi conserve puterea. O tentativă şi nimic mai mult. Abia când vor pierde alegerile, abia când vor refuza să predea puterea dispreţuind legea, abia atunci... Legea? Care lege? Chiar nu vrem să băgăm de seamă că legea a devenit servitoare la Cotroceni?

România liberă,
2 septembrie 1996

JOCUL IELELOR

Orice intenţie morală devine prin exces imorală. De aceea, poate, Ruscanu, omul care a văzut idei, a ajuns să se sinucidă. Adevărul cu orice preţ ne duce, fără să băgăm de seamă, într-o capcană: adevărul nostru şi, în ultimă instanţă, adevărul meu.

Nu este prima oară când mă refer la faptul că prioritatea politică numărul unu în România este schimbarea. Greşesc? Întrebarea pe care şi-o pun de regulă guvernele democratice din Europa este aceasta: din 1989 încoace, în România s-a schimbat măcar o singură dată „echipa" de la putere? Nu! Asta înseamnă că democraţia din România nu s-a maturizat. Între antipatia motivată faţă de unii lideri ai Opoziţiei care dovedesc ambiguitate, indecizie sau chiar rea-credinţă şi pericolul conservării puterii PDSR-Iliescu, amândouă adevărate, care este prioritatea unui apărător al adevărului? Tratamentul egal şi nepărtinitor, să zicem. Adevărul! Foarte bine. Cine desluşeşte acest adevăr printre minciunile şi demagogia la modă în viaţa politică românească, asta e o altă problemă care ţine de numărul de informaţii şi de dreapta judecată a celui care analizează. A crede despre tine că deţii adevărul întreg este un orgoliu periculos asemănător cu „jocul ielelor". Ai datoria să te îndoieşti? Şi nu este normal să te raportezi la şansa pe care o are „adevărul tău" de a promova interesul general? Sigur că de-abia acum alegerea devine complicată, pentru că trebuie să judeci şi să cântăreşti, tot singur, dacă nu cumva este vorba de o schimbare între Tanda şi Manda.

Dacă eşti convins că schimbarea nu poate veni în nici un caz de la PDSR-Iliescu şi dacă eşti dispus să alegi între „răul sigur" şi „binele necesar" pe cel din urmă, simpla declaraţie nu ajunge. Gestul public prin care micşorezi sau compromiţi

şansele schimbării de dragul unui adevăr marginal este, principial vorbind, un gest vinovat.

Un ziar care îşi alege ca prioritate schimbarea, pornind de la aceeaşi comparaţie între un „rău sigur" şi un „bine nesigur", persevereză firesc în ideea de a sprijini acele formaţiuni politice care au şanse de a asigura schimbarea. Nu este vorba de părtinire, ci de dorinţa de o oferi o şansă ţării. Principiul rămâne valabil şi cei care vor încerca să transforme un „bine nesigur" într-un „rău cert" vor fi supuşi, în mod preferenţial, criticilor.

După cum înţeleg, se pune în discuţie preocuparea noastră constantă de a descuraja acele formaţiuni politice care periclitează unitatea Opoziţiei. Asta se poate într-adevăr discuta, dacă cei vizaţi chiar doresc să o facă. Din păcate, nu o fac; ei afişează o atitudine bosumflată de persecutaţi. La noi s-a împământenit ideea că cine te critică îţi este inamic şi din asta nu ieşim în ruptul capului.

Ar mai rămâne de discutat, desigur, părtinirea prin omisiune atunci când este vorba de greşeli. Nu neg unele excese în această privinţă. Şi mi se pare într-adevăr grav să-l lipseşti pe cel pe care îl sprijini de semnalarea greşelilor care ar putea reduce şansele schimbării. Îndrăznesc să afirm însă că asemenea exemple sunt puţine şi nu justifică ideea unei părtiniri distructive de natură să trădeze adevărul prioritar: nevoia de schimbare. Am afişat, este drept, în mod explicit şi constant preferinţa pentru cei care ar putea aduce această schimbare, iar greşelile semnificative pe care le-au comis le-am amendat fără să facem din asta capete de acuzare. Am greşit? Iată o premisă de discuţii, nu de conflict.

România liberă,
3 septembrie 1996

PREŞEDINTE CREŞTIN PENTRU O ŢARĂ CREŞTINĂ. „MĂ' IOANE, CRUCE-N SÂN ŞI LA INIMĂ PĂGÂN"

Logica mi se pare elementară. Nu se poate ca o ţară în care peste 90% din locuitori sunt creştini să fie condusă de un liber cugetător, mai exact un ateu sau, mai de-a dreptul fără nici un Dumnezeu. Chiar dacă îşi face cruce sau tocmai pentru că îşi face cruce în deşert. Pentru aşa făţărnicie, ţăranul român, pe care domnul Ion Iliescu contează aşa de tare, ca să aibă de unde lua şi de unde da clientelei sale, în folosul căreia guvernează de fapt, are şi cântarea cea mai potrivită: „Mă'Ioane, cruce-n sân/ şi la inimă/păgân"... Nu se poate!? Ba se poate. Dovadă că, de aproape jumătate de veac, nici un creştin cu frica lui Dumnezeu şi cu milă pentru acest popor nefericit nu s-a aflat în fruntea ţării. Nici unul. Numai păgâni. Se poate, dacă la Crăciunul însângerat din 1989 ne-a blestemat soarta cu încă un păgân, mai rău şi mai făţarnic decât toţi ceilalţi, pentru că aceia măcar nu se închinau nici să-i pici cu ceară, cum face Ion al nostru, batjocorind cele sfinte şi încălcând poruncile credinţei prin care am rămas şi am dăinuit în acest colţ de lume.

Sub semnul crucii şi-a crescut acest neam de oameni copiii şi cu credinţă în Dumnezeu. Sub semnul crucii ne-am arat ogorul, şi ne-am jucat nunţile, şi ne-am purtat războaiele, şi ne-am plâns morţii. Români am fost şi creştini am fost... Şi iubitori de oameni, şi bucuroşi de oaspeţi. Dacă am înclinat grumazul sub vitregia vremilor când ne-a fost călcată moşia, şi prădată casa, şi năruită biserica, ne-am păstrat credinţa în suflete, cum puţini alţii au făcut-o. Ea ne-a întărit şi ne-a ţinut nădejdea. Şi doar aşa am rămas ceea ce suntem: români şi creştini. Auzi, Ioane? Şi tu batjocoreşti semnul crucii (în numele Tatălui şi-al Fiului, şi-al Sfântului Duh), tu, cel fără nici un Dumnezeu? După atâţia ani de educaţie ateistă pe care ne-au vârât-o pe

gât propagandiştii partidului ateu, între care tu, Ioane, ai fost printre cei dintâi, nu te înfioară gândul că, din zece oameni pe lângă care treci în fuga maşinii, nouă sunt creştini? Ţărână suntem şi în ţărână ne întoarcem... Şi ţărână sunt oasele sfinte ale marilor voievozi iubitori de ţară şi cu credinţă în Cel de Sus. Dar duhul lor se întoarce în fiecare primăvară la rădăcina ierbii şi răzbate către noi, cei nouă din zece, între care tu nu te prenumeri. Unde şi cum este ţărâna rădăcinilor tale, Ioane?

Cu smerenie să ne ducem la Prea Fericitul Părinte Teoctist, patriarhul Bisericii Ortodoxe Române, şi la Sfântul Sinod să ne ducem, creştini, şi să-i rugăm să binecuvânteze gândul care cere Preşedinte creştin pentru o ţară creştină. Îngenunchiaţi, români! Rugaţi-vă la Dumnezeu să-şi întoarcă iar faţa spre noi... În numele Tatălui, şi-al Fiului, şi-al Sfântului Duh. Amin!

România liberă,
6 septembrie 1996

CINE CĂLĂREŞTE UN TIGRU...

Cine spune că puterea perverteşte? Ba chiar că puterea absolută perverteşte absolut? Nu spun că n-ar fi adevărat, adaug doar atât: dacă are ce! Un om aproape cumsecade poate fi, eventual, pervertit prin exerciţiul puterii. Ce mai era de pervertit la Ion Iliescu în momentul când a preluat, de fapt, locul lui Nicolae Ceauşescu? Nimic sau aproape nimic. A fost pervertit de putere cizmarul care s-a văzut împărat? Sau inginerul? Doamne fereşte! Când au preluat puterea erau gata pervertiţi. Să nu-mi spună nimeni că, atunci când l-a îndepărtat pe Gheorghe Apostol pentru a prelua moştenirea lui Dej, Ceauşescu era un sfânt pe care puterea l-a transformat în monstru...Sau că Ion Iliescu era un model de modestie şi de bună credinţă atunci când s-a trecut ultimul pe listă, „cu voia dumneavoastră". Că, din greşeală, a semnat în fals documentul pentru constituirea tribunalului de la Târgovişte, care a dus la eliminarea fizică a unui dictator ce trebuia judecat şi condamnat, eventual, la moarte, dar nu asasinat. Când a făcut toate astea Ion Iliescu era curat şi nepervertit? Dacă toţi dictatorii care au îndoliat lumea ar fi fost victimele unei astfel de pervertiri, ar trebui, eventual, să-i compătimim sau, în orice caz, să le acordăm circumstanţe atenuante. Hitler ar fi putut rămâne un muncitor cumsecade dacă nu ar fi avut „nefericirea" să ajungă în vârful piramidei Puterii? Poate, cine ştie! Asta nu înseamnă nimic altceva decât că nebunul criminal n-a avut unde şi cum să se manifeste. Atât! Lupta pentru putere perverteşte, nu puterea în sine. Când are puterea absolută în mână, un dictator îşi poate permite să fie şi cumsecade din când în când, dar, cât timp are de luptat cu cei care îl contestă, va fi necruţător.

Societatea îşi merită dictatorii tocmai pentru că n-a reuşit

să-i împiedice să devină dictatori. Dar asta e drama societăţii. Drama dictatorilor este alta. Nu pervertirea prin exerciţiul puterii, ci neputinţa de a coborî de pe tigrul în spatele căruia s-au urcat. Dictatorii pot să moară de bătrâneţe, dacă nu mor de glonţ. Dar mor dictatori! Sau fug peste hotare. Dictatori-pensionari în ţara lor, mai rar. Această regulă rareori a fost înfrântă, iar cei pe care ambiţia îi ispiteşte să urce pe spinarea tigrului şi să-l biciuiască de asta trebuie să se teamă mai întâi: că nu vor mai putea coborî fără să se expună unui pericol imediat. Există, desigur, momente când se poate da jos fără să se pună în pericol, numai că, din nenorocire, rareori ştie cum şi când să o facă. De fapt, soluţia nu este decât una singură: nu te urca în spatele tigrului, rămâi alături de el, pedestru... Şi nu mai mult decât te suportă el.

România liberă,
16 septembrie 1996

SE SPARGE BUBA

Este evident că lupta împotriva corupţiei nu poate fi purtată de PDSR şi nici de liderul său naţional, Ion Iliescu. Şi asta pentru motivul că ei sunt, de fapt, beneficiarii marilor escrocherii care au bulversat finanţele României. Hrebenciuc, Temeşan, fraţii Păunescu, Sever Mureşan, toată fauna îmbogăţiţilor cunoscuţi şi necunoscuţi gravitează în jurul Puterii de la Bucureşti şi foarte rar aiurea. În relaţia scandaloasă Hrebenciuc - Temeşan - Păunescu, acest „triunghi al Bermudelor", au dispărut, numai pe direcţia Păunescu, circa 3 000 de miliarde lei. Punctele-cheie ale acestei uriaşe escrocherii sunt banca condusă de Răzvan Temeşan, Viorel Hrebenciuc, secretarul general al Guvernului, şi „magnatul de carton" George Păunescu. A doua copcă prin care s-au scurs circa 2 000 miliarde lei a fost banca „Dacia Felix", devalizată de Sever Mureşan. Numitorul comun: George Păunescu şi Sever Mureşan, ambii în libertate, ambii oameni de afaceri prosperi, sunt principalii sponsori ai PDSR. Nu este o simplă coincidenţă.

Luni, 31 august 1992, în plină campanie electorală pentru al doilea mandat prezidenţial, Ion Iliescu prezenta la Televiziunea Română discursul său electoral, în care spunea: „O problemă care preocupă întreaga societate este extinderea corupţiei şi recrudescenţa infracţiunilor şi criminalităţii..." etc. Exact în acele zile, Nicolae Dide, implicat direct în campania electorală a lui Iliescu, era martor ocular la preluarea contribuţiei băneşti a lui George Păunescu, recepţionată de Viorel Hrebenciuc: „O cutie uriaşă de carton în care se afla peste un metru cub de bancnote de 500 şi 1 000 lei", cum declara în ziarul „Ziua" domnul Dide. Pe atunci, George Păunescu nu era ceea ce este şi Sever Mureşan nu apăruse încă. Este de notorietate publică

sponsorizarea de către Sever Mureşan a vizitelor prezidenţiale şi a PDSR, aşa că nu este cazul să insistăm.

Buba începe să se spargă. Escrocheriile ies la suprafaţă, iar Ion Iliescu şi PDSR nu le mai pot nega. Presa, a patra putere în stat şi singura în stare să demonteze acest mecanism diabolic cu încrengături, la cele mai înalte niveluri, al unor structuri de tip mafiot, s-a pus în mişcare. Dezvăluiri de ultimă oră pun în evidenţă legături halucinante cu mafia italiană, cu conturi de sute de mii de dolari în favoarea şefului Poliţiei române, generalul Ion Pitulescu, şi a fiului acestuia (circa 1 milion de dolari), a lui Adrian Miclescu, procuror la Curtea de Apel (450.000 de dolari), a generalului Militaru, a lui Adrian Năstase şi Dan Iosif, mituiţi de Cecilia Mariana Ioan (fostă soţie şi actuală moştenitoare a lui Cirilo Bevilacqua Riina, fratele lui Toto Riina, şeful clanului mafiot italian) cu bani, maşini de lux, apartamente şi vile. „În spatele acestei manevre diabolice se află ministrul de interne, Doru Ioan Tărăcilă", titrează în numărul de marţi, 17 septembrie, ziarul „Ziua".

Este clar că, dacă lucrurile aşa stau, presa trebuie să-şi asume efortul şi răspunderea demascării bandei care conduce România.

România liberă,
18 septembrie 1996

ECHIDISTANŢA PRESEI

Domnul Cornel Nistorescu a aruncat bolovanul: „Nu există ziar independent.“ În numărul inaugural al ziarului „Ultima oră“, care se declară cotidian independent, directorul său, Ion Marin, îşi exprimă nemulţumirea faţă de faptul că „toate ziarele care contează au sărit cu arme şi bagaje în tabăra opoziţiei“, ceea ce ar dovedi că nu sunt independente şi nici echidistante. Drept care îşi propune să fie el, „Ultima oră“, un ziar independent şi echidistant.

Cel puţin în ce priveşte echidistanţa, pariul este ca şi pierdut, pentru că termenul, preluat din geometrie, devine în materie de presă o superbă iluzie. Ce înseamnă echidistanţa? Când încapi pe mâna statisticienilor, ei îţi vor dovedi că despre PDSR ai publicat, într-o lună, 64 de articole, despre CDR 90, despre USD 26 etc., ceea ce înseamnă că, din punct de vedere statistic, nu eşti echidistant. Te-a preocupat mai mult CDR şi mai puţin USD. Din 90 de articole despre CDR, 80 erau laudative, iar din cele 64 despre PDSR doar 14... Despre Partidul Automobiliştilor ai publicat doar unul singur, şi ăla critic, iar PRM a fost complet ignorat. Asta agravează situaţia pentru că se dovedeşte statistic că simpatia ziarului se îndreaptă spre CDR; PAR îţi stă la ficaţi, iar cu PRM nu vrei să ai de-a face. Sunt foarte curios cum va ieşi domnul Ion Marin, directorului noului cotidian „Ultima oră“, din această capcană. Pentru că, dacă deplasăm discuţia în domeniul numărului şi importanţei actelor publice, pe care un partid sau altul le-a comis, şi presa le-a reflectat (sau nu!), dacă luăm act de faptul că unul dintre ele este partidul de guvernământ, altele sunt partide mari cu activitate publică semnificativă, iar altele abia dacă ştii cum se numesc exact etc., povestea cu echidistanţa iese din ecuaţie.

Am mai putea discuta atitudinea egală nediferenţiată (şi nestatistică) a ziarului faţă de actele publice comise indiferent de cine. Dar nu poţi să nu ţii aproape (atenţie la distanţă!) de un fapt benefic societăţii româneşti şi nu poţi să nu te distanţezi, critic, de demagogia găunoasă, lipsită de substanţă a unui lider politic; nu poţi să nu critici greşeala şi să nu lauzi meritul. Echidistanţa se raportează aşadar la adevăr. Critic greşeala, laud meritul în spiritul adevărului, singura măsură a distanţei mele faţă de fapt. Aici apar însă două elemente perturbatoare: minciuna, care se profilează în viaţa publică românească în forme, uneori, imposibil de depistat, şi orgoliul, uneori nemotivat, al ziaristului de a fi nuieluşa de alun a radiestezistului căutător de adevăr, sub stratul gros de minciuni care îl acoperă. Asta presupunând că ziarul şi ziaristul au întreaga libertate, de nimic îngrădită, de a spune, de a publica acest adevăr şi că ziarul, în totalitatea lui (directorul, şeful de secţie, ziaristul), nu are anumite interese în prezentarea sau ignorarea faptelor publice de care ia act.

Dacă în acest perimetru şi-a înscris judecata, atunci domnul Nistorescu are dreptate: „Nu există ziar independent." Cu toţii suntem supuşi, cu sau fără voia noastră, acestui joc al intereselor. Este vorba de marile interese sociale, naţionale, patriotice, faţă de care nici un ziarist nu se poate declara independent, dar şi de interese mărunte, derizorii, egoiste, care compromit independenţa reală a ziarelor şi ziariştilor.

România liberă,
20 septembrie 1996

CE E MAI MARE, 10% DINTR-UN PEPENE SAU 65% DINTR-O PRUNĂ?

Întrebarea mi se pare genială. N-am reţinut numele autorului ei şi îmi pare sincer rău. În emisiunea domnului Tatulici de marţi seara, un cetăţean, să-i zicem Ionescu, ca un omagiu adus zecilor de mii de Ioneşti din România şi mai ales acelora dintre ei care au curajul să mai şi gândească, în toată nebunia care ne înconjoară, adresează reprezentanţilor partidelor socialiste („n-are importanţă care, se ştiu ei") o întrebare „nevinovată": „Ce este mai mare, 10% dintr-un pepene sau 65% dintr-o prună?" Evident, întrebarea a fost premiată. Ea ar putea să pară o glumă dacă n-ar reflecta un adevăr dramatic: fiscalitatea exagerată din România, politica dobânzilor înalte, inaugurată de domnul Theodor Stolojan, au descurajat şi continuă să descurajeze iniţiativele investiţionale private.

Sistemul de impozitare a profitului şi dobânzile exagerat de mari care se percep la împrumuturile acordate de bănci par să fie gândite pentru o economie aflată în criză de supraproducţie, când piaţa este suprasaturată de produse, peste cererea efectivă, şi orice nouă dezvoltare, orice nouă investiţie poate accentua discrepanţa dintre o cerere constantă sau în scădere şi o ofertă în creştere. În asemenea situaţii, fiscalitatea creşte, dobânzile cresc şi ele în ideea stopării investiţiilor şi, implicit, a producţiei de bunuri. Când lucrurile stau invers, adică atunci când cererea pieţei este mai mare decât oferta producătorilor, sistemul, prin mecanismele sale de reglare, micşorează dobânzile la împrumuturi, încurajând astfel investiţiile şi producţia de bunuri cerute pe piaţă. Rog cititorul să-şi amintească faptul că, încă dinainte de alegerile din 1992, politica dobânzilor înalte, depăşind, la un moment dat, 100 de procente, dar şi impozitarea aberantă,

nediferenţiată a profitului se aplicau „prunei" noastre naţionale, care se stafidea pe zi ce trecea, adică unei economii care oferea pieţei produse tot mai puţine şi tot mai proaste. La pepene nu s-a ajuns... Şi nici nu se va ajunge, atâta vreme cât nu-l lăsăm să crească.

Într-o economie care abia se mai putea susţine să nu moară, statul lua, de unde se realiza un oarecare profit, peste jumătate. Partea rămasă era prea mică pentru a asigura dezvoltarea economiei.

S-ar putea crede că, pentru guvernele României, prioritatea numărul unu era asigurarea bugetului şi abia după aceea dezvoltarea economiei. Aşa s-ar putea crede, dacă n-ar fi evident că o economie slabă nu poate asigura un buget corespunzător, mai ales în condiţiile multiplelor nevoi ale populaţiei din aceşti ani. Se spune că incompetenţa face mai mari ravagii decât reaua intenţie. Cam acesta ar fi, foarte rezumativ, subtextul întrebării „Ce e mai mare, 10% dintr-un pepene sau 65% dintr-o prună?", la care nu s-a încumetat nimeni să răspundă.

Deocamdată, noi suntem în stadiul de prună.

România liberă,
26 septembrie 1996

SCHIMBAREA LA FAŢĂ A ELECTORATULUI

Campania electorală a partidelor politice din România, cu extrem de rare excepţii, conţine o eroare fundamentală care, din nefericire, nici nu mai poate fi îndreptată până la 3 noiembrie. Eroarea aparţine în exclusivitate politicienilor care înţeleg greşit structura, tentinţele şi relaţia logică cu electoratul român. Campania se adresează unui electorat tradiţional, împărţit pe categorii de interese denominate pe criterii socio-profesionale, de vârstă, de mediu (urban-rural) şi are în vedere muncitorii, ţăranii, intelectualii, tinerii, bătrânii, femeile, militarii etc. etc. Se promit salarii mai mari, ajutoare sociale, reducerea şomajului... Întreaga campanie electorală tinde să devină un soi de acţiune caritabilă de dimensiuni naţionale în care candidaţii promit că vor da. Foarte puţini pricep că de fapt ei nu pot da nimic, că cei care dau de fapt sunt chiar cei cu care vorbesc, contribuabilii, că economia nu este o masă întinsă la „pomana porcului". Este mentalitatea celor care cred că, odată ajunşi la Putere, devin stăpâni, când ei de fapt sunt slujbaşii plătiţi ai cetăţeanului contribuabil. Mentalitatea este aşa de împământenită încât falsitatea ei scapă unor politicieni de bună-credinţă, dar scapă mai ales electoratului. Probabil că un candidat care ar cere cetăţenilor să-şi sporească aportul economic prin crearea de noi locuri de muncă, iniţiere de activităţi productive profitabile prin valorificarea resurselor de materii prime şi forţe de muncă din zonă ar lăsa asistenţa cu gura căscată. Numai că abia un astfel de discurs politic ar dinamiza şi ar câştiga adeziunile părţii celei mai active şi mai dinamice a populaţiei, oameni cu putere de muncă, cu iniţiativă şi pricepere, în stare să scoată ţara din sărăcie. Mai mult, aceşti oameni ştiu foarte bine că nu le poţi da nimic. Pentru ei, important este să nu le iei... sau să le iei

mai puţin din ceea ce pot realiza ei înşişi în condiţiile unei legislaţii permisive, cu o fiscalitate redusă şi un sistem financiar-bancar accesibil, favorabil iniţiativelor investiţionale. O fiscalitate exagerată care vrea mult mai puţin ajunge până la urmă la absurdul „totul din nimic".

Viziunea răsturnată a raportului candidatului cu cetăţeanul are şi alte urmări. Este clar că „marea privatizare" a fost prost gândită şi prost aplicată de regimul Iliescu. Cu intenţie sau din culpă. Dar ideea privatizării nu poate fi părăsită sau minimalizată de partidele din opoziţie. Nu spun că este, spun doar că şi de această dată discursul politic se adresează categoriilor tradiţionale. În economia românească însă electoratul a început să se grupeze şi altfel decât suntem obişnuiţi. Au apărut acţionarii, investitorii, întreprinzătorii, categorii socio-economice bine conturate şi foarte motivate în realizarea unor activităţi aducătoare de profit şi creatoare de lucruri de muncă. Nu pot numi un singur politician care să le apere interesele. Sunt aproape şase milioane de angajaţi în economia naţională, dar peste şapte milioane de acţionari, circa un milion de investitori, câteva sute de mii de întreprinzători privaţi...

Şi toţi aceştia capătă treptat o altă mentalitate: mai puţin afectivi, mai pragmatici şi, evident, mai refractari la demagogia lipsită de substanţă. Chiar nu vrea nici un partid din Opoziţie să capteze adeziunile acestui uriaş electorat? Apelul Asociaţiei Naţionale a Investitorilor, care purta chiar titlul „Solicităm sprijin politic", a rămas fără ecou. Nici un partid nu a răspuns. Soarta investitorilor a fost abandonată în mâna CNMV (Comisia Naţională a Valorilor Mobiliare) sau a patronilor societăţilor de administrare a fondurilor... Şi ca mâine vin alegerile. Pe de altă parte, mă întreb cum poate promite un lider politic minerilor din exploatările de cărbune relansarea activităţii

sectorului în schimbul voturilor minerilor când, de fapt, activitatea trebuie redusă drastic datorită ineficienţei catastrofale? Îşi închipuie cineva că, odată ajuns la putere, va mai putea continua subvenţionarea iresponsabilă a unor astfel de sectoare, aşa cum a făcut timp de şapte ani regimul Iliescu, pe banii ţării? În numele cui promite liderul un astfel de jaf?

Să rememorăm deci: în noiembrie se vor prezenta la urne, dacă vor avea motive să o facă, 7-8 milioane de acţionari, investitori, întreprinzători. Conştiinţa civică tradiţională a salariatului se va confrunta cu această nouă mentalitate, economic determinată, în căutarea unor lideri cărora să le încredinţeze votul... Şi, dacă nu vor găsi, vor rămâne acasă. Dar, dacă nu astăzi, atunci cu siguranţă mâine ei vor schimba guvernele şi parlamentele în România.

România liberă,
25 septembrie 1996

URNA, SINGURA ŞANSĂ

Nu există lege în România. Sau e ca şi cum n-ar fi. Vrea Ion Iliescu să cheme minerii ca să-i stâlcească în bătaie pe opozanţi, îi cheamă şi bat. Vrea Ion Iliescu tratat de pace cu un imperiu muribund: îl are. Vrea să legifereze furtul comunist? I se oferă pe tavă o lege. Vrea trei mandate? Nici aritmetica, nici Constituţia ţării nu-l pot opri. Vrea să candideze la Senat pe listele PDSR, candidează. Legea? Care lege? Nu există lege care să-l oprească pe Ion Iliescu să facă ce vrea în România?

Se dau de ceasul morţii juriştii să demonstreze că este vorba de al treilea mandat, că este vorba de o gravă încălcare a Constituţiei. Ce pierdere de vreme! Juriştii de casă ai preşedintelui, Curtea Constituţională, Biroul Electoral Central spun că totul este legal şi constituţional. Când şi bunul simţ este batjocorit, iar legea este servitoare la Cotroceni, logica şi dovezile devin caraghioase.

Analiştii şi observatorii politici fac prognoze, scenarii, estimează şansele partidelor, candidaţilor. Pierdere de vreme! Totul ar putea fi valabil dacă în România n-ar fi doar o „democraţie funcţionabilă", deci nefuncţională, adică dacă în România ar fi democraţie şi stat de drept. Dar nu sunt.

De şapte ani ni se promit democraţie, bunăstare, dreptate, lege. Lege?Pentru cine? Se fură din bănci mii de miliarde, se fură întreprinderi cu clădiri, utilaje şi cu oameni cu tot; se fură pământul, se fură casele, se fură speranţe, se fură prestigiul şi demnitatea unor glorii ale literaturii, artei, ştiinţei sau sportului românesc. Se fură orice. Şi legea este de fiecare dată înfrântă. Hoţii ne sfidează, se laudă că şi-au făcut averea jefuind o ţară prost guvernată. Atunci, cum o să se împiedice ei de nişte urne de vot? Liber cugetătorii îşi fac semnul crucii şi i se dă

Cezarului ce-i al Cezarului. O fi aşa de greu de ales între păgâni şi drept-credincioşi? Nu a fost afurisit Ceauşescu, demolatorul de biserici, nu sunt afurisiţi nici cei care legiferează hoţia! Nu a fost afurisit ministrul sadic de la sănătate, iar preoţii ţin predici pentru sănătatea celui fără nici un Dumnezeu! Cum o să se teamă el de păcat, când şi-a făcut din păcat „virtute"?

Şi noi, drept-credincioşii şi îndelung răbdătorii, sub ce patrafir ne plecăm capetele? Prin harul cui vor ajunge ruga noastră şi speranţa noastră la Judecătorul cel mare şi drept? Şi cum să ne apărăm de pedeapsa nemeritată? Ieşim în stradă? Facem încă o revoluţie ca să punem capăt umilinţei, nedreptăţii şi jafului?... Nu ne ducem la vot? Îi lăsăm să se aleagă? Strigăm după ajutor în Europa şi în Lume? Nu-i doare pe ei ce ne doare pe noi.

De şapte ani Puterea ne promite bunăstare, dreptate, adevăr, transparenţă, cinste, lege. Lege? Care lege? Şi pentru cine, lege?

Îl lasă Lumea în seama noastră pe Ion Iliescu şi „guvernarea democrată prietenă" din România? Cum ni l-au lăsat altădată pe Ceauşescu? Şi s-au mirat că mămăliga nu explodează. Şi s-au îngrozit de sângele în care a fiert mămăliga. Au murit românii din nevoia disperată de libertate. Ce spectacol! Ce televiziuni! S-au bătut românii şi maghiarii la Târgu Mureş. Ce spectacol! I-au bătut românii pe români la Bucureşti. Ce spectacol! Ce ţară exotică! Ce ţară sălbatică! Îl lasă Lumea în seama noastră?! Şi noi cum să facem să-l oprim? Cum l-am fi putut opri pe Ceuşescu, cât timp a fost susţinut şi încurajat de puternici Lumii? Cum l-am putea opri pe Ion Iliescu, care a făcut, ca şi predesesorul său, politică de stat din minciună, care nu are miniştri, ci servitori, nici judecători şi nici lege pentru faptele sale? Nu ştie, nu vede Lumea toate astea? Şi nu înţelege cu cine se luptă românul la urne? Nu, nu ştie, nu vede, nu înţelege.

Dovadă că şi-a retras sprijinul pentru Opoziţia democrată, nu cumva să piardă PDSR şi Iliescu alegerile din noiembrie. Din lipsă de mijloace financiare, candidaţii Opoziţiei sunt obligaţi să-şi plătească singuri cheltuielile pentru campania electorală. Cu ce? În sărăcia generală, cei cinstiţi sunt, de regulă, săraci. Nu ca dl Ion Iliescu, ci cinstiţi într-adevăr... Şi săraci pe măsură. Se vor alege cei care au bani, cei care pot face rost de bani? Nu înţelepţii, ci descurcăreţii? Care om cinstit va consimţi să-şi amaneteze mandatul de deputat sau senator unor eventuali sponsori, care apoi să le dicteze conduita? Către ce ne împinge Lumea?

„Nu există prieteni, ci interese", îmi scria, de curând, un american român după mamă... Şi atunci ce facem, dragii mei, dacă interesele Lumii sunt altele decât interesele noastre? Nu ne ducem la vot? Îi lăsăm să se aleagă? Mai facem revoluţie? Ţipăm după ajutor?

Şansa noastră, unica noastră şansă, tot urna rămâne... Şi bucata de hârtie pe care punem ştampila VOTAT. Dar pentru asta trebuie să ne pierdem liniştea şi somnul, de grijă ca nu cumva să lipsim de acolo, atunci. Dacă nici aşa nu s-o putea, dacă ni se va impune prin fraudă sau prin forţă o soartă pe care nu o meritäm şi nu am dorit-o, atunci Lumea să ştie că noi am vrut şi că nu de noi a depins să fie altfel.

România liberă,
2 octombrie 1996

MINERIADA SOCIOLOGICĂ

Transformarea sociologiei în instrument de opresiune psihică nu este condamnată de nici o lege. Ne revine aşadar nouă datoria de a o condamna printr-un demers public de definire a agresorului... Nouă, ziariştilor.

Ceea ce se strică acum, în această bătălie fără măsură şi fără onoare pentru putere, nu vom putea repara multă vreme sau niciodată. Poate că destinul nostru atârnă de astfel de stricăciuni. Nu este vorba nici de democraţia mimată, nici de economia deteriorată, nici de corupţie aşa cum o înţelegem în mod curent, ci de coruperea conştiinţei colective prin tehnici de manipulare ce tind să ne altereze dreapta judecată şi bunul simţ.

O epidemie devastatoare ameninţă societatea şi nu există nici antidot, nici lege să o oprească. Ea se numeşte sondaj de opinie.

Folosirea metodelor psihiatrice în deturnarea sau anihilarea personalităţii umane este condamnată şi pedepsită de lege; folosirea metodelor sociologice în acelaşi scop este considerată acceptabilă (!). Un dezertor înarmat este hăituit în plină stradă pe motiv de pericol public; orice ticălos, cu sau fără diplomă, care îţi mitraliază conştiinţa cu întrebări idioate sau ştiinţific ticluite pentru a te împinge către un răspuns scontat nu este considerat un pericol public (!).

Sondajul de opinie, indiferent de tematică, are două elemente fundamentale: alcătuirea eşantionului şi formularea întrebărilor. De regulă, cetăţeanul ia act de întrebări şi ignoră alcătuirea eşantionului. Dar numai această etapă, eşantionarea, este în sine o activitate extrem de laborioasă, care nu stă la îndemâna oricui. Orice eroare cât de mică poate introduce elemente perturbatoare decisive. Acest laborator este secret şi eroarea nu este nici

controlată, nici sancţionată. Reprezentativitatea eşantionului este o simplă afirmaţie pe care trebuie să o acceptăm. De ce? Pentru că instituţii serioase din lume practică eşantionul de 1 238 de subiecţi sau de 1 680 de subiecţi pe criterii asemănătoare. Chiar dacă sociologul este un profesionist serios, el nu poate asigura prin eşantion acoperirea obiectivă a tuturor elementelor care ar putea garanta, eventual, reprezentativitatea. Ca să se înţeleagă cât de false pot fi asemenea sondaje, să evaluăm următoarea situaţie: un sondaj de opinie pe o tematică politică nu poate prelua, din eşantion, distribuţia probabilistică a simpatiilor politice în teritoriu. Mai clar, sociologul nu poate introduce în eşantion 50 de simpatizanţi CDR, 45 de la PDSR, 30 de la USD, după cum apreciază el distribuţia simpatiilor. Nu poate, pentru că asta ar însemna să anticipeze rezultatul. Profesionist serios, el elimină din criteriile de eşantionare a elementelor „simpatiile politice". Ce se întâmplă însă atunci când, din întâmplare, deci fără ştiinţa sociologului nostru, în eşantion peste jumătate din subiecţi se vor nimeri simpatizanţi ai CDR sau ai PDSR sau ai USD, PSM, PRM etc.? Mai este eşantionul reprezentativ? Chiar dacă respectă în mod riguros toate celelalte criterii? Bineînţeles că nu. Poate fi evitată o asemenea situaţie? Sunt foarte curios să mi se explice cum.

Ce se întâmplă, însă, când individul este un diletant sau chiar un ticălos, plătit ca să scoată anumite răspunsuri de la subiecţi? Scandalul „telefoanelor otrăvite" este un exemplu clar despre felul în care sociologia poate transforma un sondaj de opinie într-o mineriadă, un act de agresiune psihică împotriva cetăţeanului, acceptat şi patronat de un partid de guvernământ care vrea să-şi conserve puterea cu orice preţ. Pentru orice persoană de bun simţ, situaţia este revoltătoare. Domnul Iliescu o găseşte doar ineficientă: nu crede în efectele acestui tip de sondaje. Atât!

Despre imoralitatea şi nocivitatea lor nu are nimic de spus.

Despre precaritatea celor două sondaje IMAS şi *Antena 1* am stăruit într-un articol anterior. Nu mai revin. Este regretabil că semnalul de declanşare a mineriadei sociologice patronate de PDSR şi Ion Iliescu este preluat, în loc să fie dezavuat.

Recent, în cotidianul „Libertatea" am mai văzut un „sondaj de opinie", mostră de găinărie de ultimă speţă, realizat de Centrul Independent de Studii Sociale şi Sondaje şi batjocorit fără intenţie de „Vocea României" prin titlul concluziv: „Alegătorii cred că Petre Roman este frumos, Ion Iliescu – deştept şi Gheorghe Funar – patriot". Între întrebări figurează „experienţa" – câştigător Iliescu, priceperea – câştigător Iliescu. Despre celelalte ne vorbeşte titlul din „Vocea României". Experienţă? În ce? Fiind vorba de prezidenţiabili, este lesne de priceput: experienţă în conducerea statului. Cum Ion Iliescu are şapte ani de preşedinţie, iar ceilalţi nici unul, cine credeţi că va fi câştigătorul? „Priceperea" dublează de fapt întrebarea cu „experienţa". În sfârşit, Funar îi devansează pe toţi la capitolul „PATRIOTISM".

...Şi ce vrei dumneata, la urma urmelor? Aşa gândeşte cetăţeanul român. De tembelism să fie vorba? Poate. Dar el trebuie căutat nu la cel care răspunde, ci la cel care întreabă. Tembelism sau ticăloşie? Cine o fi comandat sondajul? Cine o fi compus întrebările? Dracu' ştie!

Atenţie! Trandafirii sunt otrăviţi!

România liberă,
16 octombrie 1996

ZÂMBETUL CANDIDATULUI

Suntem o naţiune sobră. Ba chiar încruntată. N-am să vă spun de ce, că ştiţi. N-am fost aşa; am devenit. N-am să vă întreb de când, că poate n-aţi băgat de seamă. Ne-am trezit aşa, deodată, că nu ne mai arde să zâmbim. În schimb, zâmbesc liderii politici şi mai ales candidaţii la preşedinţie. Fiecare altfel. În funcţie de antecedente, program şi şanse.

Nici bancuri nu mai facem. Cele mai bune bancuri le fac toţi liderii politici, seara, la televizor... Foarte bune bancurile. Să mori de râs, nu alta. Dar nu râdem. Oare de ce nu râdem? Nu găsesc decât o singură explicaţie: suntem o naţiune sobră. Nu ca suedezii, dar pe aproape. Asta spune mult despre şansele economiei româneşti de a ajunge la nivelul celei suedeze. Când? N-are importanţă. Pasul cel mare l-am făcut: nu mai zâmbim. Zâmbesc liderii politici. Ce motiv au să zâmbească, nu ştiu. Ştiu însă că, prin contrast, naţiunea noastră sobră are lideri zâmbitori. Asta ar fi partea de originalitate pe care o ducem noi, românii, la democraţia europeană şi mondială.

Zâmbetul dlui Ion Iliescu a devenit celebru. Motivele pentru care zâmbeşte preşedintele României pot fi diverse; zâmbetul este întotdeauna acelaşi. Zâmbetul standard pentru „las' că-i bine!". El, zâmbetul adică, are o dinamică cu totul şi cu totul originală. Nu angajează decât pielea feţei. Forţa inefabilă a zâmbetului prezidenţial ridică colţurile gurii pe un arc de cerc, pe direcţia urechilor, pielea feţei trage de bărbie în sus şi se îngrămădeşte sub ochi, obligându-i să se închidă la jumătate. Buzele rămân lipite strâns. Zâmbetul poate fi răspuns la orice: la „Bună ziua", la „De ce trei mandate?", la „Jos Iliescu!" sau la plângerea lui nea Gheorghe că nu-i ajunge leafa... Şi vrea să spună că ziua e bună, că mandatele sunt doar două, că gluma asta cu „Jos Iliescu!" o aude de vreo şapte ani şi-şi propune să o mai audă vreo patru. La necazul lui nea Gheorghe răspunsul e mai complex. Las' că-i bine, adică putea să fie şi mai rău.

Cu moştenirea lăsată de răposatul, cu greutăţile inerente..., cu interdependenţele şi fenomenele interconectate şi intercondiţionate la nivel macro şi micro sau şi/şi... salariul matale, nea Gheorghe, putea să fie şi mai mic. Păi, vezi? Las' că-i bine...

Zâmbetul dlui Emil Constantinescu are alte date, altă dinamică şi alt înţeles. Este un zâmbet reţinut, subţire, care se insinuează tot de la colţurile gurii, angajând însă pometii şi sprâncenele. Un zâmbet care migrează invers, adică de la colţuri către centru, introducând în motivele de veselie o îndoială abia sugerată. Adică: sigur, sunt motive de bucurie, dar şi de cugetare; un contract cu societatea nu este o glumă; economia se află într-o stare jalnică; morala, justiţia, corupţia... Preluarea puterii este o datorie grea; se poate schimba, sigur că se poate, putem schimba, dar nu-i destul să cred şi să vreau eu, ţara trebuie să creadă şi să vrea... Un zâmbet reţinut şi condiţionat de participarea celor din jur: „Da, va fi bine, dar numai împreună..."

Dl Petre Roman are un zâmbet entuziast. Totul este gura. Gura care se deschide larg, generos, dezvelind dinţii, iar, dintr-un unghi anume, se poate observa zbaterea veselă a „omuşorului". Faţa înclinată în unghi ascendent, deasupra orizontului, adică încrezător în viitor, dispreţuitor faţă de trecut. „O să fie minunat!" Cum? Vedem noi. Când? Nu vă faceţi griji! Contaţi pe mine! Aţi mai contat şi altă dată, este adevărat, am şi uitat, de vină a fost ştiţi voi cine, că eu nici nu vreau să-mi mai amintesc. Nici de mineriadă, nici de Piaţa Universităţii, nici de povestea cu regretatul Corneliu Coposu şi tancheta în care l-am salvat. Trecutul e trecut. Eu privesc numai în viitor! Pe scurt, un zâmbet optimist, tonic, contagios... Şi uşor amnezic... O întreagă filozofie în înţelesul unui zâmbet.

Cum zâmbesc ceilalţi candidaţi? N-are importanţă. Zâmbesc degeaba.

România liberă,
21 octombrie 1996

GRABĂ CU TÂLC

Domnul Adrian Năstase se declară foarte nemulţumit de faptul că preşedintele ales, domnul Emil Constantinescu, participă la negocierile pentru stabilirea echipei guvernamentale. Crede că aceasta ar fi „o problemă de demnitate". Înţeleg, aşadar, că este un act nedemn din partea domnului Constantinescu această participare. Nu e de mirare o astfel de poziţie din partea preşedintelui în exerciţiu al PDSR. Doar a promis că va face, nu-i aşa, opoziţie constructivă. Pe mine mă persecută totuşi o întrebare: cum vede cineva lipsa de curăţenie din curtea vecină, printre bălăriile din curtea proprie?

Ţine sau nu ţine de demnitate faptul că Ion Iliescu îşi ocupă locul de senator cât încă nu şi-a predat funcţia de preşedinte? Eu spun că ţine. Dar, hai să zicem că nu. Hai să zicem că domnul Ion Iliescu a dorit să fie, cu un ceas mai devreme, parte la efortul legislativ al Parlamentului. Este adevărat că se cam grăbeşte, dar ce contează. În legătură cu graba asta nu pot să nu-mi aduc, totuşi, aminte de un precedent ciudat. Abia se anunţaseră rezultatele sondajelor de opinie IMAS şi IRSOP, şi domnul Ion Iliescu şi-a recunoscut înfrângerea. Cam repede, nu? Grabă?... Aşa de mare să fie încrederea domnului Ion Iliescu în sondajele de opinie? Este adevărat, se mai grăbesc şi alţii. Preşedintele SUA, de pildă, care s-a grăbit să-l felicite pe cel învins (Ion Iliescu) chiar înainte de a-l felicita pe învingător (Emil Constantinescu). Fiecare grabă cu tâlcul ei, nu?

Îngrijorat ca nu cumva domnul Emil Constantinescu să fie depăşit de mulţimea sarcinilor prezidenţiale imediat după preluarea funcţiei, domnul Ion Iliescu-senatorul îşi aduce aminte că este încă preşedintele României şi avansează în grad o mulţime de ofiţeri, mai ales dintre aceia care i-au fost fideli. Grabă? Dar graţierea foştilor membri ai CPEx, câţi mai rămăseseră cu statut

de condamnaţi? Tot grabă? Tot! Nu-i aşa, domnule Năstase? Ce ne facem dacă, tot din grabă, domnul Iliescu, preşedintele senator, comandant suprem al armatei, decretează mobilizare generală şi declară război americanilor? Sau ruşilor, mă rog? Nu-mi vine mie să cred că, din grabă, ar fi în stare să-i ceară Procurorului General punerea sub acuzaţie a domnului Nicolae Văcăroiu, premierul senator, pentru informaţii false privind deficitul bugetar. Prea ar fi frumos. Sau, ca membru în organul legislativ, să sesizeze dubla ilegalitate comisă de fostul preşedinte al României, prima când a candidat pentru al treilea mandat prezidenţial, a doua când a candidat ca „independent" pe listele PDSR (!) pentru postul de senator pe care tocmai îl ocupă. Oho! Să nu mergem chiar aşa departe cu gândul şi cu graba! Este domnul Iliescu grăbit, dar nici chiar aşa, să se recuze singur din respect faţă de lege. De asta mă persecută pe mine, domnule Năstase, întrebarea cu bălăriile din curtea proprie. Dar cu privirea dumneavoastră ageră şi cu preocuparea dumneavoastră constantă pentru cinste şi demnitate este posibil să vedeţi ceea ce altora le scapă. Mi-ar părea rău, totuşi, să constat că această grabă devine molipsitoare pentru o opoziţie care se vrea constructivă.

România liberă,
29 noiembrie 1996

1998

BICIUL LUI DUMNEZEU?

Am făcut nu demult o prinsoare, mai bine zis am lansat o provocare la adresa domnului Adrian Severin. Spuneam, aşadar, că domnul Severin nu va fi demis şi nici nu va comunica numele persoanelor bănuite că ar lucra în favoarea unor interese străine. Nu-mi oferă nici o bucurie faptul că am avut dreptate. Într-adevăr, domnul Adrian Severin nu a fost demis, ci şi-a prezentat demisia de bună voie şi nesilit de nimeni, iar de vorbit nu a vorbit şi nici nu va vorbi decât atâta cât să-i convingă pe cei vizaţi că ştie.

Mirarea jucată la conferinţa de presă de marţi are un talc destul de clar. Domnul ex-ministru de externe nu confirmă şi nici nu infirmă explicit lista propusă de Corneliu Vadim Tudor, se miră doar că ea a ajuns la cunoştinţa publică, fiind un document strict secret care a dat dureri de cap şi SRI, şi DIE, şi Consiliului Suprem de Apărare a Ţării. Ceea ce pare să spună că lista ar fi cea reală.

Spuneam, cu alt prilej, că în comunicatul CSAT există argumente pe baza cărora domnul Adrian Severin poate pretinde să i se ridice o statuie, deoarece a oferit serviciilor specializate piste şi dovezi noi în combaterea unor acţiuni de denigrare a instituţiilor fundamentale ale statului. În nici un caz nu se punea problema demiterii. În cel mai nefericit caz, domnului Severin i se putea propune ori postul de vicepreşedinte al CSAT, ori funcţia de director al SRI.

De ce şi-o fi dat domnul Adrian Severin demisia? De ce l-a elogiat, în subtext, comunicatul CSAT? Există desigur posibilitatea ca, în viziunea înaltului consiliu, demersul public al domnului Severin să fie şi util, şi convenabil.

La CSAT, se ştiu numele unor lideri politici şi directori de ziare care au călcat pe bec... Şi respectivii ştiu că se ştie. Înaltul

consiliu nu le poate face publice numele fără a risca o destabilizare gravă a vieţii publice. Domnul Severin însă poate. El nu mai este nici ministru, nu este nici membru al CSAT. Poate, dar nu o face... Şi abia aşa reprezintă o forţă de care mulţi vor fi obligaţi să ţină seama, că dacă nu...! Dacă domnul Severin va face greşeala denunţului public, vor cădea, dacă vor cădea, nişte capete, vor fi compromise nişte persoane... Şi gata. Imediat după asta, domnul Severin va deveni domnul „nimeni". N-o să mai aibă pe cine şi cu ce şantaja. Drept care tace şi mârâie. Dacă lista este o pură invenţie (nu cred, dar dacă...), dumnealui va mârâi la toată lumea, nu se poate să nu se potrivească undeva. Dacă lista este reală, atunci va mârâi în chip selectiv la adresa celor pe care îi ştie şi care se ştiu vinovaţi. Bref! Mişcă cineva în front? Ridică cineva piatra? Doar cei fără prihană, atâţia câţi or fi. Cu câţiva lideri de partid care au motive să se teamă şi să aducă apa la moara Severin, cu câţiva directori de ziare gata să-şi schimbe atitudinea faţă de domnul Severin în schimbul tăcerii acestuia se face o cariera politică ce n-a văzut Parisul. Vedeţi? Abia acum e tare domnul fost-ministru.

Ia să vedem acum la cine mai mârâie dumnealui de pe noua poziţie. N-o să vă vină să credeţi: mârâie în primul rând la conducerea Partidului Democrat. Dacă domnul Petre Roman tace, eu mă gândesc la listă. Dumneavoastră la ce vă gândiţi? Aşa, pentru aducere aminte, la ultima Convenţie Naţională a PD, domnul Severin a teoretizat ideea ca Partidul Democrat să se plaseze sub semnul unui candidat unic, cu cele mai mari şanse pentru alegerile din anul 2000, indicându-l în acest sens pe domnul Emil Constantinescu. Cât de bine i-a picat asta domnului Petre Roman nu vă mai spun, că ştiţi. De aceea, când recitesc comunicatul CSAT şi văd atuurile pe care i le oferă domnului Severin, îmi dau peste gură şi refuz să mă gândesc la o persoană anume interesată să facă din Severin „biciul lui Dumnezeu"

pentru două-trei partide şi două-trei ziare. Dumneavoastră la cine vă gândiţi? Mai nou, domnul Severin face o dovadă a inteligenţei sale ieşite din comun. Zice dumnealui că ar fi inadmisibil ca, numai după un an de guvernare, echipa de miniştri ai PD să fie schimbată în proporţie de 50%. Corect. Cine a schimbat-o, mă rog frumos? Că doar şi domnia sa, şi colegul Băsescu şi-au dat demisia, nu au fost demişi. Păi, dacă e aşa, înjumătăţirea pediştilor îi priveşte în primul rând pe ei, dacă nu greşesc. Autocritică sau fitil? Imediat după demisie, şi domnul Severin, şi domnul Băsescu au afirmat că abia acum vor face dezvăluiri, fiecare pe resortul său. Ce să înţelegem din asta? Că, pe lângă „biciul lui Dumnezeu" – Severin, vom avea şi harapnicul „Sfântului Petru" – Băsescu? Şi, dacă echipa PD se schimbă în totalitate, aveau o echipă de urători cu pluguşorul, de o duceau tot într-o colindă?

Pe cine mai atacă domnul Severin? Pe primul-ministru Victor Ciorbea. Cu vehemenţă şi intransigenţă. Şi PNŢCD tace chitic. Zvonistica neoficială vede un „sacrificiu de premier" sub presiunea PD, în care funcţionează de câteva zile, cu randament maxim, „biciul lui Dumnezeu".

Dumneavoastră vă gândiţi la listă? Eu, nu! Câteva ziare virează diplomatic fie către o expectativă prudentă, fie către o susţinere explicită a partidei anti-Ciorbea. Dumneavoastră la ce vă gândiţi, că mie mi s-a făcut lehamite?

Curentul,
8 ianuarie 1998

CINE RIDICĂ PIATRA?

În politică se minte. Permanent şi sistematic. Minciuna a devenit aproape o fatalitate, iar campaniile electorale adună cea mai mare cantitate de minciuni pe unitatea de timp. Dacă facem o trecere în revistă a promisiunilor electorale înainte de alegeri şi le comparăm cu realităţile de după, ne înfiorăm. Fiecare formaţiune politică ce aspiră la guvernare demască minciunile adversarilor, dar fiecare minte în acelaşi fel. Sub masca bunelor intenţii se promite orice, chiar şi lucruri irealizabile, se iau angajamente sfinte, se încheie contracte ferme cu societatea... şi nimic nu se întâmplă. Imediat ce şi-au ocupat locurile în Parlament, în Guvern, politicienii devin amnezici. Uită tot ce au promis. Când se prezintă la urne, cetăţeanul are de ales între mincinoşii Puterii şi cei ai Opoziţiei, iar alternanţa la guvernare devine rezultatul alegerii între cei dovediţi ca mincinoşi, prin exerciţiul public, şi cei ale căror minciuni n-au fost încă dovedite.

În politică se minte. Dar vai de cei prinşi cu minciuna! Personalităţi marcante ale vieţii politice europene au fost demise ori şi-au prezentat demisia pentru minciuna dovedită sau doar pentru că li s-a pus la îndoială cinstea. Dar această din urmă întâmplare se aşază, de cele mai multe ori, pe celălalt taler al balanţei. Ea defineşte nu mincinosul, ci, dimpotrivă, omul cinstit, incapabil să accepte o acuzaţie nedreaptă. În acest caz este vorba de un act de demnitate, rarisim în peisajul politic românesc.

Parcurgând zilele trecute scrisoarea premierului Victor Ciorbea către miniştrii democraţi retraşi din guvern, am avut impresia că suntem martorii unui act de demnitate. Domnul Victor Ciorbea părea sincer afectat de acuzaţiile nedrepte ale miniştrilor democraţi care îi puneau la îndoială nu numai competenţa, ci şi cinstea.

Sigur, domnul Ciorbea nu a dus revolta până la capăt, adică până la demisie, dar, în cea mai mare parte, scrisoarea sa a convins. Numai că memoria noastră ne-a adus în prim-plan imaginea aceluiaşi Victor Ciorbea care prezenta, la bilanţul unui an de guvernare, un raport entuziast şi festivist. Între timp, contradicţia flagrantă între ce spunea în octombrie trecut primul-ministru şi adevăr a devenit clară... Şi atunci a trebuit să ne întoarcem la momentul în care tot domnul Victor Ciorbea declara cu toată convingerea că, dacă angajamentele luate nu vor fi îndeplinite, îşi va prezenta demisia. Ceea ce nu s-a întâmplat. Angajamentele nu s-au realizat, iar domnul Ciorbea se agaţă cu disperare de două scaune: cel de prim-ministru şi cel de primar al Capitalei.

Despre ce vorbim, aşadar? Despre cinste! Atunci scrisoarea nu este expresia unui act de demnitate, aşa cum am fi fost înclinaţi să credem. Într-un singur loc pare să aibă dreptate. Acolo unde, adresându-se miniştrilor democraţi demisionari şi bineînţeles nouă, întreabă: Cine ridică piatra? Chiar aşa. Cine este mai puţin vinovat şi mai puţin mincinos ca să aibă dreptul să condamne? Dar asta nu dovedeşte cât este domnul Ciorbea de cinstit, ci cât de răspândit este păcatul minciunii la politicienii români. Sunt domnii Petre Roman, Adrian Severin sau Traian Băsescu campioni ai adevărului?... Şi atunci întrebarea are logica ei. Într-adevăr, cine ridică piatra?

Curentul,
3 martie 1998

UN VOT DE BLAM PENTRU BUCUREŞTI

Anglo-saxonii sunt ceea ce sunt nu pentru suma virtuţilor naţiei, ci, mai ales, pentru una: tenacitatea cu care îşi urmăresc interesele. Francezii sunt ceea ce sunt mai ales pentru că ştiu ce vor şi nu se pleacă după cum bate vântul. Italienii sunt cam guralivi, ce-i drept, dar lumea îi judecă mai ales după ceea ce fac. Şi nu este o simplă butadă faptul că italienii au construit lumea. O echipă de constructori italieni bate orice concurent... Şi aşa am putea merge mai departe cu germanii, polonezii, cehii, ungurii, ruşii, ucrainenii, sârbii etc.

Românii sunt ceea ce sunt prin suma virtuţilor naţiei, mai puţin una: tenacitatea cu care îşi urmăresc interesele. De aceea poate ne place să ne identificăm cu autorii evenimentelor care contrazic această imagine: Unirea din 1859, Războiul de independenţă, Marea Unire de la Alba Iulia... şi gata. La limită, ne întoarcem în istorie pentru a le spune celor care nu ştiu că suntem urmaşii lui Burebista, Decebal, Menumorut, Mircea cel Bătrân, Ştefan cel Mare, Mihai Viteazul... şi gata. Dintre creştinii ortodocşi noi suntem cei care ne-am însuşit cel mai bine, până la umilinţă, înţelesul preceptului biblic „capul plecat sabia nu-l taie". Şi am tot plecat capul sub vântul istoriei, ne-am făcut prieteni când cu turcul, când cu austriacul, când cu muscalul... Şi am supravieţuit. Capul nu ne-a căzut, dar a rămas plecat. De aceea, poate, abordăm relaţiile cu lumea de pe o poziţie subalternă. De aceea, poate, în relaţiile cu vecinii dăm din ce-i al nostru. Ca să fie bine... Ca să fie linişte... Ca să fie pace. E vina noastră? E vina istoriei?

Dincolo de hotare, ungurii, polonezii, ruşii sunt comunităţi; românii sunt persoane. Chiar şi atunci când comuniunea de neam şi de limbă este indubitabilă, români de viţă veche care

îl iubesc pe Eminescu şi pe Ştefan cel Mare refuză ţara. La alegerile din Republica Moldova, partidul care şi-a construit programul pe ideea unirii cu ţara a obţinut ceva mai mult de 8% din voturi. De ce? Alegerile din Republica Moldova, pe care noi o numim Basarabia, s-au desfăşurat în perioada în care Bucureştiul îşi punea poalele-n cap, distrugându-şi imaginea în războaie fratricide, punând în pericol societatea şi economia şi sacrificând interesele ţării de dragul intereselor de grup... Şi cei mai mulţi dintre românii de dincolo de Prut au preferat să-şi plece capul şi să-şi depună votul în urnele celor care nu vor unirea cu ţara. De teama cui? De teama nimănui. Singurul motiv plauzibil ar putea fi respingerea imaginii deplorabile pe care clasa politică românească a reuşit să o arate lumii în numai trei luni nefaste. Când românii refuză ţara, vina nu trebuie căutată aiurea. Basarabenii vor păstra Prutul hotar cât timp România nu le va oferi motive să o dorească. Ei îşi vor înclina capul spre alte orizonturi câtă vreme Bucureştiul nu se va trezi.

Votul basarabenilor nu este un vot oarecare şi nici nu ne poate lăsa indiferenţi. Este un vot de blam.

Curentul,
25 martie 1998

ÎNŢELEPCIUNEA PROVIDENŢIALĂ

Diagnosticul l-a pus domnul Silviu Brucan joi seara: „Nu trebuia să chemaţi un analist, ci un psihiatru." Pentru că, într-adevăr, ceea ce se întâmplă în politica românească nu ţine de analiză politică, ci de psihanaliză.

Problema se reduce, de fapt, la o aritmetică simplă. Democraţii nu vor reveni la guvernare până când domnul Victor Ciorbea nu va părăsi funcţia de prim-ministru. Şi nu vor vota bugetul, chiar dacă ar avea un conţinut genial, dacă acesta va fi prezentat în faţa Parlamentului României de numitul Victor Ciorbea.

Liberalii sunt de părere că reforma nu poate fi salvată decât de o altă echipă guvernamentală. Cel care prezintă acest punct de vedere din partea PNL este Valeriu Stoica, el însuşi ministru (al justiţiei). Dovadă de maximă obiectivitate sau... Biroul Permanent al PD, întrunit joi seară, împuterniceşte Consiliul Politic pentru formarea unei noi alianţe în care figurează PNL şi UDMR. Că această alianţă se va realiza sau nu, rămâne de văzut, dar e greu de crezut că vehicularea iniţialelor Partidului Naţional Liberal s-ar fi făcut fără ca liderii lui să ştie.

Cu ţărăniştii lucrurile sunt ceva mai complicate. Grupul celor 40 (deveniţi ieri 47), de la Poiana Braşov, pare să fie anti-Galbeni-Ţepelea-Ciorbea, în orice caz împotriva greşelilor guvernării. Deci nu este vorba de o unitate de vederi, la ţărănişti, indiferent cum vor evolua lucrurile în zilele care urmează.

După cuvântarea de joi seara a premierului şi UDMR a intrat în panică. Marko Bela constata dezamăgit că declaraţia premierului „nu oferă, din păcate, o soluţie pentru criza politică".

Şi acum să recapitulăm: democraţii - nu!, liberalii - nu!, ţărăniştii (grupul celor 47) - nu!, udemeriştii - nu! (sau aproape). Doar Victor Ciorbea şi grupul durilor din PNŢCD se încăpăţânează

pe o poziţie absurdă. Chiar aşa, ţara stă la mâna unor apucaţi care refuză să înţeleagă imperativele momentului?

Se pare că intervenţia lui Ion Diaconescu a dat o nouă turnură discuţiilor. Ieri, la ora 14.30, după încheierea şedinţei BCCC al PNŢCD, ceva a „respirat". Se vorbeşte despre reluarea negocierilor şi despre disponibilitatea lui Victor Ciorbea de a-şi da demisia. Oare?! Domnul Diaconescu aduce în discuţie eventualitatea schimbării Guvernului ca preţ al refacerii coaliţiei. Oricât ne-ar părea de bine sau de rău, dacă acesta este preţul, trebuie plătit. Nu este cazul şi nici momentul să credem că sunt persoane providenţiale de care nu ne putem lipsi. Providenţială ar fi, acum, înţelepciunea de a face pace. Cei care vor sacrifica mai mult pentru această pace vor câştiga.

Curentul,
28 martie 1998

ADEVĂRUL OPORTUN

De ce a fost demis Valerian Stan? Un hâtru definea greşeala fostului şef al Corpului de Control al primului-ministru astfel: „Valerian Stan a fost neserios de serios." Adică n-a înţeles că interesele de partid sau stabilitatea unei coaliţii trec deasupra adevărului. Culmea este că prin demiterea lui Valerian Stan adevărul a fost sacrificat fără să salveze stabilitatea coaliţiei, care s-a deteriorat până la criza politică încheiată cu înlăturarea primului-ministru Victor Ciorbea, iar conflictele continuă şi după venirea lui Radu Vasile la cârma Executivului, în ciuda unei aparente acalmii.

Ceea ce i s-a reproşat lui Valerian Stan nu a fost, neapărat, incorectitudinea informaţiilor comunicate, în care erau puşi în cauză fruntaşi ai partidelor aflate la putere şi în opoziţie, ci momentul ales. Valerian Stan nu a fost, aşadar, incorect, ci inoportun. Nu era momentul. Nimeni nu a explicat de ce nu era momentul atunci să se spună adevărul. Mai ales că obligaţia fundamentală a Corpului de Control al primului-ministru chiar asta era: să verifice şi să sesizeze abaterile de la lege. Şi nu văd de ce ar fi fost neserios când a luat în serios îndemnul preşedintelui României atunci când afirma că cei care vor lupta împotriva corupţiei şi a ilegalităţilor de orice fel se află sub protecţia legii şi a sa personal (a preşedintelui, firește).

Dar hai să zicem că interese superioare de stat, care nouă ne scapă, impuneau, atunci, acceptarea balastului cu care încărcau alianţa unele partide din componenţa sa. Sau că nu era momentul ca în raporturile cu Opoziţia să se adauge noi motive de încordare. Rămânea la latitudinea Guvernului Ciorbea să ia măsuri sau nu. Măsurile ar fi putut fi inoportune, dar tăcerea lui Valerian Stan ar fi fost, cu siguranţă, imorală. Guvernul putea amâna

măsurile din raţiuni superioare etc., dar şeful Corpului de Control trebuia să-şi facă datoria şi să semnaleze încălcările de lege. S-a decis că vinovat este şeful Corpului de Control şi, din acest motiv, a fost înlăturat. A urmat, la scurt timp, şi înlăturarea lui Victor Ciorbea. Într-un recent sondaj de opinie, cei mai mulţi dintre cei întrebaţi au apreciat că Victor Ciorbea şi-a făcut-o cu mâna lui înlăturându-i din preajmă tocmai pe cei pe care s-ar fi putut sprijini.

Zilele trecute, în cadrul unei conferinţe de presă, ministrul lucrărilor publice, domnul Nicolae Noica, a preluat problema din locul în care o lăsase, fără voia lui, Valerian Stan, anunţând că se lucrează la întocmirea listei celor care locuiesc în mod ilegal în locuinţe de protocol. Conform afirmaţiilor ministrului, casele de protocol sunt ocupate nu de demnitarii actuali, ci de membri ai guvernelor anterioare şi ai fostului Comitet Central al PCR. Adică exact ceea ce spunea şi Valerian Stan.

Se pune întrebarea: A venit momentul adevărului? Sau, spus acum, adevărul nu mai este inoportun? Atunci hai să-l chemăm înapoi pe Valerian Stan să dea o mână de ajutor. Şi încă o întrebare: Lista lui Stan-Noica nu va destabiliza Coaliţia? Răspunde cineva la întrebare?

Curentul,
13 mai 1998

MISTIFICĂRI

Dacă ar fi să luăm în serios ceea ce declara marţi, la Timişoara, liderul PDSR, Ion Iliescu, România a făcut tot ce a depins de ea pentru respectarea embargoului impus Iugoslaviei de comunitatea internaţională. „Noi nu am tolerat nici un moment aşa ceva (încălcarea embargoului - n.n.).“ Onorabilul domn este gata să citeze organisme internaţionale serioase care ne-au felicitat pentru modul riguros în care România a organizat, la acea dată, respectarea embargoului.

Nu ştiu cât de serioase sunt organismele internaţionale invocate de liderul PDSR, ştiu însă sigur, iar dovezi apărute la acea dată în presă găsim cu sutele, că în Clisura Dunării s-a organizat o contrabandă cu carburanţi de mare anvergură, care a pus într-o situaţie de-a dreptul umilitoare unităţile de poliţie şi grăniceri, capabile să aresteze doar purtătorii de canistre şi să scape şalupe, şlepuri şi garnituri de tren pline; un comerţ criminal care s-ar fi putut opri încă de la început, dacă Guvernul Văcăroiu ar fi dorit asta.

Nu ştiu ce făceau şi unde erau observatorii internaţionali, ştiu însă că în România este destul vin şi există destule femei frumoase care să le ocupe timpul şi să le închidă ochii. Domnul Iliescu recunoaşte că, într-adevăr, contrabandă s-a făcut, pentru că „fructul oprit naşte pofte“, afirmaţie cu trimitere la epoca prohibiţiei americane, dar „de aici şi până la a spune că fosta putere a închis ochii la încălcarea embargoului e un pas mare“. Ba deloc, numai că domnul Iliescu suferă de ceea ce se cheamă „amnezie selectivă“, adică uită tot ce nu îi convine. Boala nu este incurabilă, cu condiţia să fie tratată, şi asta ţine şi de voinţa pacientului. Să-i reamintim deci că în Clisura Dunării, în două localităţi de nivel comunal, existau, la acea dată, mai multe staţii de benzină decât în capitala ţării şi toate aceste staţii erau alimentate ritmic cu carburanţi, de mii de ori peste nevoile

locale de consum. Şi nu se cunoaşte forma aceea de orbire care să fi împiedicat Guvernul Văcăroiu să inventarieze şi să ţină sub control staţiile de benzină şi sutele de ambarcaţiuni cu motoare performante care umpluseră malul Dunării, iar noaptea, sau chiar la lumina zilei, traversau fluviul, pline cu benzină, ridiculizând şi „modul riguros în care România a organizat respectarea embargoului", şi felicitările organismelor internaţionale, cu inspectori înecaţi în zaibăr. Trebuie să fii ori amnezic, ori nesincer ca să pretinzi că acesta n-ar fi un mod de a lăsa să ţi se acopere ochii cu bancnote de dolari sau mărci. Asta să o creadă, cine? Sârbii, care aşteptau pe malul celălalt cu cisternele pregătite? Sau cele câteva sute de contrabandişti de anvergură, care au devenit miliardari în câteva luni? Sau cei care, în mod cu totul dezinteresat (!), s-au prefăcut că nu bagă de seamă? Nu simpatiile noastre faţă de Belgrad, cum crede domnul Iliescu, au dat naştere unor zvonuri fără temei, ci forma aceea de comerţ criminal, care a susţinut canonadele în ţara vecină, este argumentul pe care se întemeiază imputările ce se fac Guvernului Văcăroiu şi celor care l-au girat. Prin comparaţie, afacerile Ţigareta I, II... etc. sunt mici găinării, în care opoziţia încearcă să implice coaliţia guvernamentală şi pe preşedinte. Ce-i drept, acesta gafează ori cu buna-credinţă a celui care se ştie deasupra unor astfel de bănuieli, ori pur şi simplu pentru că este rău sfătuit sau... În orice caz, nu PDSR şi nici domnul Iliescu sunt cei mai motivaţi să ridice piatra.

În plan moral, însă, afacerea de la Otopeni este la fel de gravă ca aceea din Clisura Dunării, care apasă conştiinţele liderilor PDSR. Adusă la zi, cunoscuta zicere sună aşa: „Altă Marie, aceeaşi pălărie."

Curentul,
14 mai 1998

NU VREM O ROMÂNIE ÎN GENUNCHI

Nu înţeleg ce anume i se impută preşedintelui Emil Constantinescu în legătură cu reproşurile pe care le-a făcut comunităţii internaţionale şi, în special, organismelor financiare privind atitudinea lor faţă de România. Şi nu înţeleg de ce este o vină să-ţi exprimi părerea cu sinceritate despre o problemă care priveşte ţara ta, chiar dacă spui lucruri neplăcute pentru cei vizaţi. Pentru că, dacă este vorba de FMI, atunci cu siguranţă ar fi destule de reproşat şi cuvântul „aroganţă" folosit de domnul Constantinescu pentru a caracteriza atitudinea acestui organism internaţional nu mi se pare exagerat. De altfel, este cazul să ne întrebăm de ce Statele Unite îşi pun foarte serios problema dacă mai cotizează sau nu la Fondul Monetar Internaţional şi dacă nu cumva această atitudine are o legătură anume cu rezultatele obţinute de acesta în spaţiul est-european.

În ce ne priveşte, prestaţia FMI în România nu a dat rezultatele aşteptate nici în timpul Guvernului Văcăroiu, nici în timpul Guvernului Ciorbea şi tare mi-e teamă că nici după. Nu este deloc întâmplător faptul că, în recepţia publică cel puţin, FMI-ul era cel care hotăra alura programului de guvernare, şi nu guvernul ţării. Iar, atunci când lucrurile nu mergeau, vinovat era, din perspectiva FMI, tot guvernul.

În aceeaşi ordine de idei, România a reacţionat cu o supunere condamnabilă la semnalele externe în legătură cu tratatele de bază cu vecinii, acceptând, adesea împotriva propriilor interese, condiţii neacceptabile, în speranţa că asta va trezi bunăvoinţa celor care ne hotărau destinul. Rezultatul a fost exact pe dos, vecinii noştri s-au bucurat de bunăvoinţa comunităţii internaţionale, valorificând cedările noastre succesive în dauna noastră. Aşa s-a întâmplat cu tratatele de bază cu Ungaria şi cu Ucraina, în

cel de al doilea caz fiind vorba chiar de omologarea benevolă a capriciilor creionului prea gros al lui Stalin pe harta Europei. Promisiunile privind şansele noastre de intrare în NATO, într-un eventual al doilea val, au început să se uite, aşa cum am prevăzut de altfel chiar în paginile acestui ziar, grupul de la Vişegrad, favorizat din start, va intra în NATO, iar România nu. Aici nu e vorba de a formula pretenţii, ci de a judeca o realitate.

Aşadar, pe de o parte organismele financiare internaţionale nu ne ajută, condiţionând împrumuturile într-un mod care dezarticulează economia, cedările noastre se contabilizează în favoarea altora, instituţiile de analiză economică măresc riscul de ţară pentru România, alungând investitorii străini, iar noi continuăm să ne arătăm receptivi şi binevoitori.

Şi, dacă preşedintele ţării spune exact ceea ce ştim şi noi despre modul în care Europa şi lumea înţeleg să ne sprijine, îl punem la zid! Noi suntem singurii vinovaţi? Posibil. Dar principala noastră vină este cu siguranţă politica lipsită de demnitate în care ne-am complăcut şi căreia preşedintele României înţelege să-i pună capăt, spunând lucrurilor pe nume.

Îi putem reproşa domnului Emil Constantinescu atitudinea înţelegătoare faţă de experienţele nucleare ale Indiei, pentru că asta plasează România împotriva curentului. Este cu siguranţă o greşeală pe care se cuvine să o sancţionăm. Cât va cântări această greşeală în balanţa judecăţii internaţionale nu ştim. Dar cât a cântărit încuviinţarea noastră faţă de oricare iniţiativă politică în care marile puteri ne-au solicitat participarea, asta o ştim.

Revenind la noi, adică la modul în care ştim noi, mai bine decât alţii, să ne punem beţe-n roate, iniţiativa ministrului industriilor şi comerţului, domnul Radu Berceanu, de a demite

pe conducătorii unor regii autonome, care îl însoţeau pe preşedintele ţării în Canada în speranţa unor oportunităţi de afaceri, este inacceptabilă. Nu pentru că atacă principiul algoritmului păgubos, ci pentru că torpilează un efort lăudabil şi pentru că acreditează în afară ideea unei ţări într-o gravă criză de autoritate, în care fiecare ministru face ce îl taie capul, în care nimeni nu poate angaja, în mod serios, ţara. Reacţiile politicienilor din sfera puterii prefigurează o nouă criză politică, pe care România nu o mai poate suporta.

Dacă nu facem urgent ordine în ţară, nu mai contează cât de fermi ne arătăm în lume... Şi nu ne foloseşte la nimic.

Curentul,
1 iunie 1998

VICTIMĂ ŞI COMPLICE

Cu siguranţă, sâmbătă, fostul premier Victor Ciorbea, vicepreşedintele PNŢCD, a rostit cel mai ofensiv dintre discursurile sale politice. Asta s-a întâmplat în cadrul seminarului „PNŢCD în pragul mileniului trei", care s-a încheiat ieri. Dacă ar fi lipsit acest discurs, seminarul n-ar fi fost altceva decât un pretext de „bifă" într-un program de activitate şi atât.

Prezenţa la acest seminar şi lista vorbitorilor sugerează o nouă baricadă în sânul PNŢCD, care desparte grupul radicalilor de grupul de la Braşov. Nici unul dintre membrii grupului de la Braşov nu a fost prezent la acest seminar. Singura excepţie, primul-ministru şi secretarul general al partidului, domnul Radu Vasile, invitat, dar neaşteptat. Mai clar, sosirea lui Radu Vasile a surprins asistenţa.

Paradoxal, discursul lui Victor Ciorbea a analizat, în punctele sale de rezistenţă, natura relaţiilor dintre PNŢCD şi PD, coaliţie pe care fostul premier a numit-o „toxică", dar ascuţişul critic a vizat PNŢCD, greşelile comise de acesta şi consecinţele grave ale acestor greşeli.

Demiterea lui Valerian Stan din funcţia de şef al Corpului de control al guvernului a fost, după părerea lui Victor Ciorbea, cea dintâi cedare importantă în faţa PD. Ne permitem să fim de altă părere. Prima cedare, fundamentală, a fost alianţa însăşi cu un partid al cărui lider, Petre Roman, în calitate de prim-ministru, a cauţionat mineriada din iunie 1990 prin nonintervenţie şi prin tolerarea unui adevărat pogrom împotriva unor nevinovaţi în ceea ce presa a numit „Iadul de la Măgurele". Aceasta a fost prima cedare, iar jocul procentelor electorale, care l-ar fi obligat să se alieze cu PD, în ciuda celor ştiute, nu se poate constitui într-un alibi valabil care să-l absolve de imoralitate. A doua

cedare, cel puţin la fel de gravă, a fost procesul intentat autorilor mineriadelor, proces în care mineriada din iunie 1990 a fost practic omisă, cu asentimentul PNŢCD, pentru a nu compromite alianţa, cu toate că acest eveniment nenorocit este cel care ne-a plasat imediat la periferia Europei, cu toate că printre victimele mineriadei din 1990 s-au numărat şi principalii lideri ai PNŢCD, Corneliu Coposu şi Ion Raţiu. Prin această cedare de neiertat, PNŢCD a scos din cauză şi PDSR, şi PD pentru cele petrecute în iunie 1990, complăcându-se în dubla ipostază de victimă şi complice. Demiterea lui Valerian Stan devine, pe cale de consecinţă, logică.

Şantajul practicat de PD şi acuzat de Victor Ciorbea, blocarea luptei împotriva corupţiei, a legilor privind reforma administraţiei publice locale şi regimul proprietăţii sunt imputabile PD, dar şi PNŢCD, care s-a complăcut, punând deasupra intereselor ţării stabilitatea alianţei. În numele unei astfel de false armonii, provocarea domnului Traian Băsescu l-a pus pe Victor Ciorbea într-o stare de criză de autoritate care a alimentat conflictul, a declanşat criza politică, stoparea reformei şi căderea primului-ministru. Necesară sau nu, raportată la rezultatele slabe ale guvernului Ciorbea, schimbarea a fost receptată ca o victorie a PD şi a dus la o descreştere severă a credibilităţii principalului partid de guvernământ.

Caracterul toxic al acestei alianţe, aşa cum spune domnul Ciorbea, evident, încă de la bun început, s-a agravat, contaminând PNŢCD în interiorul lui, iar baricada pe care o ridică seminarul de ieri între radicalii şi moderaţii din PNŢCD nu constituie o surpriză. Cum nu este surprinzătoare echilibristica domnului Ion Diaconescu, un lider depăşit de evenimente, care încearcă să rămână în picioare pe coama subţire a baricadei.

Evaluând greşit şansele actuale ale PNŢCD, liderul

acestui partid se face ecoul adepţilor unei viziuni festiviste, care văd un PNŢCD câştigător detaşat la viitoarele alegeri, capabil să asigure o guvernare monocoloră. În numele acestei iluzii este gata să accepte alegeri anticipate şi chiar o retragere de la guvernare. Mai aproape de realitate, primul-ministru Radu Vasile atrăgea atenţia, sâmbătă, că în următorii ani România va experimenta doar guverne de coaliţie, criticând „mentalitatea de tranşee tip 1900", conform căreia era împuşcat orice cap ce se situa în afara tranşeei. Probabil afirmaţia a iritat, dovadă că în cadrul seminarului s-a luat în discuţie eventualitatea numirii lui Radu Vasile în funcţia de secretar general al partidului. După unii observatori, acesta a fost, de fapt, scopul nemărturisit al seminarului.

Curentul,
8 iunie 1998

ONORABILA CLASĂ POLITICĂ

Demisii de onoare nu se poartă în România. Personal nu cunosc decât două, trei cazuri notabile. Regretatul Ion Aurel Stoica ar fi unul dintre aceste cazuri. El şi-a dat demisia din funcţia de ministru de stat la 21 februarie 1991, în urma conflictului de muncă de la Regionala CFR Iaşi. Caz unic la acea dată. O lună mai târziu, pe 20 martie, Theodor Stolojan făcea un gest similar, pe motiv de „diferenţe ireconciliabile de idei cu restul organelor puterii". Dar el a acceptat atunci să rămână în continuare ministru de finanţe la cererea primului-ministru... Şi cam atât. Nici demisia lui Adrian Severin, nici cea a miniştrilor democraţi, în frunte cu Traian Băsescu, şi nici cea a fostului prim-ministru Victor Ciorbea nu se încadrează în ceea ce numim „demisie de onoare". Toate acestea au fost cauze şi urmări ale crizei politice din noiembrie 1997-februarie 1998, criză provocată de ambiţii mărunte şi războaie derizorii ce s-au purtat în coaliţia guvernamentală.

Cuvântul de onoare este monedă de schimb în politica românească. Niciunul dintre liderii politici nu este persecutat de ideea că orice declaraţie publică, în nume personal sau al partidului pe care îl reprezintă, angajează cuvântul de onoare. Ei au învăţat să zică „pardon", revenind cu seninătate asupra unei afirmaţii anterioare, asupra unei decizii, de fiecare dată fermă, de fiecare dată irevocabilă, ca şi cum nimic nu s-ar fi întâmplat şi nimic nu s-ar fi spus. Supralicitarea angajamentelor formale, niciodată respectate, a împins, din considerente strict electorale, la acel angajament referitor la Contractul cu România, în care se menţiona că, dacă nu-şi vor îndeplini obiectivele asumate prin acest contract cu societatea românească,

membrii guvernului îşi vor prezenta demisia. Angajamentele nu au fost duse la îndeplinire, economia şi societatea românească au cunoscut o dramatică involuţie, iar demisiile nu au consolidat moralitatea guvernării, ci dimpotrivă.

Din aceste motive (şi din altele, asupra cărora am stăruit cu alte ocazii), recenta declaraţie a domnului Sorin Dimitriu şochează. Domnul Sorin Dimitriu nu mai doreşte, după cum declară, funcţia de ministru şi respinge ideea candidaturii sale la funcţia de prim-ministru. Acest demers public pare să fie expresia unei exasperări puse sub semnul onorabilităţii de cel care nu mai doreşte să fie părtaş la incapacitatea generală... Şi ar fi de crezut, dacă n-am şti că tot domnul Sorin Dimitriu a declarat public, înainte de demisia domnului Victor Ciorbea, că nu-şi doreşte funcţia de prim-ministru, dar şi-a prezentat candidatura cu un puternic sprijin de la Cotroceni (mediat, după cum se ştie, de domnul Gavril Dejeu), cu ocazia votului din cadrul PNŢCD, câştigat de actualul prim-ministru Radu Vasile.

În numele onorabilităţii s-a declanşat şi recenta dosariadă. Foarte bine! Cu condiţia de a nu avea o clasă politică de dalmaţieni, care şi-au mânjit blana să nu se vadă petele şi acum se tem de detergenţi ca de foc. Pentru că, dacă aşa stau lucrurile, oricât ar părea de absurd, clasa politică românească trebuie reconstruită din temelii cu alţi oameni, pe care demnitatea, şansa sau vârsta nu i-au împins la „pactul cu diavolul". Dar asta va însemna, fără doar şi poate, o depopulare dramatică la nivelul partidelor, în primul rând, în preajma portofoliilor şi funcţiilor, pe toată scara. Ceea ce nu este deloc rău, la urma urmelor. Cu atât mai mult cu cât avem o clasă politică relativ îmbătrânită. Suntem acum în situaţia de a o reconstrui? Nu ştiu. Atrag doar atenţia

asupra unei afirmaţii şocante făcute într-o revistă politică engleză, afirmaţie care m-a înfiorat şi în care se spunea cam aşa: este cazul ca averile ilicite acumulate în ţările est-europene să fie adjudecate ca valabile, pentru că altfel se va ajunge la o dezarticulare dezastruoasă a economiilor respective. Parafrazând, am putea zice: este cazul ca această clasă politică să fie acceptată, cu dalmaţienii ei cu tot, altfel viaţa politică se va dezarticula până la haos. Suntem în plin absurd dacă reforma morală depinde de numărul, de bunul plac şi de virulenţa dalmaţienilor.

Prin cazul Vilău, democraţii au dat semnalul. Bulgărele a început să se rostogolească, adunând colaboraţioniştii şi trădătorii. Mi-e teamă doar ca, nu cumva, asanarea morală pe care o dorim să declanşeze un alt fel de exerciţiu al delaţiunii, de pe cealaltă parte a baricadei. Pentru că atunci nu va mai fi linişte în această ţară.

Curentul,
22 iunie 1998

Remember

A MURIT UN DREPT!

Îmi displac, în genere, omagiile pioase, de protocol funerar. Durerea te strânge de gât, nu te îndeamnă să fii guraliv. Dar, de data aceasta, simt că trebuie să spun, măcar în şoaptă, că prin moartea lui Anton Uncu mai verific o dată eroarea de a nu mărturisi unele lucruri la timp. Va fi ştiut, oare, cel care nu mai este acum printre noi că l-am iubit? Am lucrat cu Anton Uncu mulţi ani. Am multe amintiri legate de el. Nici una nu e tulbure. Toate mă fac să regret că, de-acum înainte, când va trebui să număr în gând ce condeie de excepţie există în presa noastră, ce inteligenţe care refuză ideile primite, decise să caute singure adevărul sau himera adevărului, şi mai ales ce caractere preţuiesc, va trebui să mă lovesc de o absenţă. De încă o absenţă. Şi încă ceva. Toate amintirile în care-l revăd pe Anton Uncu sunt dinăuntrul istoriei. Vestea morţii sale m-a scos din istorie, m-a făcut să mă gândesc la destin. În clipa aceasta, nu mai sunt sigur că destinul este propriul nostru caracter. Căci a murit, nedrept de timpuriu, un drept.

Octavian Paler
ZIUA, 30 iulie 1998

DOMNULUI UNCU

În anul 1989, prin martie, am aflat că la Biblioteca judeţeană „G. T. Kirileanu" din Piatra-Neamţ a fost „exilat" (domiciliu forţat!) chiar Anton Uncu, cel care, împreună cu Băcanu şi Creangă, scosese un ziar „particular" care lua în răspăr „iepoca" şi „iepocalii"... Împreună cu poetul Aurel Dumitraşcu, cel dispărut şi el în septembrie 1990, ne-am şi înfiinţat să-l cunoaştem. Ne-a condus la domnul Uncu poetul Radu Florescu care lucra la aceeaşi bibliotecă... În marea de incertitudini care priveau „rezistenţa" căreia voiam să ne alăturăm, căreia îi aparţineam de fapt, Anton Uncu era o „certitudine"!

Ne-a avertizat că este „sub lupă" şi că faptul că-l căutam poate să ne creeze necazuri. Un colonel de securitate, de notorietate în zonă, se ocupa de „cazul Uncu", „exilatul" se amuză de rapiditatea cu care fusese împroprietărit cu un apartament cu două camere în „staţia Dărmăneşti", apartament dotat, desigur, cu prize „cu emiţător" şi clanţe cu „receptor". Dânsul şi-a făcut singur mobilierul necesar din cherestea primită de la o fabrică din zonă. În „gubernia"de exil, Anton Uncu se simţea un „întemeietor"...

La „Europa liberă" se vorbea despre cei trei ziarişti, îi comunicam cu încântare când aflam că vreun organism internaţional îi lua sub protecţie, întrebând insistent de soarta lor... Ne spunea: „Fiţi atenţi, securitatea are grijă acum şi să nu răcim!" La bibliotecă era pus să conspecteze ziarul «Scânteia», să facă rezumate după «cuvântări»... Domnul Uncu plimba ostentativ colecţia pe scări, spre hazul celor care „ştiau"... Ne vizita acasă, intrasem în „mafia conservelor" ca să rezistăm în faţa „foamei de pe cartelă". De altfel, dacă e să am o imagine rapidă a Domnului Uncu în Piatra-Neamţ, îl văd fluturând o sacoşă goală pe stradă, zâmbind ironic vitrinelor pustii... Ne plimbam pe străzi seara, pălăvrăgeam, făceam planuri, ne întâlneam uneori la câte un colţ cu Amza Săceanu, „şeful cu propaganda", şi el trimis disciplinar la Piatra-Neamţ de „conducerea superioară" şi care ne spunea, chipurile, conspirativ: „Ei, nu-i chiar aşa de rău!" Probabil că aşa se vedea de pe trotuarul său! Pe la mijlocul verii, domnului Uncu i s-a făcut un dor teribil de casă, de familie. Era clar că era urmărit tot timpul, ni se părea imposibil să părăsească „gubernia". Şi

totuşi, într-o sâmbătă noaptea, a plecat la Bucureşti cu trenul şi s-a întors duminică noaptea. A lăsat radioul deschis în apartament ca să deruteze eventualele controale prin microfoane...! Până luni dimineaţă, noi, cei care ştiam, am tremurat de emoţie!

În decembrie 1989, după ce Aurel Dumitraşcu şi eu aderaserăm la „Scrisoarea celor optsprezece", am vrut să ne depunem carnetele de partid. Domnul Uncu, echilibrat, cu experienţa bătăilor primite în arest, ne-a zis: „Încă nu-i momentul, după toate calculele şi după impresiile mele de lup de mare, cred că în februarie se dărâmă şandramaua!" Dar lucrurile s-au precipitat. Pe 19 decembrie m-a îndemnat să mă duc până la Bucureşti să văd ce se întâmplă. Pe 20 decembrie m-am întors speriat de desfăşurările de forţe. Impresia lui era că securitatea lăsase liber, cât de cât, şurubul. Ziua de 22 decembrie şi evenimentele l-au găsit pe Anton Uncu la mine în garsonieră. A părăsit totul şi a plecat la Bucureşti cu o maşină pusă la dispoziţie de CFS Săvineşti.

După aceea a mai venit de vreo câteva ori la Piatra-Neamţ. Ne mai sunam ca să ne convingem că existăm, că anul 1989 a fost adevărat. Nu cred că Anton Uncu a fost fericit cât a stat la Piatra-Neamţ, dar cred că acel ceas din 22 decembrie 1989, în care îngenunchiaţi ne rugam pentru libertate, a însemnat mai mult decât o victorie...

Articolul său „Am crezut..." din ziarul „liber", pe care ni-l recita deseori, căpătase confirmare în condiţii normale. O stradă din Piatra-Neamţ ar trebui să poarte numele lui Anton Uncu.

„Domnule Uncu, n-ai venit anul trecut la Neamţ, aşa cum ai promis, să urci pe un deal, să stai în fân...! N-ai venit nici anul acesta, deşi ai promis că vrei să stai la o mănăstire, să te odihneşti, să simţi mirosul de flori nepângărite de noxele oraşului... Probabil că Dumnezeu te-a chemat să-i pui la punct o «ediţie specială» a unui nou ziar care să anunţe viitoarele apocalipse..."

Adrian Alui Gheorghe
30 august 1998

DOMNULUI UNCU, CU DRAGOSTE

Ce-ar fi de spus despre un ziarist în floarea vârstei care a murit? Că era un om frumos şi cald. Şi strălucit. Că iubea libertatea şi democraţia. Şi pe Daniel. Şi pe mine. Nu neapărat în ordine „alfabetică", ar fi spus el cu un surâs ghiduş, fixându-mă pe deasupra ochelarilor de citit.

Deşi cumva altfel, cuvintele de început din „Love Story" se leagă în chip firesc de amintirile mele despre domnul Uncu, pe care – sper să nu se supere fiul său, Daniel – îl consider într-un fel şi părintele meu.

Nu cred să mai fi sărit vreodată brusc de gâtul unei persoane relativ necunoscute, ca în dimineaţa aceea de vară de la începutul anilor '90, când, tânără jurnalistă, după perioada de probă dl Uncu m-a anunţat în stilul lui inconfundabil, cu morgă şi umor, că nu mă poate angaja la „Momentul" pentru că... sunt dorită neapărat la „România liberă".

Nu cred să mă fi simţit vreodată mai mândră şi mai responsabilă ca şapte ani mai târziu, în toamna lui 1997, când împărţeam împreună, la „Curentul", acelaşi birou directorial şi aceeaşi secretară inimoasă, Lidia, „Păpădiuţa", cum o alinta părinteşte domnul Uncu.

De ce hotărâserăm noi să o păstrăm pe Lidia şi nu pe Nicoleta Luciu? „A venit tatăl ei cu ea de mână, tocmai de la Caraş Severin, şi mi-a spus: «Dle Uncu, sunteţi om serios, vă rog să aveţi grijă de fetiţa mea.»"

Scurte episoade memorabile. Într-o vreme, la „România liberă", făceam interviuri în tandem cu Dan Vardie, el pe economic, eu pe politic. Nu cred că Vardie va uita vreodată cum a fost nevoit să se întoarcă la primul-ministru şi să refacă partea lui de interviu. Pentru că domnul Uncu era exigent, intransigent şi muncitor, şi trebuia să fim şi noi la fel.

Amintirea primului meu editorial în „România liberă". Îmi ceruse domnul Uncu un text despre alegeri, iar a doua zi am simţit că leşin

când mi-am văzut semnătura în caseta de pe prima pagină, jos, în stânga. Dacă aş fi ştiut pentru ce mi-l cere, sigur m-aş fi blocat şi n-aş mai fi putut scrie dezinvolt.

Ultima oară l-am văzut pe domnul Uncu la Washington. Îl invitasem la cină. Îi părea rău că ieşisem din presă. Era obosit şi emoţionat. Vizitase Muzeul de la „Freedom Forum", unde era expusă maşina la care, în 1989, împreună cu Mihai Creangă şi Petre Mihai Băcanu, tipărise în ilegalitate ziarul „România". S-a întors în ţară înaintea mea şi s-a stins la scurtă vreme aşa cum a trăit, ca un foc repede. I-am văzut locul de odihnă mult mai târziu, împreună cu părintele Galeriu.

Dar domnul Uncu nu era acolo.

Ce-ar mai fi de spus despre un ziarist în floarea vârstei care a murit? Că era suficient de matur pentru a vedea lucrurile în profunzime şi suficient de tânăr pentru a fi entuziast? Că, la fel ca mulţi din generaţia mea, avea încredere în schimbare, în valori şi în solidaritate umană şi că, la fel ca noi, a dat dovadă de candoare? Că-şi susţinea ideile cu forţa argumentului, arzând cu fiecare cuvânt?

Despre Ziaristul Anton Uncu pot vorbi cititorii ziarelor „România liberă", „Momentul" sau „Curentul".

Despre Tony Uncu pot povesti Mihai Creangă sau Petre Mihai Băcanu, colegii săi „ilegalişti", tovarăşii de închisoare.

Dar suntem câţiva care l-am cunoscut pe Domnul Uncu. Şi despre Domnul Uncu am vrut să vă spun, cu dragoste, în rândurile de mai sus.

Gilda Lazăr
20 iulie 2005

SĂ NU-L UITĂM!

Cartea de faţă trezeşte amintiri.

Anii '90 erau agitaţi. Se dezintegra o lume – detestată, dar cu reguli precise, în timp ce înlocuirea ei înainta greu. Societatea românească aştepta ca presa să-i arate Nordul.

Presa creştea exploziv: multe ziare, multe periodice, foarte mulţi ziarişti. Puţini, extrem de puţini, însă, ziarişti autentici.

Anton Uncu a fost unul dintre cei puţini. Semnătura îi era căutată cu febrilitate.

Scrierile lui, toate, fără excepţie, erau în registrul raţional. Observator fin al vremii lui, obişnuit să ia lucrurile în serios, forând în adâncimea faptelor, a evenimentelor, nu se îndepărta niciodată de adevăr. Nu deforma nimic, nici copleşit de duioşii, nici orbit de patimi. Observa şi analiza.

Deşi se ferea de accente sentimentale, chiar îi displăceau, verbul lui avea suflu. Vibra puternic.

Anton Uncu nu era numai un examinator „rece", un critic sever al erorilor şi exceselor. Era şi un înfocat susţinător al ideilor noi, îndrăzneţe. Preocupat continuu ca ţara lui să n-o apuce în direcţii întâmplătoare. Şi să nu se lase înşelată de iluzii.

Într-un timp dominat de frământări nestăvilite, de schimbări radicale, gândea că nu în marşuri pe străzi vom descoperi drumul înainte. Ci în dezbateri constructive.

Cei care i-am fost apropiaţi nu-l putem uita pe colegul, pe prietenul Anton Uncu.

Dar pe ziaristul Anton Uncu? Ca să nu-l uităm, e nevoie să-l recitim. Şi iată că, acum, Editura Ziua ne ocazionează o bine-venită reîntâlnire cu editorialele şi eseurile lui, atât de căutate cândva.

Cei din noua generaţie, care nu l-au cunoscut, vor avea o surpriză. Vor descoperi că Anton Uncu e actual.

Adrian Vasilescu

25 iulie 2005

„AM CREZUT...“

Acesta era titlul pe care jurnalistul Anton Uncu îl semna în ziarul clandestin „România“ în ianuarie 1989, semnalând drama şi exasperarea românilor, care au tot sperat că epoca Ceauşescu se va încheia. Era un ziar scris şi tipărit de grupul „România“, format de Anton Uncu, Petre Mihai Băcanu, Mihai Creangă, Alex Chivoiu (maistru tipograf), Nic. Neacşu (matriţer) şi Elena Gheorghe (economist).

Ei au ales această cale spre adevăr, atunci plină de riscuri. Aşa cum noi, cu mulţi ani înainte, alesesem calea luptei şi sacrificiilor şi a anilor mulţi şi grei din temniţele şi lagărele de exterminare comuniste. Ca toţi din grupul „România liberă“, şi Anton Uncu a fost arestat şi anchetat de Direcţia a VI-a de Cercetări Penale a Securităţii, în condiţii dure care i-au şubrezit sănătatea. Întocmai familiilor noastre, care au îndurat grele persecuţii, şi familia lui Anton Uncu a avut de suferit.

După închisoare, Anton Uncu a fost deportat şi exclus din profesia lui. Abia după 22 decembrie 1989 şi-a regăsit profesia şi crezurile. Pentru câţiva ani, condeiul lui a luminat paginile cotidianelor pe care le-a condus. Tot dintr-o perspectivă de opozant, de fost deţinut politic anticomunist şi apărător al valorilor democraţiei.

Mă leagă de grupul de la „România liberă“, din care Anton Uncu a dispărut prea devreme, o solidaritate de credinţă şi nu pot uita că, în acele luni grele ale lui 1990, mă regăseam ca între fraţi de aceeaşi credinţă şi luptă acolo, în birourile de la „România liberă“. În afara lui Anton Uncu, Creangă, Băcanu şi Roşca Stănescu, am legat adevărate prietenii în idealuri şi speranţe cu Gabriela Mărculescu, Roxana Iordache sau Mirela Roznoveanu.

Cred şi acum că orice rezistenţă împotriva celor ce atentează la libertate este mai mult decât necesară. Chiar şi cea individuală. Chiar şi cea sortită eşecului, a unui Don Quijote al vremurilor de azi.

Pentru că numai aşa s-a putut înfrunta un sistem politic represiv şi criminal, cum a fost cel comunist. Şi nu s-a putut ajunge la

revolta din decembrie '89 fără acest şir de jertfe, de suferinţe, de lupte şi atitudini, care reprezintă rezistenţa românească faţă de cel mai crunt totalitarism. Aici şi-au aflat locul şi oameni ca Anton Uncu începând din ianuarie '89 şi până ne-a părăsit.

Viaţa lui rămâne un reper pentru cei care îl vor urma în lupta pentru dreptate, adevăr şi pentru valorile spirituale, esenţiale pentru devenirea României.

Constantin Ticu Dumitrescu
10 iulie 2005

NOI, OPTIMIŞTII

Cu Toni Uncu am fost colegi de redacţie vreo şase ani, într-o vreme în care învăţam ce trebuie să fie prietenia la oamenii liberi. Regula de aur a amiciţiei, la minţile libere, e să nu tropăim unii în vieţile celorlalţi. Astfel că despre ce gândea Toni Uncu, pe lângă cele consemnate în articole, aflam numai când îmi dădea el voie să fim foarte apropiaţi. Noi, optimiştii de atunci de la „România liberă", am înţeles foarte repede că euforia dintâi e urmată doar prin excepţie de o euforie şi mai mare, că urmează prăpădul, nu rezolvarea problemei.

Mai ales că nimeni nu ştia clar care era problema. Prietenul Uncu a murit de istovire, muncind, ca mexicanul din nuvela lui Jack London, „pentru cauză". A murit înainte de a se dumiri că alta era cauza pentru care ar fi trebuit să ne sacrificăm. Unii cred că ziaristul, căruia îi plesneşte inima în timp ce trudeşte să scoată foaia, are parte de cel mai pilduitor sfârşit. În fapt, gazetarul bun are dreptul să se stingă de bătrâneţe, ca orice om.

Recitind apropo-urile politice ale lui Uncu din anii foarte tulburi de după 1990, o fac cu sentimentul că ne reîntâlnim tineri, pe acel palier de septicism şi adevăr cu toată ţara. Noi, cei în viaţă, am cam obosit aşteptând ceva ce n-o să se întâmple prea curând. Articolele lui Anton Uncu însă pot fi republicate neobosit, cu sarcasmul nealterat, cu toate crudele lor premoniţii.

Tudor Octavian
15 iulie 2005

DURATA

Ziaristul şi omul curat şi drept Anton Uncu punea pasiune şi profesionalism în tot ce crea şi nu pregeta să-şi apere ideile cu argumente şi deseori cu încăpăţânare. Expunea cu dreaptă judecată tot ce avea de spus, fără ocolişuri şi stăpân pe subiect. Ziaristul se răzvrătea când gândul curat şi bine clădit pe adevăr durabil era încătuşat de chingile abrutizante ale unei puteri discreţionare, care aresta în faşă ideile libere. S-a luptat cu absurdul care ne umplea viaţa. Şi-a făcut un crez din a-şi face meseria de jurnalist fără compromisuri care să-i ştirbească personalitatea şi a turnat idei şi iniţiative în calapodul regesc al dreptului la liberă exprimare. Nu accepta constrângerile. Acestui crez, care se împletea cu virtuţile de curăţenie sufletească cultivate în familie, şi-a închinat, cu smerenie şi talent, pana sa de slujitor al literei tipărite. Găsea lumina în propriul interior şi s-a distins prin atitudine.

Omul şi jurnalistul Anton Uncu şi-a făcut datoria până în clipa grea a despărţirii de viaţă şi niciodată n-a pregetat să apere cu preţul libertăţii onoarea de a fi mânuitor al condeiului. Fiecare cuvânt scris, fiecare atitudine dreaptă, revoluţionară, s-au constituit în înalt piedestal pe care s-a aşezat întru amintire şi preţuire jurnalistul, omul şi prietenul Toni Uncu.

La începutul anului 1988, când i-am propus editarea unui ziar anticeauşist şi anticomunist, n-a ezitat o secundă, deşi ştia bine că exprimarea adevărului te putea duce la zei. După închisoarea comunistă sufletul avea să ne devină şi mai curajos pentru că îndurasem multe suferinţe.

Trecerea timpului nu face altceva decât să adauge noi şi noi carate la strălucirea unei atitudini, unei profesii, înnobilându-i amintirea.

Rândurile adunate în această carte reprezintă Durata. Şi meritul.

Petre Mihai Băcanu
16 august 2005

TONI, PRIETENUL REGĂSIT

Despre forţa de jurnalist a lui Anton Uncu, despre întinderea preocupărilor sale, despre expresivitatea furtunoasă a articolelor lui dau seama cele adunate în această carte şi altele încă, risipite prin colecţii de ziare şi reviste, începând de la sfârşitul anilor '60.

Eu l-am cunoscut în toamna lui 1970, când am lucrat împreună într-o secţie de reporteri speciali (mă rog, terminologia epocii), înfiinţată de Octavian Paler în primul său an de conducere la „România liberă", la propunerea lui Ion Pavelescu. Pe vremea aceea încă mai merita să fii ziarist...

Dar nu despre experienţele noastre de presă voi vorbi aici, ci despre Toni, prietenul (prea târziu) regăsit. Pentru o lungă perioadă de timp, viaţa ne-a despărţit. Eu am avut norocul să fiu trimis la „România pitorească" (în 1975, după „epurările" din presa centrală, asimilată „activului de partid"), pentru foştii mei colegi de la „România liberă" au urmat ani tot mai întunecaţi, ca şi pentru marea majoritate a românilor, de altfel...

Cel care ne-a prilejuit reîntâlnirea a fost Petre Mihai Băcanu, cu propunerea lui de a scoate un ziar clandestin cu titlul „ROMÂNIA". Era prin vara anului 1988 când am început să lucrăm efectiv la acel ziar, în fapt o foaie A3, într-o cameră pe care ne-a pus-o la dispoziţie, cu generozitate şi o doză de inconştienţă, economista Elena Gheorghe. Toni şi Petrică montau presa metalică, iar eu eram la „munca de jos": din grămezile de litere pe care ni le furniza maistrul tipograf Alexandru Chivoiu, eu trebuia să le aleg pe-un „alfabetar" de hârtie, întins pe podea, şi nu puteam face trebuşoara asta decât stând în genunchi. Rareori am lucrat mai voios, într-o atmosferă deloc încărcată, mai ales din pricina glumelor în cascadă pe care le debita Toni. Râdeam adesea cu lacrimi, uitam de toate primejdiile şi neajunsurile...

Au urmat arestarea noastră, ancheta şi domiciliul forţat – Anton Uncu la Piatra-Neamţ, eu la Târgu-Jiu. Ne-am reîntâlnit după căderea lui Ceauşescu şi, în 25 decembrie 1989, redacţia „României libere" a votat un comitet director, în care erau doi redactori-şefi: Anton Uncu şi subsemnatul. Au urmat trei ani grei, când „România

liberă" a fost atacată, subminată de pe toate „fronturile" Frontului Salvării Naţionale. Inevitabil, de multe ori am ajuns la conflicte deschise, eu şi Toni: aveam păreri diferite şi, din păcate, amândoi eram tensionaţi şi impulsivi. Odată, singuri în birou, eram gata-gata să ne batem: ajuns aproape de mine, Toni a fost cel care s-a oprit, şi-a lăsat braţele moi şi, cu ochii în lacrimi, mi-a spus: „Uite, Mihai, unde ne-au adus!..." Ne-am îmbrăţişat. Adevărata regăsire însă s-a produs peste ani de zile, când ne-a invitat preşedintele Emil Constantinescu la Washington, pentru o ceremonie la „Newsmuseum" („Muzeul Presei"), unde făcea senzaţie arhaica presă de tipărit la care încercasem să scoatem ziarul „ROMÂNIA". Am stat de vorbă toată noaptea de după traversarea Atlanticului şi ne-am amintit toate evenimentele prin care trecusem împreună, bune şi rele... Într-o viaţă întreagă nu avusesem răgazul acelei nopţi, în care ne-am lămurit multe greşeli şi le-am găsit motivaţiile. Plimbările lungi prin cimitirul Arlington, pe malul Potomacului, de-a lungul Mall-ului, ne-au dat răgazul, de care nu avusesem parte până atunci, să redescoperim adânca prietenie care ne lega şi pe care, cu febrilitate, cedând presiunilor la care fusesem supuşi, o distrusesem cu inconştienţă. Bine că renăscuse! Aveam planuri de viitor împreună. Eu am mai rămas o lună, cu prietenii mei de o viaţă, Martin, Mioara şi fiica lor Alexandra, stabiliţi în America de pe vremea lui Ceauşescu, Toni Uncu şi Sandu Chivoiu s-au întors în ţară. Vestea neaşteptată şi îngrozitoare a morţii lui Anton Uncu am aflat-o târziu, la Chattanooga, în Tennesse. Prietenul abia regăsit îmi făcuse darul de a păstra prietenia noastră încă o vreme, de acum nealterată.

Mihai Creangă
20 iulie 2005

UN MARINAR ASPRU, LIRIC ŞI SENTIMENTAL

Victor Hugo a spus în „Oamenii mării" că acestor „oameni aspri le place tot ceea ce este gingaş". Toni Uncu a fost o îngemănare reuşită a puternicului cu frumosul şi, mai mult decât atât, a îmbinat ştiinţele exacte cu literele şi artele. Avea curajul celui ce a fost boxer când „se lua în clanţă cu politrucii", gingăşia poetului când creiona elegii marinăreşti pentru spectacolele noastre artistice şi acribia matematicianului versat atunci când domina îndelungatele dispute nocturne din sesiunile de examen, purtate în jurul variilor modalităţi teoretice de a soluţiona problemele de trageri de artilerie şi torpile, în aer, pe mare şi sub apă; era „tare" la matematică, fizică şi chimie.

Marile orori ale epocii s-au petrecut în afara ştiinţei noastre; la nivelul nostru, de oameni aflaţi în semi-recluziune patru ani de zile, se petreceau potlogării represive, de genul consemnării în unitate şi arestului pentru câteva zile, pentru micile noastre revolte şi rezistenţe la tâmpenie, pe care le manifestam şi noi cât ne permiteau regulamentele militare.

În anii 1956-1957, când colegii noştri de liceu rămaşi în facultăţile civile erau hărţuiţi, interogaţi şi chiar condamnaţi pentru protestele din centrele universitare, Toni, cu genul său de improvizaţie, a compus o satiră la adresa elevului care nu învaţă la limba rusă, care a fost un adevărat „de te fabula naratur"; era demonstrat că n-are rost să fim obligaţi, cu de-a sila, să ne drăgăluim cu limba „măreţului popor sovietic eliberator", pentru că tot nu se lipea de noi.

Iată textul:

„Ia znaiu Limba Rusă haraşo,
Mai bolşe decât orice rus sadea
Şi nu este în clasa mea nicto
Să ştie Limba Rusă, aşa cum znaiu ia.

Iar la uroc eu găvăresc
Numai cu vorbe nelegko
Şi ucenicii amuţesc,
Că nimeni nu pricepe nicevo.“

A fost suficientă recitarea într-un singur spectacol a acestui text, pentru ca profesorii, ştiutorii de carte şi cunoscătorii de istorie (aveam şi celălalt fel de profesori) să-l memoreze şi să găsească mii de prilejuri pentru a-şi exprima preţuirea faţă de Toni şi acordul cu opinia lui; îl scoteau la tablă cu „ia găvăreşte Toni“ sau îl apreciau cu „haraşo demonstraţie“, astfel încât zidul de simpatie şi complicitate construit în jurul lui să-l apere de năprazne.

Au fost şi în Şcoala Navală oameni!

Iar Toni Uncu a fost unul dintre cei mai îndrăgiţi.

În anul 1989, când trebuia să aniversăm 30 de ani de la terminarea Şcolii Navale, fără voia lui, Toni ne-a împărţit în două tabere: câţiva netrebnici „aflaseră de la «Europa Liberă» că Toni are domiciliu obligatoriu pe chestii politice“ şi trebuie să-l scoatem din catalog; de cealaltă parte, majoritatea, care a susţinut foarte „partinic“ că, dacă „Scânteia“ nu pomeneşte despre chestia asta, înseamnă că totul este „otravă imperialistă“ şi Toni este şi rămâne colegul nostru.

Şi aşa este şi astăzi, la şapte ani după trecerea la cele veşnice: Toni este nepreţuitul nostru coleg, puternic şi gingaş, ultraexact, dar şi poet!

Marina a pierdut un ofiţer destoinic, dar ţara a căpătat un mare ziarist.

Cdor (r) Emilian Munteanu
10 august 2005

DRAGĂ TONI,

Acolo unde eşti, în cer, şi unde, într-o bună zi, sper să ajung şi eu, viaţa de dincolo de viaţă este cu siguranţă mult diferită de ceea ce ne este dat nouă. Dacă ai fi putut rămâne aici, ai fi descoperit cu durere că ne învârtim în cerc. Că ţara pe care ai iubit-o atâta şi pentru care ai riscat să faci ani grei de puşcărie politică se mişcă îngrozitor de greu spre democraţie şi civilizaţie. Năravurile politicienilor, pe care le-ai surprins atât de bine, sunt neschimbate. Ei nu au progresat nici măcar la nivelul ştaifului.

Aşa că, dragul meu Toni, analizele şi editorialele tale sunt de actualitate. Şi le recitesc cu plăcere. Sper să o facă şi cititorii acestei cărţi. În încheiere, îţi voi da şi o veste bună: fiul tău, care este editorialist la ZIUA, îţi calcă pe urme. Şi poate în viitor va reuşi mai mult decât ai reuşit tu.

Cu dragoste,
Sorin Roşca Stănescu
25 iulie 2005

TONI
1934

Postfaţă

„În colţul ăsta de lume unde nu ajunge nici trenul, nici maşina, între braţul Sfântul Gheorghe şi Razelm sunt vreo câteva sate înşirate pe un fir de drum la care unii îi zic şosea. Dar nu-i şosea. Dincolo de Carabair sunt Dunăvetele, cel de Sus şi cel de Jos; pe urmă Murighiolul. Mai la vale, pe malul Razelmului, e Sarinasuful, Caraibilul... Pe urmă, Calica, un sat sărac pe care începe să-l înghită altul, mare şi bogat, Sarighiolul. Beibugeacul, unde este primar Vasile Cerchez, e mai mic decât toate, mai fălos decât toate pentru hărnicia oamenilor, pentru caii frumoşi şi iuţi, pentru casele arătoase cu grădiniţe de flori şi muşcate la ferestre. Şi fala asta e mai bătoasă în special toamna, după cules, când începe să fiarbă în căzi şi butoaie vinul de terează."

Aşa îşi începea Anton Uncu una dintre nenumăratele lui povestiri pe care dorea să le adune într-un volum după ieşirea la pensie. N-a mai apucat. S-a grăbit să plece. „Fanache", „Hotarul delfinilor", „Dreptate cu majoritate de voturi", „A13-a zodie", „Coarnele cerului", „Cealaltă jumătate de adevăr", „Şcoala navală" au rămas închise într-un sertar, aşteptând parcă să se trezească autorul pentru a le da forma finală...

Câteva dintre ele au avut o soartă mai bună. Cu aproape 30 de ani în urmă, Toni le-a transformat în scenarii radiofonice şi au putut fi difuzate pe postul de radio în interpretarea unor mari şi cunoscuţi actori români.

Născut în Bucureşti, din părinţi veniţi din satele dobrogene Bestepe şi Beibugeac, Toni Uncu a rămas toată viaţa cu nostalgia copilăriei trăite în satul mamei lui, Beibugeac, acolo unde unchii şi mătuşile îl primeau în timpul vacanţelor ca pe copilul lor.

La trei dimineaţa, căruţele pescarilor porneau spre lacul Razelm, unde aruncau vintirele. Antonică auzea ca prin vis forfota din curte şi alerga din patul cald, strigând cu lacrimi în ochi să-l aştepte şi pe el. Pornea în grabă, desculţ, la căruţa unchiului Sârghi, se arunca

în fânul proaspăt şi, până la Sarinasuf, şi apoi la Razelm, adormea din nou în tropotul egal al cailor.

După evadările estivale, revenea acasă, la Bucureşti, în casa parohială a Bisericii Icoanei, pusă la dispoziţia familiei Uncu de către preotul paroh al Bisericii, drept loc de trai tihnit pentru soţia şi cei şase copii ai lui Ştefan Uncu, dascăl la Biserica Icoanei. Orfan de tată, crescut prin orfelinate, Ştefan Uncu, tatăl lui Toni, era înzestrat de la Dumnezeu cu o voce uriaşă. Admirat de toţi cei norocoşi să-l asculte, remarcat la una dintre slujbele din Biserică de un alt uriaş, maestrul Ştefănescu Goangă, şi-a putut completa studiile muzicale sub îndrumarea acestuia la Conservatorul din Bucureşti.

În acest spaţiu, marcat de influenţele muzicale şi culturale, Anton şi-a descoperit apetitul pentru lectură. A citit mult, cu pasiunea vârstei. I-a plăcut şi a acumulat mult. Dar nu a rămas doar cititor. A început să scrie poezii, proză, foiletoane, romane. Setea de cultură l-a împins mai departe. Liceul „Dimitrie Cantemir", Şcoala Superioară Navală din Constanţa, Facultatea de limba şi literatura română din Universitatea Bucureşti. A fost într-o continuă căutare. A studiat domenii noi, fără legătură cu facultăţile amintite, din dorinţa de a se autodepăşi.

Într-o zi, în timp ce descifram o partitură, mi-a spus pe un ton serios: „Cred că, dacă îmi pun mintea, am să învăţ şi eu să cânt la pian, şi nu oricum..." Îl credeam în stare.

În ultima vreme, Toni se schimbase mult. Era prin 1988. Tăcut, posac, îngândurat, prea puţin atent la ce se petrecea în jurul lui.

Nemulţumirea în rândul românilor mocnea.

Omul de rând – funcţionarul, muncitorul, intelectualul – era precupat de lupta zilnică pentru supravieţuire. Lipsa alimentelor strict necesare din rafturile magazinelor, alergătura disperată după „ceva", „orice" – ouă, lapte, brânză, carne, salam, zahăr, ulei – ar fi putut asigura un minimum de hrană familiei ocupa tot timpul şi toate gândurile românilor.

Programul de „alimentaţie raţională" inventat de un ministru sadic al Sănătăţii, la indicaţiile preţioase ale „conducătorului iubit", şi aplicat cu strictеţe în toată ţara, nu era singura măsură aberantă care atenta la sănătatea întregii populaţii, în anii '80. Frigul din apartamente, şcoli, grădiniţe, spitale, instituţii, raţionalizarea gazelor,

a curentului electric (spitalele operau în săli îngheţate, la lumina lanternelor şi lumânărilor de foarte multe ori), transportul în comun, toate însemnau probe zilnice de rezistenţă.

Cei mai slabi cedau. Mortalitatea atinsese cote alarmante, mai ales în rândul copiilor şi vârstnicilor. Frica pusese stăpânire pe oameni. Regimul totalitar avea reguli dure, extreme.

În aceste condiţii, un grup de ziarişti şi tipografi de la „România liberă" a tipărit un ziar manifest, fiind conştienţi de riscul major pe care şi-l asumau.

Articolul „Am crezut..." scris de Anton Uncu s-a vrut un adevărat rechizitoriu la politica lui Ceauşescu. Aţi putut citi un fragment din acest articol chiar la începutul cărţii.

Aşa cum era de aşteptat, au fost deconspiraţi, arestaţi, anchetaţi, supuşi unor traume fizice şi psihice inumane... Dar acest capitol merită un alt volum...

* * *

După 1989, Anton Uncu s-a dedicat cu o ardoare nestăvilită susţinerii ideii de desprindere de trecutul comunist al României din postura de redactor-şef al ziarului „România liberă". Alături de Petre Mihai Băcanu şi Mihai Creangă, a intrat într-o polemică fulminantă cu noua putere instalată în România şi cu toţi cei care încercau să denatureze logica democraţiei şi esenţa libertăţii.

Acest demers editorial şi-a propus să ne reamintească, dacă mai era nevoie, că Anton Uncu rămâne actual.

Revelaţia actualităţii ne poate prilejui, însă, şi o certă dezamăgire cauzată de imobilismul moral şi politic al României ultimilor şapte ani scurşi de la dispariţia ziaristului.

Chiar şi după şapte ani, fostul redactor-şef la „România liberă", „Momentul", „Informaţia Bucureştilor" şi „Curentul" rămâne la fel de incomod pentru cei care mai cred că pot batjocori ideea de libertate.

Carmen Uncu,
soţia lui Toni
august 2005

ROMÂNIA

organ al Alianței naționale „R"
pentru restructurare, reconstrucție, deșteptare

Anul I | nr. 1 | ianuarie 1989

AM ALES „ROMÂNIA"

pentru că numele sfânt al țării și viitorul ei sînt mai presus de orice

pentru că, înjosită și sărăcită în această epocă cacofonică, țara trebuie și poate să-și revină din letargie, regăsindu-și demnitatea și prosperitatea pe care le merită

pentru că doar numele țării și nu al unui partid, nu al unei persoane, ar uni în toate energiile, ideile și speranțele noastre

am ales ianuarie

pentru ca noul un să ne unească împotriva acestor marionete politice, cărora poporul le-a dăruit totul, în schimb un sac de vorbe goale umilințe și necazuri primind

unițI — vă români!

pentru ca toate sărbătorile să fie ale noastre și nu o tămâiere ridicolă a unui mic ridicol

în toată presa noastră de azi nu mai răzbate nici măcar umbra unei opinii care să reflecte tristele realități ale țării — am ales această cale spre adevăr

eliții și răspundiți „ROMÂNIA"!

R

AM CREZUT...

Ne vorbea despre democrație, despre independență și bunăstare... Și am crezut. Sfidia în chip dureros limba română, dar ura stridentă împotriva hegemonismului sovietic, condamna greșelile și abuzurile predecesorului, deplângea mizerabila stărea de înapoiere a României, lansa programe de dezvoltare, reabilita persoane și epoci, scotea de sub interdicție "Deșteaptă-te române"

...Și am crezut. Cum am fi putut să nu credem... Cînd tancurile călcau sub șenile Primăvara de la Praga el s-a opus iar noi i-am stat alături. Atunci l-am aplaudat, într-adevăr. Am crezut că el este omul acela curajos, demnerat, cinstit și patriot, conducătorul-pe care îl merita acest popor răpășnit de istorie.

Priviți-l acum! Tiran, obtuz, conservator, a făcut din minciună politică de stat și din cultul personalității religie. Partidul e el, statul tot el, armata — el. Nu are miniștri, sau o ca și cum nu i-ar avea — dar are o familie numeroasă. Sindicatul a devenit o instituție aservită, F.D.U.S. maimuțărește în chip penibil formele democrației pluraliste, economia se prăbușește la indicațiile și recomandările lui. Drepturile cetățenești nu mai există. În plină foamete și mizerie prin care trece țara, „comunistul de omenie" continuă să bălmăjească cu cinismul dintotdeauna aceleași vorbe goale despre bunăstare, democrație, libertate, trimite trupe să reprime mișcarea brașovenilor, dă interviuri mincinoase și ne obligă la complicitate, veghind cu slugi și chiri de pază tăcerea și rădberea noastră; demolează biserici și monumente istorice și pe nectează cel mai odios atentat la valorile morale și culturale ale poporului român. Din chipul conducătorului visat a rămas o tristă caricatură.

R

continuare în pag. a 2-a

„Începem să fim oameni când știm să simțim și în întreaga suferință omenească."

Panait Istrati

„nu există în adevăr decît două forme ale tiraniei și ale decadenței unui stat [illegible] despotismul și demagogia. Și despotismul egalizează pe oameni, supunîndu-i unuia singur, lăsînd să degenereze celo mai nobile facultăți ale lor, patimele bune și inteligența; precum demagogie are asclas fatal efect prin indiferentismul care-l inspiră naturilor deschise și mari, văzînd în fată-le bîruința ecnstantă a mediocrității și a șirstlicului.'

MIHAI EMINESCU

CE VREM NOI

Alianța „R" și ziarul său se vor un suflu înnoitor, o revoluție în conștiință, o lectie de adevăr, fiind conștienți de responsabilitatea morală și socială pe care ne-am asumat-o privind deschăișarea societății, fără a ne depărta de valorile cucerite de sonfatea noastră, dar dorind o nouă fată a ei, un profil conform năzuințelor noastre

vom încerca, cu modestele noastre mijloace să suplinim ceea ce ar trebui să facă presa noastră: discuții sincere, fiecare să poată spune liber ce dorește și gîndește; este nevoie de o contructare de opinii, de libertate în dicuții, pluralism autentic de idei, dialog constructiv „R" — o tribună a ideilor oamenilor acestei țări, care-și doresc o viață demnă, într-o țară care ar fi în stare să le-o asigure, dacă ar fi gospodărită cum trebuie, dacă toate problemele noastr ar fi discutate în mod public, fără vălul minciunii și ascrtitului împut de tot ceea ce ne conving actualei conduceri rupți de realitățile vieții, de interesele oamenilor și departe de a da semne că doresțe să poarte un dialog cinstit cu masele, pentru ca acestea să hotărască ce este bine și ce nu

ne adresăm deopotrivă tuturor claselor; muncitorimii, conștientă pentru înalta sa conștință, cu aplecarea sa spre prefacerile sociale; intelectualității, pentu pronunțatul său spirit de organizare, țărănimii, caracterizată pentru pentu energia sa, acestor oameni care știu bine cînd să lasă la arat fără să fie împinși de la spate de cel ce a proclamat pimul Erou al nostr revoluții agrare

sîntem convinși că prin restructurare lucrurile se vor îndrepta vizibil, dacă fiecare va încerca să gîndească și să lupte pentru interesul general, în așa fel încît pericolul care ne-o pot depăși fără greutăți prea mari; dorim ca apele mici ale inițiativelor și ideilor noi să se stringa într-un fluviu

„România" va promova informarea largă deschisă, cinstită chiar polemică, fără a pretinde că deține monopolul adevărului, dar vom încerca să-l căutăm, fără să se mai teamă cineva de caracterul neobișnuit al părerilor dorim o cotitură în viața noastră, înviorarea ei, anularea tuturor îngrădirilor privînd activitatea individului și care i lezează demnitatea, dorim reforme în locul administrației dirocratice și cinice

vrem [illegible] să ne luptăm cu dogmatismul, sau scoatem pe oameni din starea de apatie și indiferență sa abolim intreinarea paperasiei de activ tea socială, în așa fel încît să se afirme [illegible] în fiecare om care este [illegible] un executant orb fără [illegible] e posibilitățile de afirmare civica

„R" dorește să anunțe în conștiința tuturor angrenajele funcțiilor, să îmbrățișeze căile sugerate de viață, să găsească forme de stimulare a muncii, pentru că trebuie să ne pregătim să muncim într-un mod nou, ca să sporim economia din impas, pentru dezvoltarea sănătoasă a societății; prin „r" vrem să afle și cei care nu știu sau se fac că nu știu, realitățile tării, să trezim conștiințele, să găsim drumul ascuns pînă acum în spatele ușilor închise, prin restructurare profundă, apărarea demnității umane; să ne punem întrebări, să venim cu idei căutări care să ducă la asanarea și umanizarea vieții economico — sociale

R

(continuare în pag. 2-a)

Ziarul samizdat *România* tipărit în ianuarie 1989
de Anton Uncu, Petre Mihai Băcanu, Mihai Creangă,
Alex Chivoiu (maistru tipograf), Nic. Neacșu (matriței) și Elena Gheorghe (economist)

Ceausescus Politik führt Rumänien in die Isolierung

Auch die Opposition im eigenen Lande wächst

Von unserem Korrespondenten

Belgrad, im März

Die Menschenrechtspolitik in Rumänien führt das Land in die Isolation. Insbesondere in Europa wächst die Kritik an der Politik des rumänischen Staats- und Parteichefs Nikolae Ceausescu. Der Resolution des Europa-Parlaments, in der dem Interesse über die unzähligen Beweise der Verletzung elementarster Rechte der Menschen in Rumänien Ausdruck gegeben wird und die europäischen Staaten zu entschiedenen Maßnahmen aufgefordert werden, um Bukarest zur Achtung der Menschenrechte zu zwingen, folgte als erstes Land Frankreich mit der Absetzung der für Anfang dieser Woche anberaumten Tagung der Französisch-Rumänischen Wirtschaftskommission in Paris.

Nach Großbritannien und Schweden ist Frankreich der dritte europäische Staat, der die wirtschaftlichen Beziehungen zu Rumänien abkühlt. In Brüssel wird bereits von einem Einfrieren der Beziehungen der Zwölf zu Bukarest" gesprochen, nachdem die Europäische Gemeinschaft Verhandlungen über einen Wirtschaftsvertrag mit Rumänien abgelehnt hat. Bukarest hatte im Spätherbst vorigen Jahres um eine handelspolitische Regelung mit der EG ersucht. Mit „den gegenwärtigen Umständen" begründete der stellvertretende Vorsitzende der EG-Kommission, Andriessen, die ablehnende Haltung Brüssels.

Insbesondere wird die sogenannte Systematisierungspolitik kritisiert, die die Zerstörung Tausender Dörfer vorsieht, vor allem die der ungarischen, deutschen, serbischen und jüdischen Minderheit. Aber auch Zigeunersiedlungen werden eingeebnet. Die Resolution des Europa-Parlaments spricht von „Kulturgenozid und Zwangsassimilierung" der Minderheiten, was im Gegensatz zu den Vereinbarungen der KSZE-Tagungen stehe.

Der rumänische Staats- und Parteichef Ceausescu hat hierzu erklärt, daß diese Vereinbarungen für Rumänien nur insoweit verbindlich seien, als sie „mit den rumänischen Gesetzen in Einklang stehen" und er führt seine Dörferzerstörung unbeirrt weiter. Während die EG Bukarest Erleichterungen im Handel und bei der wirtschaftlichen Zusammenarbeit verwehrt, hat sie mit Ungarn einen entsprechenden Vertrag abgeschlossen. Die EG machte deutlich, daß sie nur zu solchen Ländern im Osten engere Beziehungen einzugehen bereit ist, die demokratische, ökonomische und politische Reformen einleiten.

Die restriktive Haltung der EG folgt dem Beispiel der USA die bereits voriges Jahr Rumänien die Meistbegünstigungsklausel im Handel gestrichen haben, was zu einem recht rapiden Rückgang des Warenaustausches zwischen beiden Ländern geführt hat. Die frühere Präsidentin des Europa-Parlaments, Simone Veil, faßte die handelspolitischen Maßnahmen der EG in die drastischen Worte zusammen: „Europa darf nicht das Brot der Rumänen essen" womit sie auf die furtierten Exporte rumänischer Lebensmittel ebenso hinwies wie auf die miserable Versorgungslage der rumänischen Bevölkerung.

Die heftige internationale Kritik an der Menschenrechtspolitik scheint auch im Inneren Rumäniens zu Widerstand zu ermutern. Dazu gehört zweifellos mehr Mut als in anderen Ländern, schon mit Blick auf die allgegenwärtige Staatspolizei. Dessen war sich gewiß eine Reihe angesehener rumänischer Persönlichkeiten bewußt, die in einem offenen Brief an die Staatsführung Kritik übten. „Wir wissen, daß wir damit unsere Freiheit, ja vielleicht unser Leben aufs Spiel setzen", stellten die Briefschreiber fest, darunter der vormalige Außenminister Cornelius Manescu, die ehemaligen Politbüromitglieder Gheorghe Apostol und Alexandru Birladeanu sowie die Altkommunisten Grigore Raceanu und Constantin Pirvulescu.

Letzterer hatte schon auf dem Zwölften Parteitag für Aufsehen gesorgt, als er die Delegierten aufforderte, nicht fur Ceausescu zu stimmen, da dieser die sozialistische Demokratie in Rumänien gefährde. Auch die Briefschreiber kritisieren das „Systematisierungsprogramm", das gegen den Artikel 36 der rumänischen Verfassung verstoße, der das persönliche Eigentum garantiert. Der offene Brief wendet sich auch gegen die ungesetzliche Tätigkeit der rumänischen Staatspolizei (Securitate), die die verbürgten Rechte der Bürger mißachte. Es ist das erste Mal, daß eine Reihe vormals prominenter Politiker und höchster Parteifunktionäre offen Kritik am „Conducator" Ceausescu übt.

Gustav Chalupa

Vor Prozeß gegen vier rumänische Regimekritiker

Amnesty International und eine Gruppe rumänischer Journalisten haben auf den bevorstehenden Prozeß gegen vier rumänische Regimekritiker aufmerksam gemacht. Es handelt sich um Petre Mihai Bacanu und Anton Uncu von der Tageszeitung „Romania Libera", um Mihai Creanga, Theaterkritiker der Zeitschrift „Romania Pitoreasca" sowie um Alexandru Ghitescu, einen Drucker im Bukarester Scriteler-Verlag.

Nach Angaben von Amnesty International wurden sie Ende Januar in Bukarest vom Geheimdienst Securitate verhaftet, und sie befänden sich derzeit in dunkler Zelle in Untersuchungshaft. Sie seien völlig von der Außenwelt isoliert, hätten keine Kontakte zu ihren Familien, und ein Anwalt werde ihnen verweigert. Es wäre „mit Sicherheit davon auszugehen werden, daß die Verhafteten brutalen physischen und psychischen Mißhandlungen ausgesetzt sind". Auch auf die Familienmitglieder einschließlich der Kinder soll Druck ausgeübt worden, unter anderem in nächtlichen Verhören. Die Verhafteten müßten mit hohen Gefängnisstrafen entweder wegen „Propaganda gegen die sozialistische Gesellschaftsordnung" oder wegen „Bildung eines Komplotts" rechnen.

Ihnen werde vorgeworfen, auf Flugblättern zum Widerstand gegen Staats- und Parteichef Ceausescu aufgerufen zu haben. Tatsächlich hätten sie auf den Flugblättern die Anfangsphase der Ceausescu-Ära positiv gewürdigt, dann aber vom Betrug Ceausescus an seinem Volk gesprochen. Er unterdrücke elementare Menschenrechte, begünstige die Korruption, setze das Volk der Kälte und dem Hunger aus und zwinge es zu einem maßlosen Personenkult. Amnesty International sieht in dem staatlichen Vorgehen einen eklatanten Verstoß gegen das Recht auf freie Meinungsäußerung das die vier Männer gewaltlos für sich in Anspruch genommen hätten. (Tip)

Zwei der vier rumänischen Regimekritiker, denen ein Prozeß bevorsteht: Petre Mihai Bacanu (links) und Anton Uncu, beide von der Tageszeitung „Romania Libera". Foto: a

Extrase din presa internațională de susținere a jurnaliștilor români arestați de Ceaușescu

În decembrie 1989 în tipografia ziarului „România liberă"

BINNENLAND / BUITENLAND

Het PAROOL

'Iliescu heeft nog moeite met spelregels van de democratie'

Het feit dat de Roemeense president Iliescu in juni ijzenwerkers inzette om de 'orde' in Boekarest te herstellen, is voor hoofdredacteur Anton Uncu van de Roemeense oppositiekrant *Romania libera* het bewijs dat e democratie in Roemenië nog niet rijp is. De gewelddadigheden tussen mijnwerkers en demonstranten, waarbij enkele doden en honderden gewonden vielen, waren voor drie jonge Roemenen aanleiding het land te verlaten. Hun asielverzoek in Nederland werd echter afgewezen.

DOOR BERT LANTING

[illegible] democratie? Stel [illegible] mogelijk terugzien. Enerzijds [illegible] we hebben verkiezingen gehad. Maar democratie is meer dan alleen [illegible] het gaat om een democratische mentaliteit. Kijk eens [illegible] democratie gegroeid [illegible] een maatschappij [illegible] honderd jaar [illegible] democratie [illegible] heeft nog niet [illegible] opgedaan. [illegible] democratie [illegible] gebruikt [illegible] vastgegroeid.

Of Roemenië nu een volwassen [illegible] maken is dat hier, zeker in de [illegible] Roemenen [illegible] Roemenië [illegible] Hongaren [illegible] Duitsers [illegible] Joden [illegible] Turken [illegible] Armeniërs [illegible] Roemenië een [illegible] Roemeense [illegible] Het [illegible] Roemeense [illegible] Het [illegible] Roemeense [illegible] Het

Anton Uncu la 29 de ani

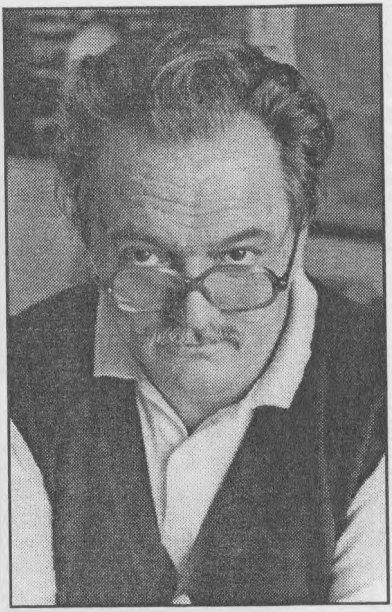

La 59 de ani

Redactor-șef pentru o zi la ziarul francez *La nouvelle République,* care l-a „adoptat" în perioada detenției anticomuniste. Alăturat, portretul lui A. U. realizat în mozaic de artistul Bernard Aimé

Grupul ziariştilor disidenţi, închişi în ianuarie 1989, ulterior exilaţi în diferite colţuri ale ţării:
Anton Uncu, Petre Mihai Băcanu, Ştefan Niculescu Maier şi Mihai Creangă

Şedinţă de redacţie, ianuarie 1990, „România liberă":
Octavian Paler, Anton Uncu, Mihai Creangă, Corneliu Vlad, Tia Şerbănescu

Iunie 1990, balconul din Piața Universității

Ofițer de marină, 1959

Elev la Academia de Marină
din Constanța (stânga)

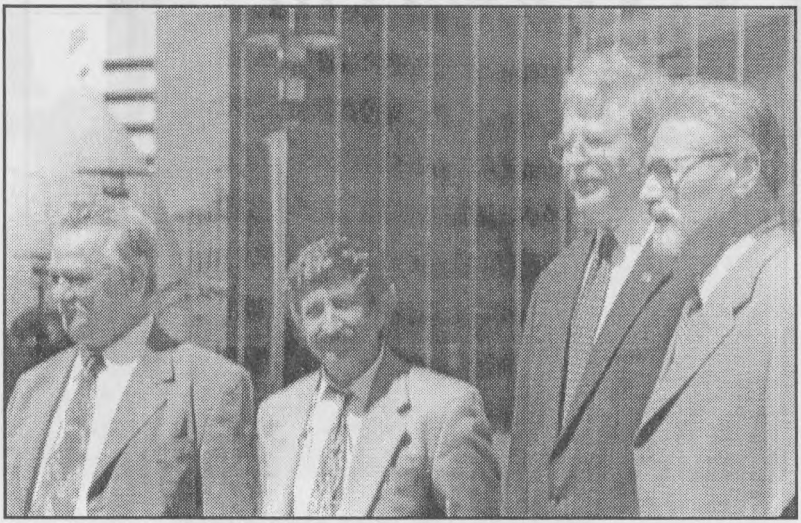

Anton Uncu, P. M. Băcanu și Emil Constantinescu la *News Museum* din Washington, 1998

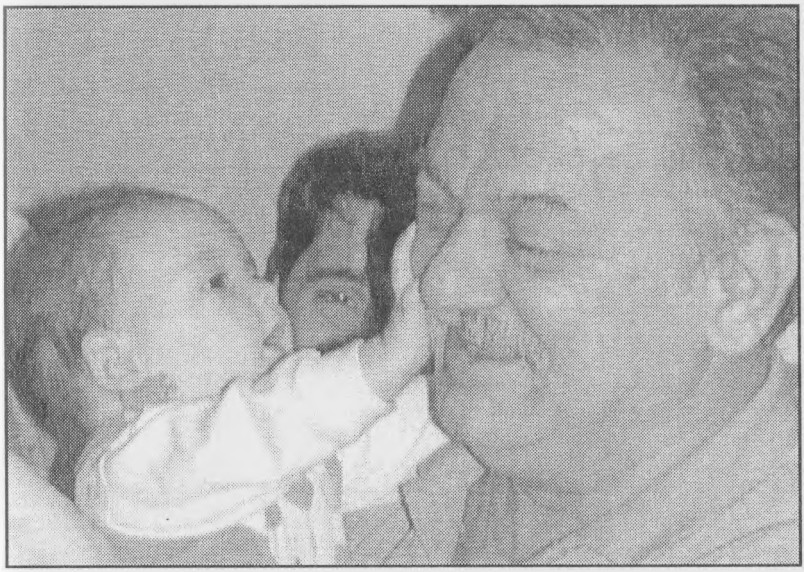

Împreună cu nepotica

Cu familia, soția Carmen, nora Anda, fiul Daniel

Editura ZIUA
grupul de presă ZIUA

„... când va trebui să număr în gând ce condeie de excepție există în presa noastră ... va trebui să mă lovesc de o absență. [...] Căci a murit, nedrept de timpuriu, un drept."

Octavian Paler

„... la fel ca mulți din generația mea, avea încredere în schimbare, în valori și în solidaritate umană. [...] își susținea ideile cu forța argumentului, arzând cu fiecare cuvânt."

Gilda Lazăr

„Noi, cei în viață, am cam obosit așteptând ceva ce n-o să se întâmple prea curând. Articolele lui Anton Uncu însă pot fi republicate neobosit, cu sarcasmul nealterat, cu toate crudele lor premoniții."

Tudor Octavian

„Cei din noua generație, care nu l-au cunoscut, vor avea o surpriză. Vor descoperi că Anton Uncu e actual."

Adrian Vasilescu

„Viața lui rămâne un reper pentru cei care îl vor urma în lupta pentru dreptate, adevăr și pentru valorile spirituale, esențiale pentru devenirea României."

Constantin Ticu Dumitrescu

„Omul și jurnalistul Anton Uncu și-a făcut datoria până în clipa grea a despărțirii de viață și niciodată n-a pregetat să apere cu prețul libertății onoarea de a fi mânuitor al condeiului."

Petre Mihai Băcanu

„Despre forța de jurnalist a lui Anton Uncu [...] dau seama cele adunate în această carte și altele încă, risipite prin colecții de ziare și reviste, începând de la sfârșitul anilor '60."

Mihai Creangă

„...dragul meu Toni, analizele și editorialele tale sunt de actualitate. Și le recitesc cu plăcere. Sper să o facă și cititorii acestei cărți."

Sorin Roșca Stănescu

ISBN 973-7712-19-6